

การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ
เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

**A STUDY OF WORKING SKILLS THROUGH COOPERATIVE
LEARNING OF THE TENTH GRADE STUDENTS ENTITLED
“ GOVERNMENTAL REGIME ”**

วิทยานิพนธ์

ของ

สมศักดิ์ เกรรัมย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

กันยายน 2552

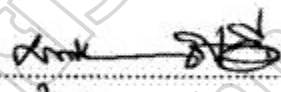
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

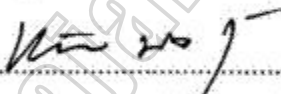

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของนายสมศักดิ์ เกรรัมย์ เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

..... ประธานกรรมการ
(ดร. สาทิต พลเจริญ)

..... กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิชรินทร์ สิริอำพันธ์กุล)

..... กรรมการควบคุม
(ดร. มุ่งชาติ ยงค์)

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ)

..... กรรมการสอบ
(ดร. ชูเกียรติ จารัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2552

ชื่อเรื่อง	การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	
ผู้วิจัย	สมศักดิ์ เกร็มย์	
คณะกรรมการควบคุม	ดร. สาธิต ผลเจริญ	ประธานกรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัทธรินทร์ ศิริอำพันธ์กุล	กรรมการ
	ดร. ผดุงชาติ ยังดี	กรรมการ
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา หลักสูตรและการสอน
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีพิมพ์ 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง 3) ศึกษาเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 36 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดชั้นเรียน โดยคณะกรรมการคัดเลือกตามความสามารถ ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาในห้องเรียนรวม 17 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบอบการปกครอง สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง 3) แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า กำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ จำนวน 20 ข้อ 4) แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า กำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้ค่า t (One Sample t - test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง มีทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี ร้อยละ 83.33
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการเรียนแบบร่วมมือ ในระดับมากขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 80

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE A Study of Working Skills through Cooperative Learning of the Tenth Grade Students Entitled "Governmental Regime"

AUTHOR Somsak Geram

ADVISORS Dr. Satit Pholcharoen Thesis Advisor
 Assistant Professor Patcharin Siriampankul Co – advisor
 Dr. Padungchat Youngdee Co – advisor

DEGREE Mastes of Education **MAJOR** Curriculum and Instruction

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2009

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to study students' working skills taught through cooperative learning; 2) to compare the learning achievement before and after studying through cooperative learning entitled "Governmental Regime"; and 3) to study the students' attitude towards studying by cooperative learning.

The samples of this study consisted of 36 tenth grade students (Mattayomsuksa 4/3) studying in the second semester of the 2008 academic year at Huayrat Pittayakhom School, Buriram Province under Buriram Educational Service Area office 2. These samples were selected by purposive sampling and they were mixed in ability. The experiment was taken 17 hours.

The instruments consisted of : 1) the lesson plans on the second theme of governmental regime, people's responsibilities, culture, and ways of life in Society, for the tenth grade; 2) the learning achievement tests on the governmental regime; 3) the cooperative working skill evaluation form with 4-rating scale with 20 items; and 4) the attitude questionnaire with 5-rating scale with 20 items. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and one sample t- test was also used for hypothesis testing.

The results of the study were as follows:

1. The students' working skill studying through cooperative learning entitled governmental regime was at good level (mean score = 83.33 %).

2. The learning achievement of the students after studying with cooperative learning was higher than before the treatment with the level of .01 statistically significant difference.

3. The tenth grade students gained over 80 % higher attitude toward cooperative learning.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่ายในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร. สาธิต ผลเจริญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรินทร์ ศิริอำพันธ์กุล ดร. ผดุงชาติ ยิ่งดี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพิมล พงศ์สุวรรณ ดร. ชูเกียรติ จารัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้น จนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่เอื้ออำนวยและประสานงานในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นางวันเพ็ญ สมพงษ์พันธ์ ครูชำนาญการพิเศษสาขาสังคมศึกษา โรงเรียนบัวหลวงพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ นายกัมฉณ์ โขกลางเดือน ครูชำนาญการพิเศษสาขาสังคมศึกษา โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ นายวรวรรณ ปุยะดี ครูชำนาญการพิเศษ สาขาสังคมศึกษา โรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณนางธีรยา มณีราชกิจ ผู้อำนวยการ โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม คณะครู และนักเรียน โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประ โยชน์และคุณค่าจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ ตลอดจนบูรพจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย

สมศักดิ์ เกรรัมย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	8
แนวการจัดการศึกษาดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	8
แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	11
ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ.....	11
องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ.....	12
ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ.....	13
รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ.....	15
ปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	17
ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	19
ประโยชน์ของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการทำงานร่วมกัน.....	25
ความหมายของทักษะการทำงานร่วมกัน.....	25
องค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน.....	25
การวัดและประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ.....	27
ความหมายของเจตคติ.....	27
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับเจตคติ.....	28
องค์ประกอบของเจตคติ.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยในประเทศ.....	31
งานวิจัยต่างประเทศ.....	32
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	35
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	55
สมมติฐานการวิจัย.....	55
วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	72
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย.....	76
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง.....	77
แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน.....	86
แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง.....	95
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบอบการปกครอง.....	98
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	220
ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ.....	221
ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence of Index : IOC) ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ กับข้อสอบรายข้อของผู้เชี่ยวชาญ.....	222
ค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายข้อ.....	228
ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายข้อ.....	230
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ.....	232

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สรุปการวิเคราะห์ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ....	234
ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะด้านการทำงานร่วมกัน ของผู้เชี่ยวชาญ.....	235
การประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เชี่ยวชาญ.....	237
ภาคผนวก ง ผลการใช้เครื่องมือการวิจัย.....	239
คะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) จากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ทุกกิจกรรมเป็นรายชื่อและ รายกลุ่ม.....	240
ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และของคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกันของ นักเรียนที่เรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นรายกลุ่ม.....	242
คะแนนผลการสอบก่อนเรียน หลังเรียน และร้อยละของผลต่าง ของนักเรียนจากการ ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง.....	243
ค่าเฉลี่ยและระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นรายบุคคล.....	245
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	247

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตารางการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้.....	36
2 รูปแบบการเรียน และเวลาเรียนเรื่อง ระบอบการปกครอง.....	38
3 แบบแผนการทดลอง แบบ One – Group Pretest – Posttest Design.....	42
4 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ของนักเรียนที่เรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ทุกกิจกรรม.....	48
5 จำนวนนักเรียนที่มีระดับทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ตามค่าเฉลี่ยจากการประเมิน ทุกกิจกรรม.....	50
6 เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง.....	51
7 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ของระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นรายชื่อ.....	51
8 จำนวนนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยและระดับเจตคติต่อการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง.....	54
9 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ.....	221
10 ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence of Index: IOC) ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ กับข้อสอบรายชื่อของผู้เชี่ยวชาญ.....	222
11 ค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายชื่อ.....	228
12 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายชื่อ.....	230
13 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ.....	232
14 สรุปการวิเคราะห์ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ...	234
15 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะด้านการทำงานร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญ.....	235
16 การประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เชี่ยวชาญ.....	237

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะด้านการทำงานร่วมกัน ของผู้เชี่ยวชาญ.....	235
16 การประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เชี่ยวชาญ.....	237
17 คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่เรียน โดยใ้การใช้การ เรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ทุกกิจกรรม เป็นรายชื่อและรายกลุ่ม.....	240
18 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ของนักเรียน ที่เรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นรายกลุ่ม.....	242
19 คะแนนผลการสอบก่อนเรียน หลังเรียน และร้อยละของผลต่าง ของนักเรียนจากการ ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง.....	243
20 ค่าเฉลี่ยและระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใ้การใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นรายบุคคล.....	245

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ด้านประชากร เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และ การเมืองการปกครอง ประกอบกับความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร ข่าวสาร ข้อมูล สามารถเชื่อมติดต่อกันระหว่างบุคคล ได้อย่างรวดเร็ว กระแสนิยมที่บุคคลยึดถือวัตถุ เป็นตัววัดความสำเร็จ เป็นพลังผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ตามทิศทางของการแข่งขันในทุก ๆ ด้าน สถานการณ์เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของบุคคลในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติ ที่เคลื่อนตัวไปตามกระแสของสังคมโลกอย่างไร้ข้อจำกัด กลายเป็นผู้ไร้วินัย ไร้ระเบียบระบบ มุ่งแสวงหาวัตถุเป็นที่พึ่ง มีพฤติกรรมที่เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตัวมากขึ้น ประเทศชาติเกิดปัญหาวิกฤติทางศีลธรรม จริยธรรม ความล่มสลายของสถาบัน สังคม การทำลายล้างสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่ปัญหาสังคมต่าง ๆ มากมาย ซึ่ง ส่งผลให้สังคมไทยอ่อนแอลงเป็นลำดับ ทั้ง ๆ ที่เป็นสังคมที่มีคนจบการศึกษาระดับสูงมากมาย แต่ ยังขาดคุณภาพที่จะสร้างเสริมทักษะการดำรงชีวิต และทักษะสังคม ค่านิยมของสังคมที่ให้ความสำคัญ ด้านวัตถุ ติดชึ้กับยศ ตำแหน่งและอำนาจ ส่งผลให้บุคคลทะเลาะทะเลาะกัน เอาตัวรอด เห็นแก่ตัว และแสวงหาสิ่งเหล่านั้น โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม สังคมจึงขาดแคลนบุคคลที่มีความดี อย่างแท้จริงที่จะยึดถือเป็นแบบอย่างได้ ในขณะที่การเรียนการสอนในปัจจุบันยังไม่สามารถก้าวทัน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ความรู้ความสามารถ ของนักเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยอ่อนลง รวมทั้งขาดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในด้านลักษณะนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ระเบียบวินัย การทำงานเป็นหมู่คณะ เป็นต้น

จากสถานการณ์ของสังคมดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจาก กระบวนการปลูกฝังและ สภาพการจัดการเรียนการสอนที่ยังขาดประสิทธิภาพ ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541, 52) สภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายเฉพาะตัว มุ่งแข่งขันเป็นรายบุคคล ส่งผลให้นักเรียนขาดความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขาดคุณลักษณะการทำงานร่วมกัน ขาดความสามัคคีในหมู่คณะ ขาดความรับผิดชอบ ต่อตนเองและต่อสังคม ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อประเทศชาติในอนาคต ระบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนแข่งขันเพื่อความสำเร็จส่วนตัว ขาดความร่วมมือกัน ไม่มีระบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ระหว่างผู้เรียน ลักษณะดังกล่าวจะไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานกลุ่ม หรือการร่วมมือกัน ทำให้ผู้เรียน

มีความสัมพันธ์ทางสังคมต่ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมของบุคคลในสังคมในภายหน้าจะไม่คุ้นเคยกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ขาดระเบียบวินัย มุ่งความสำเร็จเฉพาะตัว วิถีชีวิต คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของสังคมไทยจะจางหายไป ศักยภาพในการแข่งขันกับสังคมโลกอ่อนแอลง

จากปัญหาดังกล่าว เราจะใช้กระบวนการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างไร จึงเกิดกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคน ให้มีศักยภาพ และเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และแก้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศ สอดคล้องกับความเชื่อของ กระทรวงศึกษาธิการ (2542, 1) ที่ว่า การพัฒนาศักยภาพของคนจำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษา จากแนวคิดดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, 12) เนื่องจากสังคมในยุคปัจจุบันและในอนาคตต่อไปจะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงมีความพยายามที่จะปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเร่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจและสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย และความเป็นสากล นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนควรที่จะให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ และฝึกทักษะการคิดตัดสินใจ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ บทบาทของครูต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน จาก การเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอด หรือผู้บอกความรู้ให้ผู้เรียน โดยตรง เป็นการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ คอยให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อมูลเหล่านั้น ไปสร้างองค์ความรู้ โดยการปฏิบัติ การทดลอง การสืบค้นด้วยตนเอง

ดังนั้นทิศทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำเป็นที่จะต้องเน้นเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และใฝ่ตัวอย่างต่อเนื่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่มุ่งส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งมั่นในคุณธรรม จริยธรรม นำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้ง

ทางธรรมชาติและทางสังคม ได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544 ก, 3) การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จำเป็นจะต้องใช้เทคนิค และวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในบทเรียนที่ดี ยิ่งขึ้น ผู้เรียน ได้มีส่วนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในกิจกรรมการเรียนรู้ รู้จักแบ่งหน้าที่รับผิดชอบใน การทำงาน เพื่อความสำเร็จในการเรียนรู้ร่วมกัน ครูผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหา สาระ และกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (กรม วิชาการ, 2545 ข, 207) ในขณะที่สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตใน สังคม มีเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย เข้าใจถึงระบอบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันและยึดมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรต้องจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิด การจัดการและการเผชิญสถานการณ์

การเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการที่ส่งเสริมวิถี ประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน ได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความ คิดเห็น จนเกิดการเรียนรู้จากกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเข้าใจในบทเรียน ได้ดีกว่า การเรียนรู้จากครูทางเดียว เพราะการสื่อสารกันระหว่างผู้เรียน จะเข้าใจกัน ได้ดีกว่าการสื่อสาร ระหว่างครูกับผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากวัยของผู้เรียนมีความใกล้เคียงกัน โดยครูเปลี่ยนพฤติกรรม การ สอนจากบอกความรู้โดยตรง เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับอายุของผู้เรียน ธรรมชาติของลักษณะเนื้อหาวิชา สภาพแวดล้อมใน โรงเรียน และชีวิตจริงของผู้เรียน ประกอบกับความก้าวหน้าของวิทยาการที่ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learn How to Learn) ให้คิดตัวผู้เรียนตลอดไป การเรียนแบบร่วมมือจะช่วย พัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม นักเรียน ที่เรียนดีจะได้รับการปลูกฝังให้มีความเสียสละ ในการดูแลรับผิดชอบสมาชิกในกลุ่ม ไม่เห็นแก่ตัว ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนจะ ได้รับการดูแลจากสมาชิกในกลุ่มจนเกิดความเชื่อมั่น ในตนเองมากขึ้น ไม่รู้สึก โดดเดี่ยวถูกทอดทิ้ง ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันใน สังคม (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2543, 77)

โรงเรียนหัวราชพิทยาคม ได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอน โดยมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนอย่างเต็มศักยภาพ เน้นความสำคัญ ทั้งความรู้และคุณธรรม จัดกระบวนการเรียนรู้โดยบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเอง ทักษะ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบ อาชีพ และการดำรงชีวิต โดยผสมผสานสาระความรู้อย่าง ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้แต่ละ

รายวิชาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ความรู้กับกระบวนการเรียนการสอนตาม ความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น มุ่งให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ สามารถ นำความรู้และ ประสบการณ์จากการเรียนรู้ใน โรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสร้างสรรค์ สังคมได้ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน วิชาสังคมศึกษา มีความมุ่งหวังที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป้าหมายของ โรงเรียนห้วย ราชพิทยาคม จึงสนใจที่จะทำการศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุงการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่องระบอบการปกครองไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 มีทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยร้อยละ 20
3. นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีเจตคติต่อการเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ใน ระดับมาก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน
2. ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานในการพัฒนาบุคลิกภาพ จิตสำนึกในการดำเนินชีวิตในสังคม และเป็นแนวทางการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 จำนวน 211 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 จำนวน 36 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดชั้นเรียนแบบลดความสามารถ

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง การทดลองครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ใช้เวลาในการทดลอง 17 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบทั้งก่อนเรียนและทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบอบการปกครอง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่อง ระบอบการปกครอง

3.2.3 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหา เรื่อง ระบอบการปกครอง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

5. เทคนิคที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ใช้กระบวนการสอนแบบร่วมมือ จำนวน 4 รูปแบบ คือ รูปแบบจิ๊กซอว์ รูปแบบ ที เอ ไอ รูปแบบ ที จี ที และรูปแบบคอมเพล็กซ์ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา เรื่อง ระบอบการปกครอง การจัดกลุ่มในกิจกรรมการเรียนการสอน พิจารณาจากความรู้พื้นฐานจากการทดสอบก่อนเรียน จัดกลุ่มละความสามารถ (เก่ง กลาง อ่อน) สมาชิกสังกัดกลุ่มถาวรตลอดการทดลอง โดยสามารถเปลี่ยนแปลงบทบาทภายในกลุ่มได้ตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กันและกัน ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ผลสำเร็จของสมาชิกแต่ละคนถือว่าเป็นผลสำเร็จร่วมกัน

2. ทักษะการทำงานร่วมกัน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของนักเรียนที่ให้ความช่วยเหลือกัน รับผิดชอบหน้าที่ มีวินัย ให้เกียรติกัน ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในขณะที่ทำกิจกรรมหรืองานกลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จและได้ผลงานตามเป้าหมายที่กำหนด โดยพิจารณาจากแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน คือ ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม ด้านกระบวนการทำงาน และด้านผลงานของกลุ่ม

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ความสามารถของนักเรียนที่วัดและประเมินผลจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ที่แสดงออกโดยการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. กลุ่ม หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่รวมตัวกันเพื่อปฏิบัติการกิจ หรือกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เป็นกลุ่มถาวรตลอดการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง พิจารณาจัดนักเรียนเข้ากลุ่มจากความสามารถในการทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยผู้วิจัย

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนหัวราชพิทยาคม อำเภอหัวราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2

7. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนหัวราชพิทยาคม อำเภอหัวราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 1.1 แนวการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 1.2 แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.2 องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.3 ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.4 รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.5 ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.6 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือ
 - 2.7 ประโยชน์ของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ
3. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 3.1 ความหมายของทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 3.2 องค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน
 - 3.3 การวัดและประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
4. แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ
 - 4.1 ความหมายของเจตคติ
 - 4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ
 - 4.3 องค์ประกอบของเจตคติ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1. งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2. งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

แนวการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, 4 - 5) กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดังนี้

1. หลักการของหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

- 1.1 เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 1.2 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
- 1.4 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 1.5 เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2. จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

- 2.1 เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
- 2.2 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
- 2.3 มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีคิด วิธีการทำงาน ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
- 2.4 มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต
- 2.5 รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

2.6 มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

2.7 เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.8 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

2.9 รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

3. โครงสร้างสาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

3.1 ภาษาไทย

3.2 คณิตศาสตร์

3.3 วิทยาศาสตร์

3.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

3.6 ศิลปะ

3.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3.8 ภาษาคำต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้หลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาคำต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

จากหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปได้ว่า ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จำเป็นจะต้องหาแนวทาง รูปแบบ เทคนิค วิธีการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพ ด้วยการปฏิบัติที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน คำนึงถึงการพัฒนาอย่างรอบด้าน และต้องเน้นถึงการพัฒนาความใฝ่รู้ พัฒนาทักษะและเครื่องมือการเรียนรู้ ไปพร้อม ๆ กัน

แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
กรมวิชาการ (2545, 3) กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปี
การศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่
ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่าง ๆ
ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์มาหลอมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์
นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมา
เพื่อ ส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็น
พลเมืองดี ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ
คือ

1. ด้านความรู้ จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการ
สำคัญของวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม
สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา ปรัชญาและศาสนา ตาม
ขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น ในลักษณะบูรณาการ
2. ด้านทักษะกระบวนการ ผู้เรียนจะ ได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะและกระบวนการ
ต่าง ๆ เช่น ทักษะทางวิชาการ และทักษะทางสังคมเป็นต้น
3. ด้านเจตคติและค่านิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
จะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง
พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มี
ความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพ
สิทธิของผู้อื่น อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สรรพทานในหลักธรรมของศาสนา
และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากหลักการดังกล่าว ผู้สอนจำเป็นจะต้องใช้รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่
หลากหลายผสมผสานกัน จัดสาระ เนื้อหา และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน
โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนต้องฝึกให้ผู้เรียนมี
ทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การป้องกันแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ จัดกิจกรรม

ทั้งในและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้มีความชำนาญ พัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังต้องปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในขณะที่ผู้เรียนจะต้องพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ได้บนพื้นฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ

ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจำเป็นต้องใช้รูปแบบที่หลากหลาย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างเต็มศักยภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นับเป็นรูปแบบและวิธีการหนึ่ง ที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และยังสามารถเสริมบรรยากาศแห่งการแข่งขันบนพื้นฐานของความร่วมมือในกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระ อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งแล้ว ยังสามารถพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคม อารมณ์ และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตด้วย การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น

กรมวิชาการ (2545 ก, 85) ได้กล่าวถึงความหมายการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นการจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนคนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, 174) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อกรเรียนของคนเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545, 134) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึงการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน

มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กันและกัน ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ผลสำเร็จของสมาชิกแต่ละคนถือว่าเป็นผลสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม

องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1994; อ้างถึงในทิศนา เชมมณี, 2550, 99 - 101) กล่าวถึงวิธีการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive Interdependence) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ สมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตน และในขณะที่เดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันนี้ทำได้หลายทาง เช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายเดียวกัน หรือการให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำงาน การเรียนรู้ร่วมกัน (Positive Goal Interdependence) การให้รางวัลตามผลงานของกลุ่ม (Positive Reward Interdependence) การให้งานหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำหรือใช้ร่วมกัน (Positive Resource Interdependence) การมอบหมาย บทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกันให้แก่แต่ละคน (Positive Role Interdependence)

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face – to – Face Promotive Interaction) การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน ห่วงใย ใฝ่ใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกทุกคน (Individual Accountability) สมาชิก จะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบ และทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ กลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small Group Skills) ได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และใฝ่ใจกันและกัน

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม และผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครู หรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และช่วยฝึกทักษะการรู้คิด (Metacognition) คือสามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของคนที่ได้ทำไป

กล่าวโดยสรุป การสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ครูผู้สอนต้องจัดกลุ่มการเรียนรู้ให้มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ คือ กระบวนการเรียนรู้ต้องมีระบบการพึ่งพาอาศัยและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกทุกคนจะต้องมีบทบาทหน้าที่และต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่โดยตรงของตนเอง และรับผิดชอบต่อสมาชิกคนอื่นในกลุ่มสามารถตรวจสอบการกระทำตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้ สมาชิกในกลุ่มต้องเรียนรู้และใช้ทักษะในการทำงานกลุ่มร่วมกัน และองค์ประกอบประการสุดท้ายกลุ่มจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อประเมินผลและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาผลงานต่อไป

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทิตานา แชมมณี (2545, 200 - 201) ได้สรุปขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนทั้งทางด้านความรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ

1.2 กำหนดขนาดของกลุ่ม กลุ่มควรมีขนาดเล็กประมาณ 3-6 คน กลุ่มขนาด 4 คนจะเป็นกลุ่มที่เหมาะสมที่สุด

1.3 กำหนดองค์ประกอบของกลุ่ม หมายถึง การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มซึ่งอาจทำโดยการสุ่มหรือการเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์โดยทั่วไปกลุ่มจะประกอบไปด้วยสมาชิกที่ละกันในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและมีส่วนในการทำงานอย่างทั่วถึง ครูควรมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้ทุกคนและบทบาทหน้าที่นั้น ๆ จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของงานอันเป็นจุดหมายของกลุ่ม ครูควรจัดบทบาทของสมาชิกให้อยู่ในลักษณะที่จะต้องพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน บทบาทหน้าที่ในการทำงาน

เพื่อการเรียนรู้มีจำนวนมาก เช่น บทบาทผู้นำกลุ่ม ผู้สังเกตการณ์ เลขานุการ ผู้เสนอผลงาน ผู้ตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

1.5 จัดสถานที่ให้เหมาะสมในการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์กัน ครูจำเป็นต้องคิดออกแบบการจัดห้องเรียนหรือสถานที่ ที่จะใช้ในการเรียนให้อึดและสะดวกต่อการทำงานของของกลุ่ม

1.6 จัดสาระ เอกสาร วัสดุ การเรียนรู้หรืองานที่จะให้ผู้เรียนทำ ครูควรวิเคราะห์สาระงาน หรือเอกสารและวัสดุการเรียนรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และจัดแบ่งสาระหรืองานนั้นในลักษณะที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนในการช่วยกันและพึ่งพากันในการเรียนรู้

2. ด้านการสอน ครูควรมีการเตรียมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้

2.1 อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับงานของกลุ่ม ครูควรอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน เหตุผลในการดำเนินการต่าง ๆ รายละเอียดของงานและขั้นตอนในการทำงาน

2.2 อธิบายเกณฑ์การประเมินผลงาน ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจตรงกันว่าความสำเร็จของงานอยู่ตรงไหน งานที่คาดหวังจะมีลักษณะอย่างไร เกณฑ์ที่จะใช้ในการวัดความสำเร็จของงานคืออะไร

2.3 อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการพึ่งพาและเกื้อกูลกัน ครูควรอธิบายกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกา บทบาทหน้าที่ และระบบการให้รางวัลหรือประโยชน์ที่กลุ่มจะได้รับในการร่วมมือกันเรียนรู้

2.4 อธิบายวิธีการช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม

2.5 อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย เช่น การสุ่มเรียกชื่อผู้เสนอผลงาน การทดสอบ การตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

2.6 ชี้แจงพฤติกรรมที่คาดหวัง หากครูชี้แจงให้ผู้เรียนได้อย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ความคาดหวังที่มีต่อตนเอง และพยายามจะแสดงพฤติกรรมนั้น

3. ด้านการควบคุมกำกับและการช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด

3.2 สังเกตการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ตรวจสอบว่า สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในงานหรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก ให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้แรงเสริมและบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม

3.3 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการทำงานเมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ ครูสามารถเข้าไปชี้แจง สอนซ้ำ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ได้

3.4 สรุปการเรียนรู้ ครูควรให้กลุ่มสรุปประเด็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีความชัดเจน

4. ด้านการประเมินผลและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ ครูประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

4.2 วิเคราะห์กระบวนการทำงานและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ครูควรจัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ

รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนแบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีหลักการและวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระที่เรียน โดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนรายละเอียดวิธีการของแต่ละรูปแบบจะแตกต่างกันบ้างในเรื่อง เช่น วิธีการศึกษาเนื้อหา การระดมความคิด การเสริมแรงและการให้รางวัล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละรูปแบบ การเรียนแบบร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์และผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกัน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามธรรมชาติของเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น กลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน กลุ่มสืบสวนสอบสวน กลุ่มร่วมมือ เป็นต้น ทั้งนี้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อการอภิปรายในกลุ่ม การนำเสนอผลงาน และการสร้างองค์ความรู้ของแต่ละกลุ่ม โดยใช้รูปแบบจากแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, 176 - 179) และทิสนา แคมมณี (2550, 266 - 271) จำนวน 4 รูปแบบ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนการสอนรูปแบบจิ๊กซอว์ (JIGSAW) เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ และนำเสนอความรู้ที่ได้ศึกษามาระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ขั้นตอนกิจกรรม ประกอบด้วย

1.1 ผู้สอนแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม

1.2 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง - กลาง - อ่อน) เรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านเรา (Home Group) แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มศึกษาเนื้อหาคนละ 1 หัวข้อ

1.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านเรา แยกย้ายไปพบกับสมาชิกกลุ่มอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาหรือหัวข้อเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) แล้วร่วมกันศึกษาอภิปราย หาข้อสรุปประเด็นปัญหาในเนื้อหาอย่างละเอียด

1.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปสู่กลุ่มบ้านเรา แล้วผลัดกันอภิปราย เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ที่ตนได้รับให้สมาชิกในกลุ่ม สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

1.5 ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคล นำคะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านเรารวมกัน (หรือหาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้สูงสุด ได้รับรางวัล

2. กระบวนการเรียนการสอนรูปแบบ ที เอ ไอ (TAI) คำว่า "TAI" มาจาก "Team - Assisted Individualization" เป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล แต่ผู้เรียนจะได้รับความรู้และทำกิจกรรมตามความสามารถของตน เมื่อทำกิจกรรมในส่วนความรับผิดชอบของตนเองสำเร็จแล้ว จึงเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย

2.1 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ (เก่ง - กลาง - อ่อน) กลุ่มละ 4 - 6 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้านเรา (Home Group)

2.2 สมาชิกในกลุ่มบ้านเรา ร่วมกันศึกษาเนื้อหาสาระที่ได้รับมอบหมาย

2.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านเรา จับคู่กันทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัด คูใดทำคะแนนได้ร้อยละ 75 ขึ้นไป จึงจะได้รับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้าย คูใดทำคะแนนไม่ถึงร้อยละ 75 ให้ทำกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดซ่อม จนกระทั่งทำได้ แล้วจึงไปรับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้าย

2.4 สมาชิกในกลุ่มบ้านเราแต่ละคน นำคะแนนทดสอบรวบยอดมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนกลุ่มสูงสุด กลุ่มนั้นได้รับรางวัล

3. กระบวนการเรียนการสอนรูปแบบ ที จี ที (TGT) ด้วยย่อ "TGT" มาจาก "Team Games Tournament" ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ครูนำเสนอบทเรียนหรือข้อความใหม่แก่ผู้เรียน โดยอาจนำเสนอด้วยสื่อการเรียนการสอนหรือการร่วมกันอภิปรายทั้งชั้นเรียน

3.2 จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มความสามารถ กลุ่มละ 4 - 6 คน เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้านเรา (Home Group) สมาชิกในกลุ่มร่วมกันศึกษา ทบทวนเนื้อหาข้อความใหม่ที่ครูนำเสนอ เพื่อเตรียมการแข่งขันกับกลุ่มอื่น

3.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านเรา แยกย้ายกันเป็นตัวแทนกลุ่ม ไปแข่งขันกับกลุ่มอื่น ความรูปแบบและกติกาที่กำหนด โดยจัดกลุ่มแข่งขันตามความสามารถ คือ คนเก่งในกลุ่มบ้านเราแต่ละกลุ่มไปรวมกัน คนอ่อนก็ไปรวมกับคนอ่อนกลุ่มอื่น ข้อคำถามที่ใช้ในการแข่งขันจะเป็นเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว และมีการฝึกฝนเตรียมพร้อมในกลุ่มมาแล้วเช่นกัน

3.4 จัดลำดับคะแนนการแข่งขันแต่ละรายการ ผู้เข้าแข่งขันกลับกลุ่มบ้านเรา

3.5 นำคะแนนการแข่งขันที่แต่ละคน ได้รวมเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่รับคะแนนมากจะได้รับรางวัล

4. กระบวนการเรียนการสอนรูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex Instruction) รูปแบบคอมเพล็กซ์ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยเอลิซาเบธ โคเฮน และคนอื่น ๆ (Elizabeth Cohen and others) เป็นรูปแบบที่เน้นการสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่มมากกว่าการกระทำเป็นรายบุคคล นอกจากนั้นงานที่ให้อย่างเป็นลักษณะของการประสานสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทักษะหลายประเภท และเน้นการให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการจัดงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องค้นคว้าหาความสามารถเฉพาะทางของผู้เรียนที่เรียนอ่อน โคเฮน เชื่อว่าหากผู้เรียนได้รับรู้ว่าคุณมีความถนัดด้านใด จะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ ด้วยรูปแบบนี้จะไม่มีกลไกของการให้รางวัล เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ออกแบบให้งานที่แต่ละบุคคลทำสนองตอบความสนใจผู้เรียน และสามารถจูงใจผู้เรียนแต่ละคนอยู่แล้ว

ปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

ปรัชญาการศึกษา (Philosophy of Education) เป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ที่ยึดเป็นหลักในการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ ปรัชญาการศึกษาที่นำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง มีอยู่ 5 สาขา ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2543, 44 - 49)

1. ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมหรือสาระนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาที่มีแนวคิดว่าคุณคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นเครื่องมือของสังคม การจัดการเรียนการสอนจะยึดหลักการสั่งสอน อบรม ให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยอันดีงามตามที่สังคมยึดถือมา ครูมีบทบาทสำคัญเพราะต้องถ่ายทอดความรู้ อธิบายชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจ ผู้เรียนจะต้องอยู่ในระเบียบวินัยจนสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ เนื้อหาวิชาที่นำมาสอนจะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีชีวิตที่ดี เช่น การอ่าน การเขียน เลขคณิต ประวัติศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญา ศาสนา เป็นต้น อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นการสอนที่เน้นการบรรยายของครูเป็นหลัก แต่การจัดการเรียนการสอนก็ยังเน้นการฝึกฝน และสร้างผู้นำในกลุ่มด้วย โดยผู้นำจะเป็นผู้ที่เรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาได้ดี มีระเบียบ วินัย ควบคุมและรักษาตนเองได้

2. ปรัชญาการศึกษาอัตนิยมหรือปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ มีความเป็นตัวของตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเอง ปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ของสังคม เผชิญปัญหาต่าง ๆ อย่างชาญฉลาด เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก การจัดการเรียนการสอนจึงส่งเสริมให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเลือกเนื้อหา ครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้ช่วย จุดมุ่งหมายของการศึกษาคือ ปรัชญาการศึกษาอัตนิยม คือ การสร้างให้ผู้เรียนรู้จักยอมรับในสิ่งที่ตนเองเลือก และในสิ่งที่ตนเองกระทำ

3. ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะอยู่ในสังคม สามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุด สามารถแก้ปัญหา รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ มีจิตใจที่เป็นนักประชาธิปไตย เน้นการปฏิบัติที่สัมพันธ์กับสภาพจริงของสังคม กระบวนการเรียนรู้ยึดหลักความสนใจของผู้เรียนที่จะแก้ปัญหาสังคมต่าง ๆ เป็นสำคัญ วิธีการเรียนการสอนจึงส่งเสริมการฝึกหัดทำโครงการ ฝึกการแก้ปัญหาโดยการอภิปราย ชักถามและแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพิจารณาแก้ปัญหาโดยอาศัยประสบการณ์ และผลที่เกิดจากการทำงานกลุ่ม โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเอง ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) มีความเชื่อว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคม และถือว่าการปฏิรูปสังคม หรือการพัฒนาสังคมให้ปัญหาต่าง ๆ หมดไป เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนในสังคมต้องร่วมมือกัน แนวการจัดการศึกษาจึงเน้นเพื่อเป็นการสร้างสังคมให้เป็นสังคมที่ดี รับผิดชอบร่วมกันในสังคม แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องหาประสบการณ์ด้วยตนเองให้มาก เรียนรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มองเห็นปัญหาและเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปฏิรูปสังคมของตนเองให้ดีขึ้น การจัดการเรียนรู้จะส่งเสริมให้ผู้เรียน สำรวจความต้องการและความสนใจของตนเอง เน้นการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่าง ๆ การประเมินผลจะวัดพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน

5. ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธธรรม (Buddahistic Philosophy of Education) เป็นปรัชญาที่ใช้หลักไตรสิกขาตามหลักธรรมของพุทธศาสนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้หลักไตรลักษณ์ ในการอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ของชีวิต เรื่องราวของโลกและปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีปัญหา ไม่มีตัวตน และไม่มีอะไรยั่งยืน โดยไม่เปลี่ยนแปลง ทิสนา แคมมณี (2550, 31) อธิบายองค์ประกอบของการจัดการศึกษาตามแนวทางพุทธธรรมของพระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) สรุปได้ดังนี้

1. การมีความรู้ความเข้าใจในสภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ปรับตัวปรับสิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ผักผ่อนและพัฒนาความรู้ความเข้าใจ โดยการใช้หลักไตรสิกขา อันได้แก่ ความประพฤตินในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม สร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี

2. การปรับตัวเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการดำรงอยู่ ได้แก่ การพัฒนาความรู้ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรมให้มากขึ้น

3. การเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับตนเอง การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมแต่พอควร การเกื้อกูลต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงอยู่ของชีวิตอย่างเป็นสุข

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะ เป็นปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม อุดมนิยม พัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยม และปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ต่างถือว่าเนื้อหาวิชา ไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุด แต่เป็นเพียงเครื่องมือที่จะช่วยในการพัฒนาผู้เรียนเท่านั้น การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยออกแบบการเรียนรู้โดยใช้แนวทางของปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมเป็นหลัก เนื่องจากแนวทางของปรัชญาสอดคล้องกับสาระ เนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการวิจัย และได้ปรับใช้แนวทางของปรัชญาการศึกษาอื่นที่ระบุข้างต้นประกอบ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น เนื่องจากปรัชญาแต่ละสาขา มุ่งจัดรูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ยึดความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน บทบาทของครูผู้สอน ไม่ใช่เป็นผู้คอยชี้แนะหรือบอกความรู้ให้กับผู้เรียน โดยตรง แต่จะทำหน้าที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถ คิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหาเอง บนวิถีทางแห่งประชาธิปไตย เพื่อที่จะนำกระบวนการในการแสวงหาความรู้ และข้อความรู้ที่ได้ ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเป็นสุข

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Cognitive Constructivism) เป็นแนวคิดที่ใช้อธิบายลักษณะของการเกิดการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาทฤษฎีการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของบุคคล เพื่อปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามความมุ่งหมายของกลุ่ม โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีบทบาทร่วมกันในการดำเนินงาน มีการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้ภารกิจบรรลุผลและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม ทิศนา แจมมณี (2545, 142-143) ได้สรุป หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ ไว้ ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ค้นคว้ามีชีวิตชีวา (Active Learning) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่แหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสิทธิภาพความรู้ที่นักเรียนคิดของแต่ละบุคคลถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ

1.3 การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ การเรียนรู้ที่ดีจะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี

1.4 การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญ กระบวนการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และตอบคำถามต่าง ๆ ที่ตนต้องการ ผลงานต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการเป็นสำคัญ ดังนั้นการเรียนรู้ที่ดีจึงต้องเน้นกระบวนการด้วย

1.5 การเรียนรู้ที่มีความหมายคือผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ การช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งนั้นมากขึ้นและเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์และหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ ถือว่าเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าใจความต้องการของตนเอง และผู้อื่นจากการสัมผัสด้วยการปฏิบัติจนเกิดการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็แนวทางในการปฏิบัติตนต่อการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน ครูจำเป็นจะต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก ผู้ถ่ายทอดความรู้ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนการสอน มาเป็นบทบาทผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ให้กับผู้เรียน โดยการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้กิจกรรมกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออก และมีส่วนในกิจกรรมกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันต้องคอยควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้ อย่างไรก็ตามการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเรียนการสอน ขั้นตอนสำคัญอยู่ที่ การสร้างกิจกรรมกลุ่ม กรมสามัญศึกษา (2543, 92) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะของนักเรียนตามจุดประสงค์ที่ต้องการจะศึกษาและพัฒนา เช่น ต้องการให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ก็ศึกษาในด้านการแสดงออก การกล้าตัดสินใจ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 นำลักษณะที่วิเคราะห์ได้มาตั้งเป็นจุดประสงค์ของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยแต่ละกิจกรรมมุ่งพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ได้ในขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 สร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งควรได้รับการตรวจสอบก่อน จากผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มสัมพันธ์ ในเรื่องของความสอดคล้องของกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของเลวิน (Lewin's Field Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ของเลวิน มีแนวทางในการอธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีลักษณะเป็นรูปแบบ หรือมีโครงสร้างที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพ (Physical Environment) และทางด้านจิตใจ (Psychological Environment) เพราะคนเราจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และสิ่งที่คุณเองรับรู้ เลวิน เชื่อว่า แต่ละบุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในสนามชีวิต (Life Space) ที่บุคคลสร้างขึ้นจากประสบการณ์การรับรู้ของตนเอง เป็นลักษณะของโลกทางจิตใจ (Psychological World) ที่บุคคลรับรู้หรือสัมพันธ์อยู่ และอาจแตกต่างกันไปจากสภาพที่เป็นจริงบ้าง หากการรับรู้ใกล้เคียงสอดคล้องกับความเป็นจริง ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสุข แต่หากบุคคลที่มีชีวิตอยู่กับความเพ้อฝัน ห่างไกลจากความเป็นจริง บุคคลนั้นก็จะปวดร้าวกับชีวิต นอกจากนี้ เลวิน ยังอธิบายถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่แสดงออกมาว่าเป็นพลัง (Force) และทิศทาง (Vector) ที่เกิดจากแรงผลักดัน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออก 2 ลักษณะ คือ พลังและทิศทางเป็นบวก ซึ่งเป็นพลังที่เกิดจากความสนใจและความต้องการของบุคคล พลังและทิศทางลบ เป็นพลังที่เกิดจากสิ่งที่ย้อนนอกเหนือความสนใจและความต้องการของบุคคล ทิศนา แคมมณี (2545, 6) เสนอแนวคิดตามทฤษฎีสถานของ เลวิน ในกระบวนการกลุ่มไว้ดังนี้

1. โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากการรวมกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน
2. การรวมกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปของการกระทำ (Act) ความรู้สึก (Feel) และความคิด (Think)
3. องค์ประกอบต่าง ๆ ในข้อ 2 มีผลต่อโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะสมาชิกของกลุ่ม
4. สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากัน และพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับตัว จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Cohesion) และทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี

สรุปได้ว่าในแง่ของการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ เลวิน ครูจะต้องหาวิธีการเพื่อที่จะเข้าใจสนามชีวิตของผู้เรียนว่า มีประสบการณ์ความเป็นมาอย่างไร มีความสามารถ ความสนใจในเรื่องใด เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนจะมีสนามชีวิตที่แตกต่างกัน ครูต้องตระหนักว่า ผู้เรียนแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมไปตามสิ่งที่เขารับรู้ การใช้กระบวนการกลุ่มในกิจกรรมการเรียนการสอนต้องจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีลักษณะที่แตกต่างกัน หาแนวทาง

ที่จะผลักดันพลัง ของนักเรียนออกมาในทิศทาง ที่ถูกต้องเหมาะสม ผู้เรียนจะได้มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อเนื้อหาบทเรียน และยังคงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน แนวคิดนี้จะนำไปสู่วิธีการเรียนการสอนโดยยึดหลักว่า ตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนอย่างแท้จริง

3. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ มี ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นผู้นำที่สำคัญ เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดเน้นในเรื่องจิตใต้สำนึก (Unconscious) หรือพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมา โดยไม่รู้ตัว และเชื่อว่าจิตใต้สำนึกมีส่วนสำคัญที่ควบคุมบุคลิกภาพ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นสิ่งที่มนุษย์เก็บกดจากสิ่งที่ได้พบเห็นมา มีทั้งความสมหวัง ความผิดหวัง ตลอดจนความอยากต่าง ๆ นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังได้อธิบายโครงสร้างแห่งบุคลิกภาพของมนุษย์ (The Structure of Personality) ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ส่วนด้วยกัน คือ Id, Ego, Super Ego แต่ละส่วนจะทำหน้าที่แตกต่างกันคือ

1. Id คือความต้องการที่ไม่มีการจัดระเบียบ เป็นส่วนที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติได้แก่ ความต้องการที่จะแสวงหาความสุขให้กับตนเอง โดยไม่คำนึงถึงอะไรทั้งสิ้น
2. Ego คือ ส่วนของพฤติกรรมที่คอยปรับ หรือจำกัดความต้องการของ Id ให้สอดคล้องกับกฎระเบียบในสังคมอย่างมีเหตุผล มีหลักการของความเป็นจริง (Principle of Reality)
3. Super Ego คือ ส่วนของบุคลิกภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรม จริยธรรม ที่ได้รับการอบรม สั่งสอนมาจาก บิดา มารดา ครู และสังคมรอบข้าง เป็นแนวทางของพฤติกรรมที่อยู่ในกรอบของศีลธรรม

จากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ครูสามารถนำแนวคิด มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้เกิดพฤติกรรมที่เป็น Super Ego เพราะ Super Ego เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ในสังคมแทบทั้งสิ้น ในขณะที่เด็กด้วยกันต้องคอยเหนี่ยวรั้งมิให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม Id ออกมาอย่างไร้ขอบเขต ไร้ทิศทาง จนส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคมรอบข้าง แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิด Super Ego สามารถทำได้โดยการใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งให้เห็นว่าสิ่งใดควรทำ เมื่อทำแล้วจะเกิดผลต่อตนเอง ต่อกลุ่ม อย่างไร และสิ่งใดไม่ควรทำก็อย่าทำ และถ้าทำแล้วจะเกิดผลอย่างไร ใช้หลักการการควบคุมตนเอง การเสริมแรง เข้ามาเกี่ยวข้อง จะส่งผลให้กระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง องค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย แต่เนื่องจากเราไม่สามารถสังเกตแรงจูงใจได้โดยตรง จึงต้องอาศัยพฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นสิ่งที่อ้างอิง (สตราคค์ โค้วตระกูล, 2550, 154) ส่วนทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) เป็นแนวคิดที่ศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของ

บุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุม หรือส่งเสริมพฤติกรรมบางอย่าง รวมทั้งการหยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของบุคคล การประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจทางการศึกษา ครูในฐานะที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา จำเป็นจะต้องเข้าใจพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมาว่าสืบเนื่องจากเหตุผลใด มีอะไรเป็นแรงจูงใจ จะส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงงาม เหมาะสมของนักเรียนอย่างไร จะควบคุมและหยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างไร การสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครู ครูจะต้องพยายามหาแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ โดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. ครูควรศึกษาความต้องการของเด็กแต่ละวัย และจัดเนื้อหาวิชาให้สนองความต้องการของเด็ก เนื้อหาที่สอนควรเกี่ยวกับชีวิตจริงและมีความหมายสำหรับเด็ก
2. ก่อนเริ่มบทเรียนควรมีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อดึงความสนใจ และบอกให้เด็กทราบถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน
3. ครูควรแนะนำ让孩子เริ่มหัดวางเป้าหมายในการเรียนสำหรับตนเอง เพราะคนที่เรียนหรือทำงานอย่างมีเป้าหมายจะกระทำด้วยความตั้งใจ
4. ในบรรยากาศของการเรียนการสอน ควรมีการไต่ถาม มีการอภิปรายและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดจนถึงการยอมรับซึ่งกันและกัน
5. ใช้วิธีการเสริมแรง (Reinforcement) ตามความเหมาะสมและตามความจำเป็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และบางครั้งอาจลบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพราะรางวัล คำชมเชย การอ้อม การพยักหน้า การให้ความเอาใจใส่ นับว่าเป็นตัวเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก
6. ใช้การทดสอบ (Test) การทดสอบจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเอาใจใส่ต่อบทเรียน และมีการตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา
7. ให้ทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงที การให้เด็กทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงที ว่าสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ไปนั้นมีความเข้าใจถ่องแท้เพียงใด มีสิ่งใดที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เด็กต้องเอาใจใส่ติดตามเนื้อหาวิชาอยู่ตลอดเวลา
8. การพานักเรียนออกไปทัศนศึกษาหรือการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจของเด็ก ได้เป็นอย่างดี
9. การสอนหรือการมอบหมายกิจกรรมให้เด็กปฏิบัติและติดตามผลงานเด็กทำงาน นั้นสำเร็จ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนการสอนของครู เพราะความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับเด็กครั้งหนึ่ง จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจที่จะเรียนรู้ในคราวต่อไป

ประโยชน์ของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ รูปแบบ วิธีการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน สามารถสรุปประโยชน์ของการจัดการเรียนแบบร่วมมือได้ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. ประโยชน์ทางด้านทักษะทางสังคมของผู้เรียน (Psychological Adjustment Social Competence) การเรียนแบบร่วมมือมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจะต้องแลกเปลี่ยนความรู้ของตนเองกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม การเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากสมาชิกคนอื่น ๆ กระบวนการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ มากมาย เช่น ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานร่วมกัน ทักษะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา การเรียนรู้จากบุคคลอื่น จนเกิดเป็นองค์ความรู้แห่งตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มด้วย
2. ประโยชน์ด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม (Positive Relationships) รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีกระบวนการที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน สมาชิกในกลุ่มมีการปรึกษาหารือ และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนต้องใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกัน จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีน้ำใจ มีความเอื้ออาทรต่อกัน ใส่ใจในบุคคลอื่น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง และมีการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทำให้เกิดผลดีต่อการใช้ชีวิตในสังคมในภายหน้า
3. ประโยชน์ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Effort to Achieve) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่าการเรียนรู้โดยลำพังเพียงบุคคลเดียว เนื่องจากเป็นรูปแบบที่จัดให้สมาชิกในกลุ่มมีความหลากหลายทางด้านความสามารถ และสติปัญญาทำให้กลุ่มได้รับความรู้ ความคิดเห็นจากหลายแหล่ง กระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหาจึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง รอบคอบ ผู้เรียนมีผลงานมากขึ้น เข้าใจเนื้อหาชัดเจนขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น การเรียนรู้คงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากขึ้น การใช้เวลามีประสิทธิภาพมากขึ้น มีเหตุมีผล และสามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการทำงานร่วมกัน

โดยธรรมชาติมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่ต้องอยู่อาศัยรวมกันเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่ม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การกระทำใด ๆ โดยลำพังจึงเป็นเรื่องยากที่จะสำเร็จได้ ดังนั้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นหมู่คณะ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ความหมายของทักษะการทำงานร่วมกัน

1. ความหมายของทักษะ

อัจฉราพร ทรัพย์แก้ว (2536, 25) ได้ให้ความหมายของทักษะว่า หมายถึง การกระทำใด ๆ ด้วยความชำนาญที่ได้จากประสบการณ์ การฝึกฝน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ใหม่ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2544 ก, 280) ได้ให้ความหมายของทักษะไว้ว่า หมายถึง ความชำนาญที่เกิดจากการฝึกฝน หรือการกระทำซ้ำ

จากความหมายของทักษะดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ทักษะหมายถึง การกระทำ หรือการปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความหมายของการทำงานร่วมกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, 85) ให้ความหมายของการทำงานร่วมกันว่า หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สอดคล้องต่อเนื่องกัน มีกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ และมีปฏิสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน ส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ทิตนา แชมมณี (2545, 10) ให้ความหมายของการทำงานร่วมกันว่า หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลเข้าร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

จากความหมายของการทำงานร่วมกัน สามารถสรุปได้ว่า การทำงานร่วมกัน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติภารกิจใด ๆ ร่วมกันเป็นกลุ่มของบุคคล เพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาความหมายของทักษะ และความหมายของการทำงานร่วมกันแล้วสรุปได้ว่า ทักษะการทำงานร่วมกัน หมายถึง การใช้ความสามารถของกลุ่มบุคคลในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ภารกิจของกลุ่มบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน

การทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นหมู่คณะจะประสบผลสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัย หรือองค์ประกอบของกลุ่ม นิพนธ์ จิตต์ภักดี (มปป, 5) และ ทิตนา

แฉมมณี (2545, 13) ให้ความเห็นในแนวเดียวกันเกี่ยวกับองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันในกลุ่มว่า มี 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย หากสมาชิกกลุ่มตระหนักในความสำคัญของตน มีเจตนาที่ดี มีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือและประสานงานกันอย่างมีความเข้าใจ การดำเนินงานของกลุ่มก็จะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม ผู้นำกลุ่มถือเป็นแกนกลางที่สำคัญในการช่วยให้กลุ่มดำเนินงาน หากกลุ่มมีผู้นำที่มีความสามารถ รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน เข้าใจและเอาใจใส่สมาชิกแต่ละคน รวมถึงมีความสามารถในการจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่มได้ กลุ่มนั้นก็ย่อมบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นรวดเร็ว

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการทำงานหรือด้านการจัดการกลุ่ม เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลงานของกลุ่ม แต่ละกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีการวางแผน กระบวนการทำงานและการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดเป้าหมายและขอบเขตของการทำงานอย่างชัดเจน ชี้แจงรายละเอียดให้สมาชิกเข้าใจระบบการทำงานทุกคน มีการระดมความคิดเพื่อแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ประสานงานเพื่อให้เกิดการยึดเหนี่ยวจิตใจในกลุ่ม และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงผลงาน หากกลุ่มใดที่มีกระบวนการในการทำงานที่ดี มีวิธีการจัดการกลุ่มที่เหมาะสม กลุ่มนั้นก็จะได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน

การวัดและประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน

เป้าหมายของการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการทำงานร่วมกัน คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะความชำนาญในการทำงานร่วมกัน การวัดและการประเมินจะต้องมีการกำหนดพฤติกรรมอย่างชัดเจน และจะต้องอาศัยการสังเกต รวมทั้งการวิเคราะห์และประเมินพฤติกรรมแต่ละด้านอย่างใกล้ชิด ทิศนา แฉมมณี (2545, 224) ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินทักษะด้านการทำงานกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดสถานการณ์การทำงานกลุ่มให้ผู้เรียนร่วมกันทำงาน สถานการณ์นั้นควรเป็นสถานการณ์ที่เอื้อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการวัด
2. ให้ผู้เรียนดำเนินงานร่วมกัน โดยกำหนดให้สมาชิกแต่ละคนคิดหมายเลขประจำตัวไว้ เพื่อความสะดวกในการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกตามลำดับและความเป็นจริง ทั้งนี้ควรมีการอัดเทปการพูดสื่อสารของกลุ่มไว้ เพื่อใช้ในการตรวจสอบข้อมูล

3. กำหนดหรือระบุรายการพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ต้องการวัด พร้อมทั้งกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละพฤติกรรม

4. นำบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนที่บันทึกได้ มาวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมนั้น ๆ ตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดอะไรบ้าง และได้น้ำหนักคะแนนเท่าไร ต่อไปจึงประเมินคุณภาพของพฤติกรรมหรือทักษะนั้น ๆ แล้วนำน้ำหนักคะแนน คุณ คะแนนคุณภาพ ได้เป็นคะแนนรวมของแต่ละกิจกรรม เมื่อนำคะแนนทั้งหมดมารวมกัน ก็จะได้เป็นคะแนนรวมของกลุ่ม

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน โดยแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันจำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ คือ ทักษะด้านบทบาทของสมาชิกกลุ่ม ด้านบทบาทของผู้นำ ด้านกระบวนการทำงาน และด้านผลงานของกลุ่ม โดยกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการกลุ่มในการศึกษาข้อมูล สืบค้นข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม นำเสนอข้อมูล และร่วมกันสร้างองค์ความรู้ในแต่ละกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม และแต่ละกิจกรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ประมาณค่าเป็นคะแนนของของกลุ่ม ตามทักษะที่ประเมิน โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ คือ

- 4 หมายถึง ปฏิบัติได้ดีที่สุด
- 3 หมายถึง ปฏิบัติได้ดี
- 2 หมายถึง ปฏิบัติได้พอใช้
- 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

แนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, 235) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า ทศนคติหรือเจตคติ เป็นความรู้สึก โน้มเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความ โน้มเอียงดังกล่าวเป็นไปทั้งในทิศทางที่พึงปรารถนา (ชอบ พอใจ) หรือไม่พึงปรารถนา (เกลียด ไม่พอใจ) ก็ได้ การที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดในทิศทางใดนั้น บุคคลนั้นย่อมพร้อมที่จะปฏิบัติต่อสิ่งนั้นสอดคล้องกับความรู้สึกที่ตนมี ชอบเขตของคุณลักษณะด้านทัศนคติเริ่มจากการที่บุคคลเลือกรับรู้เฉพาะสิ่งที่ตนอยากรับรู้แล้วจะมีการตอบสนองต่อสิ่งนั้น จึงเกิดความนิยมชมชอบต่อสิ่งนั้นในที่สุด

พรเพ็ญ พุ่มสะอาด (2543, 42) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง การแสดงออกทางความรู้สึก ความคิดเห็น และท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางบวก เช่น การเห็นด้วย ทางลบ เช่น ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ หรือ ไม่ชอบ เจตคติที่ดีในการเรียนก่อให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนอย่าง

สม่ำเสมอ อยากรู้อยากเห็น เจตคติเป็นเรื่องมาจากประสบการณ์ เจตคติจึงสามารถสร้างได้และเปลี่ยนแปลงได้

จากความหมายของเจตคติดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เจตคติ เป็นความรู้สึก หรือความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่แสดงออกต่อสิ่งนั้นทั้งทางที่เห็นด้วย หรือพึงปรารถนา และไม่เห็นด้วย หรือไม่พึงปรารถนา ทั้งนี้เป็นผลจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสิ่งนั้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

เดมส์ทรี กทวณิช (2546, 183-186) ได้กล่าวถึง หลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีสัมพันธ์ เชื่อมโยงของ ธอร์นไคค์ (Thorndike) ว่าการเรียนรู้เกิดจากการสร้างสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กับ พฤติกรรมที่ตอบสนอง กล่าวคือ เมื่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ หรือสิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น ร่างกาย พยายามที่จะแก้ไขปัญหานั้น โดยการแสดงพฤติกรรมออกมา เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความ พึงพอใจที่สุดไปเชื่อมโยงต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ หรือปัญหานั้น ๆ จนก่อให้เกิดการเรียนรู้ว่า เมื่อเกิดสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ หรือปัญหาเช่นเดียวกันอีก จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองอย่างไร สิ่ง ที่ ธอร์นไคค์ ให้ความสำคัญมากในการเรียนรู้ ได้แก่ การเสริมแรง เพราะจะทำให้เกิดการเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้ากับพฤติกรรมตอบสนองมากยิ่งขึ้น ธอร์นไคค์ ได้สรุปเป็นกฎแห่งการเรียนรู้ไว้ 3 ข้อด้วยกัน คือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ธอร์นไคค์ ให้ความสำคัญกับความพร้อมมาก เพราะความพร้อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และเห็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ถ้า บุคคลมีความพร้อมทั้งร่างกายและทางจิตใจ ซึ่งหมายถึงความพอใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ กฎแห่งความพร้อมยังแบ่งเป็นเป็นกฎย่อย ๆ ได้ดังนี้

1.1 เมื่อบุคคลมีความพร้อมจะกระทำการกิจกรรมหรือการเรียนรู้ ถ้าได้กระทำ หรือ เรียนรู้ตามต้องการ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจจนทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

1.2 เมื่อบุคคลมีความพร้อมจะกระทำการกิจกรรมหรือเรียนรู้ ถ้าไม่ได้กระทำหรือ เรียนรู้ตามต้องการ บุคคลนั้นจะเกิดความไม่พอใจ ไม่สบายใจ หรือหงุดหงิด

1.3 เมื่อบุคคลไม่มีความพร้อมจะกระทำการกิจกรรมหรือเรียนรู้ ถ้าถูกบังคับให้ กระทำหรือเรียนรู้ จะทำให้เกิดความคับข้องใจ ไม่สบายใจ เครียด และเกิดความไม่พอใจขึ้นได้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้ว ควรได้รับการฝึกฝน หรือทำซ้ำ ๆ อยู่เสมอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ให้แน่นแฟ้นมั่นคงยิ่งขึ้น กฎแห่งการฝึกหัดแยกเป็น 2 กฎย่อย ดังนี้

2.1 กฎแห่งการใช้ (Law of Use) หมายความว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตามเมื่อเกิดขึ้นแล้วได้รับการกระทำซ้ำ ๆ อยู่เรื่อย ๆ จะเกิดความชำนาญและเป็นความเคยชิน พฤติกรรมนั้นจะเกิดความคงทนเป็นระยะเวลายาวนาน ยิ่งฝึกมากเท่าใด ยิ่งถูกต้องมากขึ้นเท่านั้น

2.2 กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) หมายความว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีการเว้นระยะเวลานานและขาดการฝึกฝน พฤติกรรมนั้นจะลดประสิทธิภาพลงเรื่อย ๆ และหายไปในที่สุด

3. กฎแห่งผลการตอบสนอง (Law of Effect) พฤติกรรมใดก็ตามเมื่อแสดงการตอบสนองแล้วได้รับความสุข ความพึงพอใจ และความภาคภูมิใจ ร่างกายจะเลือกพฤติกรรมนั้น กลับมาตอบสนองอีกครั้งเมื่อพบกับสิ่งเร้าหรือ สถานการณ์เดิม แต่ถ้าพฤติกรรมใดก็ตามเมื่อแสดงการตอบสนองแล้วได้รับความทุกข์ ความไม่พอใจ และความผิดหวัง มีแนวโน้มว่าพฤติกรรมนั้น จะลดการตอบสนองจนหายไปในที่สุด ดังนั้นการใช้กฎข้อนี้ควรจะใช้หลังจากพฤติกรรมการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว หรืออยู่ในระยะฝึกหัด ซึ่งจะมีผลต่อการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น พฤติกรรมการเรียนรู้ก็จะมีความมั่นคงถาวรมากขึ้นด้วย กฎข้อนี้นิยมใช้อย่างแพร่หลายในวงการศึกษา ด้วยการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

องค์ประกอบของเจตคติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542, 235 - 236) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นลักษณะที่แสดงออกทางอารมณ์ หรือความรู้สึก เครื่องมือใดก็ตามถ้าการตอบไม่ได้แสดงออกในลักษณะทางอารมณ์หรือความรู้สึกแล้ว นับว่าขาดองค์ประกอบในข้อนี้
2. เป็นลักษณะที่มีแบบแผนเฉพาะคน (Typical Way of Feeling) แบบแผนเฉพาะคนในการแสดงออกก็คือ การที่คนที่มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน เท่ากัน แต่ก็มี การแสดงออกที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันแต่อย่างใด
3. มีทิศทาง ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกนั้นเป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา หรือไม่พึงปรารถนาก็ได้ เช่น ดี - เลว พอใจ - ไม่พอใจ
4. มีความเข้ม เป็นระดับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ชอบมาก - ชอบน้อย พอใจมากที่สุด ฯลฯ เครื่องมือใดก็ตามถ้าให้ตอบแต่เพียง 2 กรณี เช่น ใช่ - ไม่ใช่ จะขาดองค์ประกอบนี้
5. มีเป้า เป็นสิ่งที่บุคคลต้องการแสดงความรู้สึกต่อสิ่งที่เป็นเป้า ต้องกำหนดลงให้ชัดเจนและแน่นอน เช่น ทศนคติคือ ศาสนาพุทธ มีความชัดเจนแน่นอนกว่า ทศนคติคือศาสนา เพราะสามารถสื่อความหมายและขอบข่ายได้เฉพาะเจาะจงมากกว่า

ปรีชาพร วงศ์บุตร โรจน์ (2548, 249 - 250) ได้อธิบายถึงลักษณะที่สำคัญของเจตคติ ไว้ดังนี้

1. เจตคติของบุคคลเกิดจากประสบการณ์ สิ่งเร้าต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เช่น บุคคล การอบรมเลี้ยงดู ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม

2. เจตคติเป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากภายในของจิตใจมากกว่าภายนอก เป็นลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลในการจะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับ ซึ่งมีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ

3. เจตคติมีทิศทางของการประเมิน กล่าวคือ ลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความรู้สึกหรือการประเมินว่า ไม่ชอบ ไม่พอใจ เรียกว่าเป็นทิศทางในทางลบ

4. เจตคติมีความเข้มข้น คือ มีปริมาณมากน้อยของความรู้สึก ถ้าชอบมากหรือไม่เห็นด้วยอย่างมากก็แสดงว่ามีความเข้มข้นสูง ถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงว่ามีความเข้มข้นสูงไปอีกทางหนึ่ง

5. เจตคติมีความคงทน เจตคติมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้น การที่บุคคลยึดมั่นต่อสิ่งใดทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้น ได้ยาก

6. เจตคติเป็นทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายในเป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงหากไม่ได้แสดงออกก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น ๆ ส่วนเจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกจะแสดงออกก็ต่อเมื่อได้รับการกระตุ้น

7. เจตคติจะต้องมีสิ่งเร้าจึงจะเกิดการตอบสนอง เจตคติที่แสดงออกจากพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกนั้น ไม่จำเป็นต้องตรงกันเสมอไป เพราะการแสดงออกของบุคคลนั้นอาจปรับปรุงให้เหมาะสมกับปทัสถานของสังคม แล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

สรุปจากองค์ประกอบของเจตคติ การวัดระดับเจตคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จำเป็นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังกล่าว การสร้างเครื่องมือในการวัดจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละองค์ประกอบ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ประกอบของเจตคติ และดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการวัด โดยการกำหนดคุณลักษณะด้านเจตคติที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกต่อการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง
2. สร้างข้อความให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด
3. กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนที่นักเรียนแสดงออก เพื่อทราบระดับเจตคติของนักเรียนในภาพรวม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปาริชาติ จิตรฉ่ำ (2540, 83 - 84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาสัมฤทธิ์ผล เจตคติ และทักษะการทำงานร่วมกัน ในวิชา สังคมศึกษา ส 504 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เจตคติ และทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนแผนวิทย์ - คณิต กับ แผนภาษา ผลการวิจัยพบว่า 1. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนแผนวิทย์ - คณิต สูงกว่าแผนภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. เจตคติที่มีต่อวิธีการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนทั้ง 2 แผน ไม่แตกต่างกัน 3. ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนทั้ง 2 แผน ไม่แตกต่างกัน

กนกพร แสงสว่าง (2540, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานร่วมกันในวิชา ส 305 โลกของเรา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์กับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน หลังจากได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ มีการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันสูงขึ้นกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิยะฉัตร ขาวแก้ว (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ที่มีผลต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรินทร์ กระจีแดง (2542, 79 - 80) ได้ทำการศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบประชาธิปไตย ในรายวิชา ส 402 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ^๑ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กมลวรรณ โพรบัณฑิต (2543, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ในวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบนิเวศ พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียน มีพัฒนาการทางด้านทักษะทางสังคม เกิดความตระหนักในคุณค่าของตนเอง และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบนิเวศ โดยเฉลี่ยสูงขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

จาเกอร์ (Jager, 1992, 531 - 538) ได้ศึกษาเจตคติต่อการพึ่งพาอาศัยกันและแรงจูงใจทางการเรียน โดยวิธีการเรียนรู้แบบพึ่งพาอาศัยกัน และแบบอิสระ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแบบร่วมมือและมีแรงจูงใจทางบวกในการเรียนภายใต้การเรียนแบบร่วมมือ

โดราน และคนอื่น ๆ (Doran and others, 1993, Abstract) ได้ศึกษาผลของการแก้ปัญหาบัญชีเบื้องต้น โดยการฝึกแบบความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน (Peer Collaboration) และแบบรายบุคคล พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกแบบความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน มีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีเจตคติต่อการฝึกแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกแบบรายบุคคล

กิบิช และคนอื่น ๆ (Gibisch and others, 1995, Abstract) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมเพื่อพัฒนาการเรียงในวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 73 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในทุกวิชา มีทัศนคติที่ไม่ดีและขาดความต้องการในการเรียน โดยใช้โปรแกรมสำหรับการเรียนแบบร่วมมือเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคมและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อกระบวนการเรียน มีพัฒนาการทางการเรียนอย่างชัดเจน และเพิ่มความมั่นใจในการเขียนผลงานเพื่อลงพิมพ์

ฮอลิเดย์ (Holiday, 1996, 87) ได้ทำการศึกษาวิธีการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ 2 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับ 9 จำนวน 90 คนที่เรียนเนื้อหาภูมิศาสตร์ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ใช้เวลาในการศึกษา 6 เดือน ทำการวิเคราะห์และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวัดสังคมมิติ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ผู้สังเกตการณ์และนักเรียน ทั้งก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

แมคมานัส และ เก็ททินเกอร์ (Mcmanus & Gettinger, 1996, 13 - 22) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจการใช้และการประเมินผลการเรียนแบบร่วมมือของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 26 คน และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือ 2 ห้องเรียน จำนวน 38 คน พบว่า มีการใช้การเรียนการสอนแบบร่วมมือเกือบทุกวัน และมีผลทางบวกด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลประ โยชน์ทางสังคมและเจตคติ ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนส่วนมากมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเรียนการสอน

เกลสนน์ (Glenn, 1996, Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยแบบกรณีศึกษา โดยวิธีการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาศิลปะ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีแนวโน้มจะไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน ระดับพฤติกรรม ทักษะคิดต่อการเรียนและทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มนี้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิกแลนด์ (Wicklund, 2002, Abstract) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบรายบุคคลกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในระดับมหาวิทยาลัย กำหนดสมมติฐานไว้ 4 ข้อ คือ 1. นักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคลและเรียนแบบร่วมมือกันมีผลการเรียนแตกต่างกัน 2. การเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับการเรียนรู้รายบุคคลมีการใช้เวลาในการช่วยเหลือของครูแตกต่างกัน 3. นักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคลกับเรียนแบบร่วมมือกัน มีระยะเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์ทำงานที่มอบหมายแตกต่างกันและ 4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนแบบร่วมมือกัน ใช้เวลาในการศึกษาคอมพิวเตอร์น้อยกว่า นักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคล แต่ไม่แตกต่างกันในเรื่องอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ ทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ว่ารูปแบบใด สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้เนื้อหา สารทั้ง โดยตนเอง โดยความร่วมมือ และ โดยความช่วยเหลือระหว่างกันในกลุ่ม รวมทั้งสามารถพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างกัน และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแบบร่วมมือ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีการดำเนินการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำนวน 211 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 36 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจาก นักเรียนห้องดังกล่าวเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารดตามนโยบายของ โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบบการปกครอง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีและรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียน และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนจบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3. แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน ขณะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับทักษะตามความสามารถ เป็น 4 ระดับ คือ ปฏิบัติได้ดีที่สุด ปฏิบัติได้ดี ปฏิบัติได้พอใช้ ปฏิบัติได้น้อย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ จำนวน 20 ข้อ

4. แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็น เป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบอบการปกครอง สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับความสำคัญ ธรรมชาติ ลักษณะเฉพาะ วิสัยทัศน์การเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้น มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และศึกษา สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ เวลาเรียน การวัดผลและการประเมินผล

1.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เรื่อง ระบอบการปกครอง สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้
นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการศึกษาบริบทของการบริหารงานในท้องถิ่นของตนเอง และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการปกครองในเรื่อง รูปแบบของรัฐ ประเภทของระบอบการปกครอง และ โครงสร้างอำนาจทางการเมืองได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบของรัฐ 2. ประเภทของระบอบการปกครอง 3. โครงสร้างอำนาจทางการเมือง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบของรัฐ ประเภทของระบอบการปกครอง และ โครงสร้างอำนาจทางการเมือง 2. มีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มสมาชิก 3. ใช้กระบวนการกลุ่มกำหนด ข้อความ และรายงานข้อมูลจากการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองจากหน่วยงานหรือ องค์กรที่ศึกษาได้ 4. ใช้กระบวนการกลุ่มสร้าง องค์ความรู้ เรื่อง การเมืองการปกครองได้
นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเรื่อง ความหมาย หลักการ และรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2. ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา 3. ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี 4. ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี 5. ปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย 6. ปัญหาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายความหมายและหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ 2. วิเคราะห์ รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ 3. สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ของตน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคลอื่นได้ 4. ใช้กระบวนการกลุ่มสร้างองค์ความรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

ตาราง 1 (ต่อ)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้
<p>นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบเผด็จการ ในเรื่อง ความหมาย หลักการ และรูปแบบของการปกครองระบอบเผด็จการได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบเผด็จการ 2. เผด็จการแบบอำนาจนิยม 3. เผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ 4. ข้อดี ข้อเสียของการปกครองระบอบเผด็จการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายความหมายและหลักการของการปกครองระบอบเผด็จการได้ 2. วิเคราะห์รูปแบบของการปกครองระบอบเผด็จการได้ 3. มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของตน ตามที่กลุ่มมอบหมาย 4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการได้
<p>นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน มอบหมาย หน้าที่ ความรับผิดชอบ ติดตามผลงาน อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปเป็นองค์ความรู้ นำเสนอ และเปรียบเทียบ รูปแบบการปกครองของประเทศที่กำหนดมาให้ได้อย่างถูกต้อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบ การดำเนินการปกครองของประเทศ ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา 2. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี 3. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภาหรือกึ่งประธานาธิบดี 4. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศในระบอบเผด็จการ 5. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศไทย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ 3. สร้างองค์ความรู้จากเรื่องที่สืบค้นได้ 4. นำเสนอข้อมูลจากการสืบค้นได้อย่างเหมาะสม 5. มีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และในชั้นเรียน 6. เปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศได้

1.3 ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

1.4 นำความรู้ที่ได้จากข้อ 1.1 - 1.3 มาวิเคราะห์ กำหนดรูปแบบการเรียนการสอน กำหนดเวลาเรียน และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ดังตาราง 2

ตาราง 2 รูปแบบการเรียนและเวลาเรียนเรื่อง ระบอบการปกครอง

แผนการเรียนรูที่	เรื่อง	รูปแบบการเรียน	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
1	ปฐมนิเทศ : การเรียนแบบร่วมมือ	-	2
2	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง	ที จี ที (Team Games Tournament)	4
3	การปกครองระบอบประชาธิปไตย	จิ๊กซอร์ (JIGSAW)	3
4	การปกครองระบอบเผด็จการ	ที เอ ไอ (Team - Assisted Individualization)	3
5	กลุ่มประเทศตามระบอบ การปกครอง	คอมเพล็กซ์ (Complex Instruction)	3
6	สรุปผลการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง	-	2

ในแต่ละแผนการเรียนรูประกอบด้วย เวลาเรียน สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และการวัดผล ประเมินผล

1.5 ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้

1. นางวันเพ็ญ สมพงษ์พันธ์ ครูชำนาญการพิเศษ สาขาสังคมศึกษา โรงเรียนบัวหลวงพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

2. นายกัณณ์ โชคกลางเดือน ครูชำนาญการพิเศษ สาขาสังคมศึกษา โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

3. นายวรวรรณ ปุยะติ ครูชำนาญการพิเศษ สาขาสังคมศึกษา โรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

โดยกำหนดเกณฑ์ตัดสินเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก
- ระดับ 4 หมายถึง ดี
- ระดับ 3 หมายถึง พอใช้
- ระดับ 2 หมายถึง ควรปรับปรุง
- ระดับ 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

และมีเกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ดีมาก
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ดี
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง พอใช้
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ควรปรับปรุง
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ไม่เหมาะสม

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระเบียบการปกครอง ผู้วิจัย
ได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 ศึกษารายละเอียดหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา สารการ
เรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ระเบียบการปกครอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากเอกสารหลักสูตร
คู่มือครู และหนังสือแบบเรียน โดยใช้ตารางลำดับเนื้อหาและความสำคัญ (Table of Specification)
จากนั้นจึงนำมาเขียนเป็นข้อสอบย่อยตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะข้อสอบเป็นแบบปรนัย
ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ
- 2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุด
เดิม ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
ของบทเรียน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

คัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญมากกว่าหรือ
เท่ากับ 0.5 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2.4 นำข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของแบบทดสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

2.5 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนหัวราชพิทยาคม ที่เคยเรียน เรื่อง ระบอบการปกครองมาแล้วจำนวน 40 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยตรวจให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกและให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน โดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบ เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.5.1 หากค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกตามวิธีของ เบนเนน (Brennan) โดยคัดเลือกข้อที่มีความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกง่ายข้อ ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 ไว้จำนวน 40 ข้อ

2.5.2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ หากค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการของ โลเวท (Lovett Method)

2.6 ดำเนินการจัดพิมพ์แบบทดสอบเพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

3. การสร้างแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง และหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน

3.2 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านทักษะการทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดเนื้อหา แนวคิด และขอบข่าย โครงสร้างของแบบประเมิน

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตามข้อ 3.1 และ 3.2 มาสร้างเป็นแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ดังนี้

4 หมายถึง ปฏิบัติได้ดีที่สุด

3 หมายถึง ปฏิบัติได้ดี

2 หมายถึง ปฏิบัติได้พอใช้

1 หมายถึง ต้องปรับปรุง

3.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ปรับปรุงแก้ไขจนผ่านการประเมินตามเกณฑ์

3.5 นำแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน มาใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 36 คน

4. การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือ เรื่องระบอบการปกครอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติเพื่อกำหนดเนื้อหา แนวคิดและขอบข่าย โครงสร้างของข้อคำถาม นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีความหมายตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

4.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ปรับปรุงแก้ไขจนผ่านการประเมินตามเกณฑ์

4.3 นำแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เรียน ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง จบทุกแผนการจัดการเรียนรู้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้รูปแบบที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One – Group Pretest – Posttest Design) รูปแบบการวิจัยเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 แบบแผนการทดลองแบบ One – Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้
T ₁	แทน	การสอบก่อนเรียน
T ₂	แทน	การสอบหลังเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จำนวน 40 ข้อ
2. ทำการทดลองโดยการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในเนื้อหา เรื่อง ระบอบการปกครองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 - 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว โดย บันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ประมาณค่าเป็นคะแนนการปฏิบัติตามแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว
3. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Posttest) เรื่อง ระบอบการปกครอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่องระบอบการปกครอง โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ ด้วยแบบสอบถามวัดเจตคติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว
4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลอง คะแนนการปฏิบัติตามแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน และคะแนนจากแบบสอบถามวัดเจตคติ มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการหาค่าความเที่ยงตรง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2. หาประสิทธิภาพของแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน โดยการหาค่าเฉลี่ย เพื่อคุณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence of Index: IOC)

3. หาประสิทธิภาพของแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือ โดยการหาค่าเฉลี่ย เพื่อคุณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence of Index: IOC)

4. การทดสอบสมมติฐาน

4.1 หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน ที่เรียนโดยการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยของแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ดังนี้

คะแนน 3.51 - 4.00 หมายถึง ทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดีที่สุด

คะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง ทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี

คะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง ทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง ทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

4.2 ทดสอบเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ใช้สูตร t -test แบบ One Sample t -test

4.3 หาค่าเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดเจตคติ ดังนี้

คะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง เจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง เจตคติอยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง เจตคติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง เจตคติอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง เจตคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้สูตร ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร คำนวณค่าความสอดคล้อง (Item Objective Congruence of Index : IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 โดยใช้สูตร P

$$P = \frac{R}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของข้อสอบ
 R แทน จำนวนคนตอบถูก
 n แทน จำนวนคนทั้งหมด

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีของ Brennan (B: Discrimination Index B) โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม เป็นเกณฑ์กำหนดผู้รอบรู้และไม่รอบรู้

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนคนรอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนคนไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนคนรอบรู้หรือผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนคนไม่รอบรู้หรือไม่ผ่านเกณฑ์

1.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการของโลเวทท์ (Lovett Method) ด้วยสูตร

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K-1) \sum (X_i - C)^2}$$

$$C = 28$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อสอบทั้งหมด
	X_i	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนจุดตัดใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 \sum แทน ผลรวม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ใช้สูตร t -test แบบ One Sample t -test ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x} - \mu}{\frac{S.D.}{\sqrt{N}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 \bar{x} แทน ร้อยละค่าเฉลี่ยของความก้าวหน้าทางการเรียน
 μ แทน เกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 20
 $S.D$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่เปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำเสนอตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้อง ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
\bar{x}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
**	แทน	มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน ที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน ที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง

ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นคะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินโดยผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมการทำงาน และผลงานเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม แล้วประมาณค่าความเกณฑ์การประเมินของแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันและจัดอันดับปรากฏผลดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ของนักเรียนที่เรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับทักษะ	อันดับ
1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม				
1.1 ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	3.38	0.61	ดี	14
1.2 ขอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	3.58	0.13	ดีที่สุด	4
1.3 รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	3.50	0.45	ดี	8
1.4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	3.79	0.25	ดีที่สุด	1
1.5 สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.50	0.47	ดี	8
รวมด้านบทบาทของสมาชิกกลุ่ม	3.55	0.38	ดีที่สุด	1
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม				
2.1 รู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง	3.38	0.49	ดี	14
2.2 มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน	3.42	0.47	ดี	11
2.3 การจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม	3.42	0.47	ดี	11
2.4 มีทักษะด้านการเป็นผู้นำ	3.33	0.49	ดี	17
2.5 การเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม	3.54	0.56	ดีที่สุด	6
รวมด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม	3.42	0.50	ดี	3

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับทักษะ	อันดับ
3. ด้านกระบวนการทำงาน				
3.1 มีการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ	3.38	0.34	ดี	14
3.2 กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการทำงานอย่างชัดเจน	3.58	0.30	ดีที่สุด	4
3.3 มอบหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสมาชิก	3.63	0.26	ดีที่สุด	3
3.4 การระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม	3.42	0.20	ดี	11
3.5 การประเมินและพัฒนาผลงานอย่างเป็นระบบ	3.29	0.19	ดี	18
รวมด้านกระบวนการทำงาน	3.46	0.26	ดี	2
4. ด้านผลงานของกลุ่ม				
4.1 ผลงานตรงตามจุดประสงค์	3.54	0.53	ดีที่สุด	6
4.2 ผลงานถูกต้องและสมบูรณ์	3.46	0.49	ดี	10
4.3 ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์	3.13	0.47	ดี	20
4.4 ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	3.67	0.49	ดีที่สุด	2
4.5 เสนอผลงานได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ	3.25	0.45	ดี	19
รวมด้านผลงานของกลุ่ม	3.41	0.49	ดี	4
\bar{x}	3.46	0.38	ดี	

จากตาราง 4 ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ มีทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.46 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.38 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.79 อันดับ 2 ได้แก่ ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด คะแนน

เฉลี่ย เท่ากับ 3.67 และอันดับ 3 ได้แก่ มอบหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสมาชิก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 สำหรับทักษะที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์ คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.13

ตาราง 5 จำนวนนักเรียนที่มีระดับทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง ตามค่าเฉลี่ยจากการประเมิน ทุกกิจกรรม

	ระดับทักษะ				รวม
	3.51- 4.00 ดีที่สุด	2.51- 3.50 ดี	1.51- 2.50 พอใช้	1.00 - 1.50 ต้องปรับปรุง	
จำนวน(คน)	-	30	6	-	36
ร้อยละ	-	83.33	16.67	-	100.00

จากตาราง 5 พบว่านักเรียนที่มีทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และอยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องระบบการปกครอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบการปกครอง ก่อนการทดลอง (Pretest) และหลังการทดลอง (Posttest) จำนวน 40 ข้อ ปรากฏผลดัง
ตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่องระบอบการปกครอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	ร้อยละ	S.D.	df	Sig (2 tailed)	t
ก่อนเรียน	36	48.61	2.20	35	.000	-23.303**
หลังเรียน	36	85.27	2.14			
ผลต่าง		36.66	1.37			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่องระบอบการปกครอง

ระดับเจตคติของนักเรียน ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนหลังจากเรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ครบทุกกิจกรรม แล้วประมวลค่าตามค่าเฉลี่ย ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นรายชื่อ

ข้อ	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ	อันดับ
1	นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ	4.64	0.59	มากที่สุด	2
2	กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่มดีขึ้น	4.19	0.62	มาก	18

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ	อันดับ
3	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมากขึ้น	4.56	0.56	มากที่สุด	4
4	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีเหตุผล ยอมรับในความเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น	4.53	0.56	มากที่สุด	6
5	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่และภาระงาน	4.50	0.51	มากที่สุด	7
6	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง	4.38	0.50	มาก	3
7	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความคิดของนักเรียน ได้	4.22	0.54	มาก	15
8	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร การพูด การเขียน	4.22	0.64	มาก	15
9	ความสำเร็จของกลุ่มมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน	4.28	0.62	มาก	14
10	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียนและสมาชิกคนอื่น ๆ เป็นบุคคลที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน	4.31	0.62	มาก	10
11	การช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ส่งผลต่อความสำเร็จของนักเรียนและของกลุ่ม	4.22	0.59	มาก	15

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับเจตคติ	อันดับ
12	การประเมินผลงานของตนเอง ของกลุ่มและผลงานของสมาชิกกลุ่มอื่น ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความคิด ความรู้ของตนเองได้	4.31	0.62	มาก	10
13	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเข้าใจ เห็นใจและเห็นความสำคัญของสมาชิกคนอื่น ๆ	4.14	0.64	มาก	20
14	การร่วมกันวางแผนปฏิบัติการของสมาชิกในกลุ่มมีผลต่อผลงานของกลุ่ม	4.31	0.58	มาก	10
15	ความแตกต่างระหว่างบุคคลของสมาชิกในกลุ่มส่งผลให้ผลงานของกลุ่มมีความสมบูรณ์ขึ้น	4.17	0.61	มาก	19
16	นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่มีส่วนช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เพื่อให้ผลงานหรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น	4.56	0.56	มากที่สุด	4
17	การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม	4.31	0.47	มาก	10
18	รูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	4.33	0.63	มาก	9
19	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น	4.39	0.49	มาก	8
20	นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในเนื้อหาอื่น หรือรายวิชาอื่น ๆ ด้วย	4.69	0.47	มากที่สุด	1
รวม		4.37	0.57	มาก	

จากตาราง 7 ผลการศึกษพบว่าเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกพบว่า อันดับ 1 นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือในเนื้อหาอื่น หรือรายวิชาอื่น ๆ ด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 อันดับ 2 นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และอันดับ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และระดับเจตคติของนักเรียนที่มีค่าน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเข้าใจ เห็นใจและเห็นความสำคัญของสมาชิกคนอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

ตาราง 8 จำนวนนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยและระดับเจตคติต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ในระดับมากขึ้นไป

นักเรียน	ระดับเจตคติ					รวม
	4.51- 5.00 มากที่สุด	3.51- 4.50 มาก	2.51- 3.50 ปานกลาง	1.51- 2.50 น้อย	1.00 - 1.50 น้อยที่สุด	
จำนวน	11	25	00	00	00	36
ร้อยละ	30.56	69.44	00	00	00	100.00
จำนวน	36		00			36
ร้อยละ	100.00		00			100.00

จากตาราง 8 นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56 และระดับมาก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 เมื่อพิจารณาภาพรวม นักเรียนมีระดับเจตคติอยู่ในระดับมากขึ้นไปทั้ง 36 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีทักษะ การทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยร้อยละ 20
3. นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 211 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 36 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบอบการปกครอง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีและรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ที่มีคุณภาพระดับดีมาก

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความยากระหว่าง 0.67 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.45 - 0.82 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

3. แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน ขณะที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ จำนวน 20 ข้อ มีคุณภาพระดับดีมาก

4. แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง จำนวน 1 ชุดประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ มีคุณภาพระดับดีมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ทำการทดลองด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ใช้เวลาในการทดลอง 17 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ชั้นเตรียม

1.1 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปฐมนิเทศ การเรียนแบบร่วมมือ โดยให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ สื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล

1.2 ทดสอบวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียนรายบุคคล จากแบบทดสอบ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อที่จะนำผลของคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลของคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนจบ เรื่อง ระบอบการปกครอง และใช้เป็นข้อมูลในการแบ่งกลุ่มนักเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการทดลอง โดยผลความสามารถของนักเรียน (เก่ง กลาง และอ่อน) จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ชี้แจงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ของนักเรียน และของกลุ่มในกิจกรรมการเรียน

2. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ดำเนินการสอนตามเนื้อหา เรื่อง ระบอบการปกครอง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 - 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2 บันทึกผลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ประมาณค่าเป็นคะแนนการปฏิบัติตามแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.3 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง สรุปผลการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เมื่อทำการสอนจนจบทุกเนื้อหา โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่องระบอบการปกครอง ด้วยแบบสอบถามวัดเจตคติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดความรู้พื้นฐานก่อนเรียน คะแนนการปฏิบัติตามแบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน และคะแนนจากแบบสอบถามวัดเจตคติมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน ที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน
ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ
เรื่อง ระบอบการปกครอง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง
ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ร้อยละ 83.33
มีทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง
ระบอบการปกครอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อการเรียนแบบร่วมมือ ในระดับมากขึ้นไป
มากกว่าร้อยละ 80

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง
ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการ
ปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ในภาพรวมทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน
ที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ มีทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่า อันดับ 1 ได้แก่ ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม อันดับ 2 ได้แก่ ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด
และอันดับ 3 ได้แก่ มอบหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสมาชิก แสดงว่าการเรียนแบบ
ร่วมมือ สามารถพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้ เนื่องจากมีรูปแบบที่ส่งเสริมให้
สมาชิกในกลุ่มตระหนักในความสำคัญของตน มีเจตนาที่ดี มีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้น
ในการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือและ
ประสานงานกันอย่างมีความเข้าใจ ในขณะที่ผู้นำกลุ่ม ซึ่งเป็นแกนกลางที่สำคัญในการช่วยให้กลุ่ม
ดำเนินงาน มีความสามารถ รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน
เข้าใจและเอาใจใส่สมาชิกแต่ละคน สามารถวางแผนการทำงาน และการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ

กำหนดเป้าหมายและขอบเขตของการทำงานได้อย่างชัดเจน แต่ละกลุ่มมีการระดมความคิดเพื่อแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ จนเกิดการยึดเหนี่ยวจิตใจในกลุ่ม และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงผลงาน จนทำให้ผลงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ สำหรับทักษะที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะข้อจำกัดเรื่องเวลา ที่ไม่สามารถขยายเวลาให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมถือว่า การเรียนแบบร่วมมือ สามารถพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้ โดยนักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการแสวงหาความรู้ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และวางแผนการเรียนการสอนตามหลักการของการเรียนแบบร่วมมือ จัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยลดความสามารถ เพื่อให้สมาชิกมีความหลากหลาย อธิบายชี้แจงถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม รวมถึงชี้แจงจุดมุ่งหมายของแต่ละกิจกรรมและเกณฑ์การประเมินจนนักเรียนเข้าใจ นอกจากนี้ยังกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ให้คำแนะนำและชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงความก้าวหน้าและข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสามารถทำให้นักเรียนมีทักษะทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี ร้อยละ 83.33 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กรมวิชาการ, 2544, 11) ที่กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับการจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวาง และลึกซึ้ง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข มุ่งทำประโยชน์และสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกลนนี (Glenn, 1996, Abstract) ที่ได้ทำการศึกษาการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาศิลปะ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีแนวโน้มจะไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน พบว่าระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มนี้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ กนกพร แสงสว่าง (2540, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานร่วมกันในวิชา ส 305 โลกของเรา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ว์ กับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียน หลังจากได้รับการสอน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ว์ มีการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกมลวรรณ โพธิ์บัณฑิต (2543, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้

รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบนิเวศ พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียน มีพัฒนาการทางด้านทักษะทางสังคม เกิดความตระหนักในคุณค่าของตนเอง และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ระบบนิเวศ โดยเฉลี่ยสูงขึ้น

2. ผลการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหาสาระ เรื่อง ระบบการปกครอง ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจาก การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่า การเรียนรู้โดยลำพังเพียงบุคคลเดียว รูปแบบที่จัดให้สมาชิกในกลุ่มมีความหลากหลายทางด้านความสามารถและสติปัญญาทำให้กลุ่มได้รับความรู้ ความคิดเห็นจากหลายแหล่ง กระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหาจึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง รอบคอบ ผู้เรียนมีผลงานมากขึ้น เข้าใจเนื้อหาชัดเจนขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น การเรียนรู้ตั้งทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากขึ้น การใช้เวลามีประสิทธิภาพมากขึ้น มีเหตุมีผล สามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเรียนรู้ของตนเองจากการเรียนรู้จากครูผู้สอนทางเดียว เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้จากบุคคลอื่นและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์การเรียนแบบร่วมมือ โดยผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกัน กำหนดสถานการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามธรรมชาติของเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อการอภิปรายในกลุ่ม และนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม ประกอบการใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยากรที่หลากหลาย นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้าง โดยการศึกษา รูปแบบ และขั้นตอนการเรียนการสอนแบบร่วมมือจนเข้าใจ มีการวิเคราะห์เนื้อหาตามหลักสูตร เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ในระหว่างการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ติดตามความคืบหน้าของแต่ละกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ประกอบกับแหล่งเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อความรู้ได้ มีอย่างเพียงพอจนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบการปกครองได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (กรมสามัญศึกษา, 2543, 44 - 49) ที่เชื่อว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงสังคม และถือว่าการปฏิรูปสังคมให้ปัญหาต่าง ๆ หมดไป สมาชิกทุกคนในสังคมต้องร่วมมือกัน การจัดการศึกษาจึงเน้นเพื่อเป็นการสร้างสังคมให้เป็นสังคมที่ดี รับรู้ร่วมกันในสังคม แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน

สังคม และส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ผู้เรียนต้องหาประสบการณ์ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เห็นปัญหาและเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปฏิรูประบบสังคมของตนเองให้ดีขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้จะส่งเสริมให้ผู้เรียน สำรวจความต้องการและความสนใจของตนเอง เน้นการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่าง ๆ จนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะฉัตร ชาวแก้ว (2542, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ที่มีผลต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา ศ 306 ประเทศของเรา 4 ของกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ฮอลิเดย์ (Holiday, 1996, 87) ที่ศึกษาวิธีการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค จิกซอร์ 2 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับ 9 จำนวน 90 คนที่เรียนเนื้อหาภูมิศาสตร์ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ใช้เวลาในการศึกษา 6 เดือน ทำการวิเคราะห์และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวัดสังคมมิติ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ผู้สังเกตการณ์สอนและนักเรียน ทั้งก่อนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

3. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนแบบร่วมมือ พบว่าเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกพบว่า อันดับ 1 นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือในเนื้อหาอื่น หรือรายวิชาอื่น ๆ ด้วย อันดับ 2 นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ และอันดับ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง และระดับเจตคติของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเข้าใจ เห็นใจและเห็นความสำคัญของสมาชิกคนอื่น ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่านักเรียนมีเจตคติในระดับมากขึ้นไปทุกคน สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนแบบร่วมมือ สามารถพัฒนาและเสริมสร้าง เจตคติและค่านิยมของนักเรียนได้ตามจุดหมายของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กรมวิชาการ, 2545, 3) ที่มุ่งพัฒนา

เจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้กำหนดสถานการณ์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการทำงานร่วมกัน มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ มีรูปแบบและกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และเปิด โอกาสให้นักเรียน ได้แสดงความสามารถของตนเอง สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบตัวในชุมชน นักเรียนสามารถแสดงศักยภาพของตนเองในการแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สังกัดได้จากพฤติกรรมที่นักเรียน แสดงออก โดยนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน บางกิจกรรมสามารถสืบค้นข้อความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุมกว่าจุดประสงค์ของการเรียนรู้ นักเรียนรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น มีการปรึกษาวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในเวลาเรียน นอกเวลาเรียน ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ทำให้มีความสัมพันธ์ในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น นักเรียนมีความมั่นใจในการเรียน ได้รับความรู้ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากต้องปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทั้งการสืบค้นข้อความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอ และสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม ของตนเอง และปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น ได้ จนทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จาเกอร์ (Jager, 1992, 531 - 538) ที่ศึกษาเจตคติต่อการพึ่งพาอาศัยกันและแรงจูงใจทางการเรียน โดยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันและแบบอิสระ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการ เรียนแบบร่วมมือ และมีแรงจูงใจทางบวกต่อการเรียนแบบร่วมมือ และ เกลนนี (Glenn, 1996, Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยแบบกรณีศึกษาโดยวิธีการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือในวิชา ศิลปะ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีแนวโน้มจะไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน ระดับพฤติกรรมทัศนคติต่อการเรียนและทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มนี้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการทำงานร่วมกัน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า

1. ทักษะการทำงานร่วมกัน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียน เห็นได้จากการเรียนแบบร่วมมือ เรื่องระบอบการปกครอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดี การเรียนรู้มีการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีทักษะทางสังคม และมีการวิเคราะห์กระบวนการภายในกลุ่มเพื่อปรับปรุงให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกันแสวงหาความรู้ ร่วมกันสรุปเป็นองค์ความรู้ และทราบความก้าวหน้าของคนทุกชั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความสุขในการเรียนรู้จนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2. การเรียนแบบร่วมมือสามารถพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียนได้ เนื่องจากการเรียนที่ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากกลุ่ม ผู้เรียนเป็นผู้ให้ข้อมูล ประสานการค้นคว้าความคิด ข้อเสนอแนะ สมาชิกในกลุ่มเพื่อพิจารณา ศึกษา วิเคราะห์ และหาข้อเท็จจริงร่วมกัน กิจกรรมภาระงานมีลักษณะของความยืดหยุ่น ตามความเคลื่อนไหวและความคิดเห็นของกลุ่ม นอกจากนี้ การเรียนแบบร่วมมือยังเป็นรูปแบบที่มีกิจกรรมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม กระบวนการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ มากมาย เช่น ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานร่วมกัน ทักษะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา การเรียนรู้จากบุคคลอื่น จนเกิดเป็นองค์ความรู้แห่งตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่ม สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีน้ำใจ มีความเอื้ออาทรต่อกัน ใส่ใจในบุคคลอื่น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง นักเรียนที่เรียนดีได้รับการปลุกฝังให้มีความเสียสละในการดูแลรับผิดชอบสมาชิกในกลุ่ม ไม่เห็นแก่ตัว ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนจะได้รับการดูแลจากสมาชิกในกลุ่มจนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวถูกทอดทิ้ง ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้เกิดผลดีต่อการใช้ชีวิตในสังคมในภายหน้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูผู้สอนต้องวางแผนกิจกรรมทุกขั้นตอน จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย แหล่งเรียนรู้ต้องเพียงพอ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามเนื้อหา และทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้น กิจกรรมต้องมีความหลากหลาย เครื่องมือวัดผลประเมินผลต้องมีคุณภาพสามารถวัดผลได้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้
- 1.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม กระบวนการเรียนการสอน ความแตกต่างด้านสติปัญญา ความสามารถและวัยของผู้เรียน เพื่อให้กิจกรรมกลุ่มดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

1.3 การเรียนแบบร่วมมือ ครูผู้สอนจะต้องเลือกรูปแบบ หรือเทคนิคในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา และทักษะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

1.4 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรม ประเด็นที่ต้องการศึกษา เลือกแหล่งเรียนรู้ และวิธีการนำเสนอผลงานของกลุ่มด้วยตนเอง จะช่วยให้ นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นและสนใจกิจกรรมการเรียนมากขึ้น

1.5 กิจกรรมหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้กลุ่มปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะที่ต้องการ ต้องสอดคล้องกับเวลา จึงจะเกิดการเรียนรู้ และได้ผลงานที่มีความหลากหลายและมีลักษณะสร้างสรรค์มากขึ้น

1.6 ครูผู้สอนต้องติดตามการปฏิบัติการงานของนักเรียน สังเกต และบันทึกพฤติกรรม การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำให้ข้อมูลป้อนกลับ และเสริมแรงให้กับนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษา การใช้การเรียนแบบร่วมมือ หรือกระบวนการกลุ่มในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษา การใช้การเรียนแบบร่วมมือ หรือกระบวนการกลุ่มกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ต่างระดับชั้นกัน หรือ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กันทางวัฒนธรรม เช่น ภูมิลำเนาหรือหมู่บ้านเดียวกัน ภาษาถิ่นเดียวกัน เป็นต้น

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษา การใช้การเรียนแบบร่วมมือ หรือกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเขียน ทักษะการอ่าน และการใฝ่เรียนใฝ่รู้ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนกพร แสงสว่าง. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานร่วมกันรายวิชา ๘ 305 โลกของเรา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ว์ กับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิชาหลักสูตรและการสอน สาขาศึกษาศาสตร์). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กมล ทองธรรมชาติ. และคนอื่น ๆ (2550). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4 – ม.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- กมลวรรณ โพธิบัณฑิต. (2543). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กรมวิชาการ. (2544 ก). แนวทางการนำมาตรฐานหลักสูตรไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____ (2544 ข). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____ (2545 ก). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____ (2545 ข). คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____ (2545 ค). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____ (2546). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____ (2543). แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **แนวทางการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดมาตรฐานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิ่งแก้ว อารีรักษ์, ละเอียด จุฑานันท์, ทิศนา แคมมณี และชาริณี ดรีวีร์ญญู. (บก.). (2548). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย**. กรุงเทพฯ: อัลฟา มิถิณนิยม.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒนา.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). **สาระความรู้ที่ได้จากการสัมมนาทางวิชาการ เพื่อนำเสนอผลการวิจัย/ผลงานทางวิชาการ เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____ (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- เครือวัลย์ ชิมโสม. (2549). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนยาง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชัยสิทธิ์ เจริญมีประเสริฐ. (2544). **สถิติเพื่อนักบริหาร**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ชาญชัย ยมคินธุ์. (2548). **เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์.
- ชูศรี วงษ์รัตนะ. (2544). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดิมศักดิ์ คทวนิช. (2546). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ทิศนา แคมมณี. (2545). **กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: นิซินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- _____ (2550). **ศาสตร์การสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2542). **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบ และการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ธนัชชากรพิมพ์.

- นรินทร์ กระพี้แดง. (2542). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ระบอบประชาธิปไตย ในรายวิชา ศ 402 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาศึกษาศาสตร์). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิพนธ์ จิตภักดี. (ม.ป.ป.). *การพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ*. (อัครดำเนิน).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- _____. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2546). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประกาศิต อานุกาฬแสนชากร. (2548). *หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ศึกษะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศึกษะเกษ.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปาริชาติ จิตรฉ่ำ. (2541). *การเรียนแบบร่วมมือเพื่อการพัฒนาสัมฤทธิ์ผล เจตคติและทักษะการทำงานร่วมกันในวิชาสังคมศึกษา ศ 504 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาศึกษาศาสตร์ - การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยะฉัตร ขาวแก้ว. (2542). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ที่มีผลต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา ศ 306 ประเทศของเรา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาศึกษาศาสตร์). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ผ่องศรี ฉันท้าว และคนอื่น ๆ. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- พรเพ็ญ พุ่มสะอาด. (2543). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยเทคนิคการสร้างผังโยงความสัมพันธ์ความหมาย*. ปรียญญาติพันธ์ กศ.ม. (การมัธยม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณิ ช.เจนจิต. (2545). *จิตวิทยาการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เสริมสัน พรี่เพรส ซีเอสเอ็ม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช และรัชนิกร หงษ์มนัส. (บก.). (2549). *ประมวลบทความเรื่อง หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพราพรรณ เปลี่ยนภู. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการไฟฟ้า วิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
- มณี โพธิเสน. (2543). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนโพธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนูพันธ์ จำปาวงศ์. (2546). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องจักรวาลและอวกาศ ระหว่างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบการสอนซ่อมเสริม และแบบสถานการณ์จำลอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มานิต กิตติงูจิต. (2546). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม. (2547). *หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม (ปรับปรุงครั้งที่ 2)*. บุรีรัมย์: โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม.
- วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

- ศิริบุรณ์ สายโกสุม. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สนอง อินละคร. (2544). *เทคนิควิธีการและนวัตกรรมที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง*. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สมนึก กัททิยมณี. (2544). *การวัดผลทางการศึกษา*. กทม. พิมพ์: ประสานการพิมพ์.
- สามารถ สุชาวงษ์. (2537). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยการสอนแบบโครงงานโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2543). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- สุนันทา เจริญพิชญนันท์. (2546). *คู่มือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย สังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จีวีชการพิมพ์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2550). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และทักษะ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยเส็ง.
- อัจฉราพร ทรัพย์แก้ว. (2536). *การศึกษาผลการมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กลุ่มต่อพัฒนาการด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในห้องเรียนแบบร่วมมือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาศึกษาศาสตร์- การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัญชลี สงสาร. (2548). *การใช้การเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน). นุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2534). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟเพรส.

- Glenn, A.V. (1998). *A Case Study of Artitu Using Cooperative Learning Techniques in Two High School Language Arts Class*" [CD – ROM]. Doctoral Dissertation, Western Michigan University, 1996. Available: Proquest File: Dissertation Abstract Indies 1997 – 1999
- Doran, M.S. and Others. (1993). *Student Performance and Attitude Using Peer Collaboration in Accounting*. In Proceeding of Selected Research and Development Presentations at the Convention of the Association for Education Communication & Technology. Available: ERIC, 1992 – 1998/06, Abstract No.362146
- Gibisch, M.K. and Others. (1995). *Improving Across the Curriculum*. M.A. Research Project, Saint Xavier University. Available: ERIC, 1992 – 1988/06
- Holiday, C.D. (1996). *The Effects of with Cooperative Learning Stratygy Jigsaw II on Academic Achievement and Cross – Race Relationships in a Secondary Social Studies Classroom* [CD - ROM]. Doctoral Dissertation, Western Michigan University, 1996. Abstract available: Proquest File: Dissertation Abstract Indies 1997 – 1999 [Recessed February 9, 1998]
- Jager, R.J. (1992). Attitudes toward Academic Interdependence and Learning Outcomes in Two Contexts. *Journal of Negro Education*. 61 (4) : 531- 538. Available : ERIC, 1988, Abstract No.EJ 456674.
- Mcmanus, S.M. & Gettinger, M. (1996). Teacher and Student Evaluation of Cooperative Learning and Observed Interactive Behavior. *Journal of Education Research*. 90 (1) : 13 – 22. Available : ERIC, 1988, Abstract No.EJ 538468.
- Wicklund, D.M. (2002). *Individual Learning Versus Cooperative Learning in University Spreadsheet Applications Class*. Available: [http://wwwlib.umi/dissertations/ full it/](http://wwwlib.umi/dissertations/full it/) No.747243.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๘๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวันเพ็ญ สมพงษ์พันธุ์

ด้วย นายสมศักดิ์ เกร็มย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาทักษะการทำงาน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบบการปกครอง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยมี ดร.สาธิต ผลเจริญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศท ๐๕๔๕.๑๑/ว ๘๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณกัณณ์ โชคกลางเดือน

ด้วย นายสมศักดิ์ เกรรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาทักษะการทำงาน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยมี คร.สาธิต ผลเจริญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๘๖๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๘ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวรวรรณ ปุยะติ

ด้วย นายสมศักดิ์ เกรัมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาทักษะการทำงาน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ระเบียบการปกครอง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยมี คร.สาธิต ผลเจริญ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทิบ ตะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
โรงเรียนหัวราชพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 40 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที
2. คำถามในแบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ข้อละ 4 ตัวเลือก
3. ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. เพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง ข้อ (00) ดังนี้ (00)

ก. กรุงเทพมหานคร

ข. เชียงใหม่

ค. นครราชสีมา

ง. อุบลราชธานี

สมมติว่าคำตอบที่นักเรียนเลือกคือ ข้อ ค. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงกับช่อง ค. ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
00			X	

4. ถ้าต้องการแก้ไขหรือเปลี่ยนคำตอบให้ขีดทับช่องคำตอบเดิม แล้วทำเครื่องหมาย X ในช่องใหม่ ที่ต้องการ เช่น ต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ค. เป็นข้อ ก. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
00	X		X	

5. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
6. ให้นักเรียนกรอกข้อความต่าง ๆ ลงในกระดาษคำตอบให้เรียบร้อยครบทุกช่อง

1. สิ่ง que แสดงให้เห็น โครงสร้างและขั้นตอนของระบอบการเมืองของแต่ละประเทศคืออะไร
 - ก. รัฐสภา
 - ข. รัฐธรรมนูญ
 - ค. รูปแบบรัฐบาล
 - ง. สถาบันทางการเมือง
2. การจะศึกษาแนวคิดทางการเมืองของแต่ละประเทศให้เข้าใจชัดเจนควรพิจารณาจากเรื่องใด
 - ก. สถาบันการเมือง
 - ข. พรรคการเมือง
 - ค. นักการเมือง
 - ง. นโยบายรัฐบาล
3. รัฐบาลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นรัฐ เพราะสาเหตุสำคัญในข้อใด
 - ก. ทำหน้าที่บริหารประเทศหรือปกครองประเทศ
 - ข. ทำหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขประชาชนภายในรัฐ
 - ค. รักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐ
 - ง. ติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ
4. ข้อใดคือความสำคัญของอำนาจอธิปไตยภายในรัฐ
 - ก. รัฐมีอำนาจเต็มที่ในการดำเนินการภายในรัฐ
 - ข. รัฐมีอำนาจเต็มที่ในการดำเนินการนอกรัฐ
 - ค. รัฐมีอิสระและอำนาจในการดำเนินการภายในและภายนอกรัฐ
 - ง. มีรัฐบาลมาจากการเลือกตั้งและบริหารภายในรัฐ
5. แต่ละประเทศหรือแต่ละรัฐมีองค์ประกอบหลักเหมือนกัน แต่มีส่วนหนึ่งที่แตกต่างกันคือข้อใด
 - ก. รัฐบาล
 - ข. ประชากร
 - ค. ขนาดของพื้นที่
 - ง. อำนาจสูงสุดในการปกครอง
6. ข้อใดเป็นการดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรง
 - ก. การออกเสียงลงประชามติ
 - ข. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
 - ค. การให้ประชาชนเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี
 - ง. การสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยตนเอง
7. การที่ประชาชนในแต่ละประเทศ มีสิทธิและเสรีภาพในระดับที่แตกต่างกันนั้นเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญข้อใด
 - ก. ระบบกฎหมายของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 - ข. ระบอบการปกครองของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 - ค. อุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 - ง. การใช้อำนาจการปกครองของแต่ละประเทศแตกต่างกัน

8. รูปแบบการปกครองระบอบเผด็จการและระบอบประชาธิปไตย พิจารณาจากเรื่องใด เป็นสำคัญ
- ระยะเวลาที่อยู่ในอำนาจของผู้บริหารสูงสุด
 - การจัดบริการและสวัสดิการของรัฐแก่ประชาชน
 - ผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการปกครอง
 - การมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน
9. การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสมัยอยุธยา มีลักษณะใกล้เคียงกับระบอบใดในปัจจุบัน
- เสรีนิยม
 - อนุรักษนิยม
 - เผด็จการ
 - ประชาธิปไตย
10. ในการพิพากษาคดีความต่าง ๆ ศาลจะเป็นหลักประกันที่สำคัญที่สุดในการให้ความยุติธรรมกับบุคคล ยกเว้น ข้อใด
- ผู้พิพากษามีอิสระในการพิพากษาคดีความ
 - คณะรัฐบาลมีส่วนในการตัดสินอรรถคดี
 - การพิจารณาตัดสินคดีดำเนินตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
 - ศาลดำเนินการพิจารณาพิพากษาในส่วหนึ่งของอำนาจอธิปไตย
11. หลักสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือข้อใด
- สิทธิและหน้าที่ของประชาชน
 - สิทธิและเสรีภาพของประชาชน
 - ศักดิ์ศรีและคุณค่าของประชาชน
 - การมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน
12. ข้อความใดคือ ไปนี้ แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด
- ไม่มีรัฐก็ไม่มีประชาชน
 - ประชาชนคือรัฐ
 - รัฐเพื่อประชาชน
 - ประชาชนเพื่อรัฐ
13. ปัญหาสำคัญของประเทศที่ใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยประสพมากที่สุดคือเรื่องใด
- ความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาบ้านเมือง
 - ความรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตของประชาชน
 - ผู้นำสามารถแสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง
 - คณะรัฐบาลขาดหลักประกันด้านเสถียรภาพ

14. การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีลักษณะสำคัญตามข้อใด
- รัฐสภามีอำนาจเหนือรัฐบาล
 - อำนาจทั้งหมดขึ้นอยู่กับรัฐสภา
 - ระบบการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกจากกัน
 - รัฐสภากำหนดอำนาจอธิปไตยของประชาชน
15. "รัฐสภาไม่อาจบังคับประธานาธิบดีให้ออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และประธานาธิบดีก็ไม่อาจยุบสภาได้" ข้อความดังกล่าวปรากฏในการปกครองแบบใด
- ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
 - ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี
 - ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี
 - เผด็จการอำนาจนิยม
16. ข้อใดบอกลักษณะประมุขของรัฐในระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี ไม่ถูกต้อง
- วาระประมุขของรัฐมีกำหนดไว้แน่นอน
 - ผู้เป็นประมุขแตกต่างไปจากผู้ที่เป็นคณะรัฐบาลที่ทำหน้าที่บริหาร
 - ประมุขของฝ่ายบริหารเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ที่เป็นประมุขของรัฐ
 - วาระการดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหาร ไม่ผูกพันกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
17. ระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดีในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันในเรื่องใด
- ที่มาของฝ่ายบริหาร
 - ที่มาของสภาผู้แทนราษฎร
 - ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
 - ที่มาของฝ่ายตุลาการ
18. การเลือกตั้งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเหตุใด
- เป็นการเลือกรัฐบาลของประชาชน
 - เป็นการแสดงถึงความมีอำนาจทางการเมืองของประชาชน
 - เป็นวิธีการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของประชาชน
 - เป็นการแสดงความต้องการของประชาชนในการเลือกตัวแทนไปใช้อำนาจ

19. พรรคการเมืองมีความสำคัญอย่างไรต่อการจัดระเบียบการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ช่วยควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยเรียบร้อย
 - เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีกิจกรรมทางการเมือง
 - มีรัฐบาลที่มีเสียงสนับสนุนข้างมากในรัฐสภา
 - เป็นวิธีการสรรหาผู้นำของประเทศที่มีคุณภาพ
20. ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภาหรือกึ่งประธานาธิบดีข้อใด ไม่ถูกต้อง
- นายกรัฐมนตรีได้รับแต่งตั้งจากประธานาธิบดี และต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา
 - ประธานาธิบดีมีอำนาจสูงสุด เพราะมีอำนาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและฝ่ายบริหาร
 - คณะรัฐมนตรี ผู้ใช้อำนาจบริหารและนายกรัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภา
 - ประธานาธิบดีเป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารประเทศ และมีอำนาจในการยุบสภา
21. ข้อความต่อไปนี้ข้อใด ไม่ใช่ หลักการของการปกครองระบอบเผด็จการ
- รัฐบาลไม่สนองความต้องการของประชาชน
 - จำกัดสิทธิเสรีภาพทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
 - ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยการแสดงประชามติ
 - ประชาชนต้องปฏิบัติตามความต้องการของผู้ปกครองอย่างเคร่งครัด
22. ระบอบเผด็จการเชื่อว่า บทบาทของประชาชนจะต้องเป็นอย่างไร
- รับผิดชอบร่วมกัน
 - มีส่วนร่วมในการปกครอง
 - แสดงความคิดเห็น
 - เชื่อฟังคำสั่งของรัฐเท่านั้น
23. เผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ แตกต่าง จากเผด็จการแบบอำนาจนิยมในข้อใด
- มีผู้ปกครองคนเดียว หรือผู้ปกครองเป็นกลุ่มเล็ก
 - ควบคุมโดยใช้กำลังทหารบังคับ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
 - เน้นความสำคัญของผู้นำมากกว่าเน้นความสำคัญของรัฐ
 - เน้นระบบควบคุมอำนาจโดยตรง และการควบคุมอำนาจทางอ้อม
24. การปกครองระบอบเผด็จการแบบอำนาจนิยม มีความเชื่อเกี่ยวกับรัฐและประชาชน อย่างไร
- รัฐเป็นส่วนประกอบของประชากร ประชากรจึงมีอำนาจเหนือรัฐ
 - ประชากรเป็นส่วนประกอบของรัฐ รัฐจึงมีอำนาจเหนือประชากร
 - รัฐเป็นผู้ปกป้องและดูแลประชากร ในฐานะส่วนประกอบสำคัญของรัฐ
 - ประชากรปกป้องคุ้มกันรัฐ ให้คงอยู่ในฐานะส่วนประกอบสำคัญของรัฐ

25. ข้อใดคือระบอบการปกครองของอิตาลีสมัยมุสโสลินีเป็นผู้นำ
- การปกครองระบอบเผด็จการทหาร
 - การปกครองระบอบเผด็จการฟาสซิสต์
 - การปกครองระบอบเผด็จการอำนาจนิยม
 - การปกครองระบอบเผด็จการคอมมิวนิสต์
26. การที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการเงินกับประเทศสหภาพโซเวียต เนื่องจาก รัฐบาลสหภาพโซเวียตมีความเป็นประชาธิปไตย ข้อใดแสดงการสนับสนุนเหตุผลดังกล่าว
- การใช้เสียงส่วนน้อยปกครองประเทศ
 - การให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนน้อย
 - การไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
 - การใช้ระบบรวมอำนาจในการบริหารประเทศ
27. ประเทศใดก็ตามที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองแต่ควบคุมกิจการ การบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อประชาชน ถือเป็นกรปกครองรูปแบบใด
- สังคมนิยม
 - เสรีนิยมประชาธิปไตย
 - สังคมนิยมแบบนำวิถี
 - สังคมนิยมประชาธิปไตย
28. ข้อใดมีลักษณะเผด็จการอำนาจนิยมมากที่สุด
- ปกครองโดยคน ๆ เดียว
 - ปกครองโดยคนกลุ่มเดียว
 - สื่อทุกชนิดถูกตรวจสอบ
 - ไม่ฟังเสียงข้างมาก
29. ระบบฟาสซิสต์มีลักษณะเผด็จการเบ็ดเสร็จที่นับว่ารุนแรงกว่าลักษณะเผด็จการอำนาจนิยม เพราะเหตุใด
- ปกครองโดยคน ๆ เดียว
 - ผูกขาดทั้งความคิดและการกระทำของบุคคล
 - กำจัดคู่แข่งทางการเมืองด้วยวิธีรุนแรง
 - ปกครองด้วยวินัยทหาร
30. หน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ แตกต่าง กันในเรื่องใดมากที่สุด
- การเสียภาษีอากรให้กับรัฐ
 - การปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐ
 - การตรวจสอบการบริหารของรัฐ
 - การคุ้มครอง ป้องกันความมั่นคงของรัฐ
31. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของอังกฤษมีลักษณะเด่นตามข้อใด
- ให้อำนาจอิสระแก่รัฐสภา
 - ใช้ระบบสองสภาและมีพรรคการเมืองสองพรรค
 - มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 - พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ

32. ระบอบการปกครองของสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดี รัฐสภา และศาล สามารถถ่วงดุลอำนาจกันได้เพราะเหตุใด
- เป็นสถาบันที่ได้อำนาจมาจากประชาชน
 - มีกฎหมายกำหนดการควบคุมซึ่งกันและกันได้
 - มีสถาบันพรรคการเมืองที่เข้มแข็งคอยควบคุมอยู่ภายนอก
 - เป็นเหตุผลทางประวัติศาสตร์ที่มีมาตั้งแต่การก่อตั้งประเทศ
33. ในระบอบประชาธิปไตยของไทย พระมหากษัตริย์มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจอธิปไตยอย่างไร
- ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางองคมนตรี
 - ทรงมีส่วนร่วมทางการปกครองโดยอาศัยอำนาจอธิปไตย
 - ทรงเป็นที่มาและเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างเต็มที่
 - ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล
34. แนวทางสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์ ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คือข้อใด
- ให้มีพรรคคอมมิวนิสต์เพียงพรรคเดียว
 - ไม่มีการเลือกตั้งโดยเสรี
 - ควบคุมระบบการผลิตของประเทศ
 - ไม่มีระบบธุรกิจภาคเอกชน
35. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของการควบคุมฝ่ายบริหารในสหรัฐอเมริกา
- การออกกฎหมายให้กับฝ่ายบริหาร
 - การตีความทางกฎหมายของศาลสูง
 - การไต่สวนความผิดเพื่อถอดถอนจากตำแหน่ง
 - การลงมติไม่ไว้วางใจประธานาธิบดี
36. ข้อใดเรียกได้ว่าเป็นมรยาททางการเมืองที่สำคัญของการปกครองในประเทศอังกฤษ
- มีสภาขุนนาง
 - มีสภาสูงและสภาสามัญ
 - ไม่มีการปฏิวัติรัฐประหาร โดยทหาร
 - มีสถาบันกษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ
37. ในประเทศฝรั่งเศสซึ่งมีการปกครองแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี สถาบันการเมืองใดที่มีบทบาทและอำนาจสูงสุด
- รัฐสภา
 - คณะรัฐมนตรี
 - นายกรัฐมนตรี
 - ประธานาธิบดี
38. ประเทศที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร มีอำนาจบริหารประเทศได้ โดยสถาบันรัฐสภาไม่สามารถเข้าไปควบคุมหรือลงมติไม่ไว้วางใจได้ ในขณะที่ประธานาธิบดีไม่มีสิทธิในการยุบสภา ลักษณะเช่นนี้เป็นการปกครองของประเทศใด
- สหรัฐอเมริกา
 - เยอรมนี
 - ฝรั่งเศส
 - อังกฤษ

39. ประเทศไทยในปัจจุบันเป็นรัฐประเภทใด
- ก. เป็นรัฐรวม เพราะมีการรวมอำนาจอธิปไตยไว้เป็นของประชาชนชาวไทย
 - ข. เป็นรัฐเดี่ยว เพราะมีการรวมอำนาจบริหารไว้ที่รัฐบาลกลางแต่เพียงแห่งเดียว
 - ค. เป็นรัฐรวม เพราะมีการกระจายอำนาจให้มีรัฐบาลท้องถิ่นร่วมบริหาร
 - ง. เป็นรัฐเดี่ยว เพราะมีประมุขของประเทศแต่เพียงผู้เดียวเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั้งชาติ
40. รัฐสภาอังกฤษและรัฐสภาสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่ที่สำคัญเหมือนกัน ตามข้อใด
- ก. การคัดเลือกหัวหน้าฝ่ายบริหาร
 - ข. การแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี
 - ค. การบัญญัติกฎหมาย
 - ง. การลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ

1. ข.

2. ก.

3. ก.

4. ก.

5. ง.

6. ก.

7. ข.

8. ง.

9. ก.

10. ข.

11. ง.

12. ก.

13. ก.

14. ก.

15. ข.

16. ข.

17. ก.

18. ข.

19. ข.

20. ก.

ข้อ

21. ก.

22. ง.

23. ข.

24. ข.

25. ข.

26. ก.

27. ง.

28. ก.

29. ข.

30. ก.

31. ก.

32. ข.

33. ง.

34. ก.

35. ง.

36. ก.

37. ง.

38. ก.

39. ข.

40. ก.

แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

คำชี้แจง ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการที่กลุ่มปฏิบัติได้ตามเกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม				
1.1 ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล				
1.2 ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม				
1.3 รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง				
1.4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม				
1.5 สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน				
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม				
2.1 รู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง				
2.2 มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน				
2.3 การจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม				
2.4 มีทักษะด้านการเป็นผู้นำ				
2.5 การเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม				
3. ด้านกระบวนการทำงาน				
3.1 มีการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ				
3.2 กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการทำงานอย่างชัดเจน				
3.3 มอบหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสมาชิก				
3.4 การระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม				
3.5 การประเมินและพัฒนาผลงานอย่างเป็นระบบ				

รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
4. ด้านผลงานของกลุ่ม				
4.1 ผลงานตรงตามจุดประสงค์				
4.2 ผลงานถูกต้องและสมบูรณ์				
4.3 ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์				
4.4 ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด				
4.5 เสนอผลงานได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ				
รวม				
รวมคะแนนที่ได้				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. ด้านบทบาทของสมาชิกกลุ่ม				
1.1 ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างกว้างขวางจนเกิดองค์ความรู้และปฏิบัติได้จริง	แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างกว้างขวางนำไปสู้องค์ความรู้หรือข้อสรุป	แสดงความคิดเห็นแต่ยังไม่สามารถนำไปสู้องค์ความรู้หรือข้อสรุป	ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
1.2 ขอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	ขอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยเหตุและผล ไม่มีอคติ ขอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ	ขอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกที่ถูกต้องด้วยเหตุและผล ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มทุกครั้ง	ไม่ขอมรับความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับตน แต่ปฏิบัติตามข้อตกลงทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่คัดค้านหรือต่อต้านอย่างชัดเจน	มีอคติ ชอบตำหนิสมาชิกที่มีความเห็นที่แตกต่าง
1.3 รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	มุ่งมั่นทำงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ แสวงหาความรู้ในงานที่รับผิดชอบและงานที่เกี่ยวข้อง	มุ่งมั่นทำงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รู้และปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เกี่ยงงาน	ทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายน้อยครั้ง ู้งานเกี่ยงงานและเลือกปฏิบัติงานที่ง่ายกว่าบ่อยครั้ง	ไม่มีความตั้งใจทำงาน ต้องคอยควบคุม เกี่ยงงานและเลือกงานที่ง่ายกว่าทุกครั้งที่มีโอกาส

เกณฑ์การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1.4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	ปฏิบัติตามข้อตกลงได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามเวลาอย่างเคร่งครัด	ปฏิบัติตามข้อตกลงก่อนข้างสมบูรณ์ตามเวลาอย่างสม่ำเสมอ	ปฏิบัติตามข้อตกลงก่อนข้างสมบูรณ์ตามเวลาเกือบทุกครั้ง	ปฏิบัติตามข้อตกลงก่อนข้างสมบูรณ์ตามเวลาเป็นบางครั้ง
1.5 สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลกระตือรือร้นในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ แม้จะมีข้อขัดแย้งบ้างก็ไม่เป็นเหตุให้เกิดความแตกแยก มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ปฏิบัติงานร่วมกันได้ ความร่วมมือเป็นไปตามที่ผู้สอนคอยแนะนำ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีเป็นบางครั้ง	มีปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกันบ่อยครั้ง มีอคติต่อกันทำงานร่วมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม				
2.1 รู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง	มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของคน คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก แม้จะต้องเสียสละประโยชน์ส่วนตัวก็กระทำด้วยความยินดี	มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของคน คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม เสียสละประโยชน์ส่วนตัวบ้าง	ปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของคน คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม คำนึงถึงส่วนได้ส่วนเสียในการเสียสละประโยชน์ส่วนตัว	มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานน้อย มุ่งประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก

เกณฑ์การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
2.2 มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน	วางแผนปฏิบัติงานอย่างรอบคอบทุกขั้นตอน มีวิธีการในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	วางแผนปฏิบัติงานค่อนข้างละเอียดรอบคอบ มีวิธีการในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นบ่อยครั้ง	วางแผนปฏิบัติงานไม่ค่อยเป็นระบบ ต้องอาศัยคำแนะนำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ	ไม่มีการวางแผนปฏิบัติงาน ต้องอาศัยคำแนะนำในการแก้ปัญหา ไม่สนใจศึกษาวิธีการในการปฏิบัติงาน
2.3 การจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม	ใช้หลักการเหตุผลในการแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งภายในกลุ่ม จนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี	ใช้หลักการเหตุผลในการแก้ปัญหาภายในกลุ่มได้ แม้มีปัญหาบ้างก็ไม่เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่ม	ใช้หลักการเหตุผลในการแก้ปัญหาภายในกลุ่มได้ แม้มีปัญหาและข้อขัดแย้งบ้างก็ไม่มี การต่อต้านอย่างเห็นได้ชัด	ไม่สามารถแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่มได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยคำแนะนำในการแก้ปัญหา
2.4 มีทักษะด้านการเป็นผู้นำ	ใช้ทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ชี้แจงรายละเอียดในการปฏิบัติงานให้สมาชิกเข้าใจได้เป็นอย่างดี	ใช้ทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันบ่อยครั้ง ชี้แจงรายละเอียดในการปฏิบัติงานให้สมาชิกเข้าใจได้	ใช้ทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน สร้างแรงจูงใจในการทำงานค่อนข้างราบรื่น ชี้แจงรายละเอียดในการปฏิบัติงานให้สมาชิกเข้าใจได้เป็นบางครั้ง	ต้องได้รับความช่วยเหลือในการวางแผน การชี้แจงรายละเอียดการปฏิบัติงานของกลุ่มเกือบทุกครั้ง

เกณฑ์การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
2.5 การเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม	ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจและเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม แนะนำช่วยเหลือสมาชิกในการปฏิบัติงานจนสำเร็จด้วยความเต็มใจ	ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล คอยแก้ไข แนะนำช่วยเหลือสมาชิกในการปฏิบัติงาน	คอยแก้ไข แนะนำช่วยเหลือสมาชิกในการปฏิบัติงานเป็นบางครั้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้	มุ่งผลสำเร็จส่วนตัว ไม่ใส่ใจในภาระหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
3. ด้านกระบวนการทำงาน				
3.1 มีการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ	กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มตามความสามารถอย่างชัดเจนตรวจสอบได้ สมาชิกมีการพึ่งพากันปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ	กำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มค่อนข้างชัดเจนตรวจสอบได้ สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพากันปรึกษาหารือกันบ่อยครั้ง	กำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มไม่ค่อยชัดเจนตรวจสอบได้น้อย สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพากันปรึกษาหารือกันน้อยครั้ง	กำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของสมาชิกไม่ชัดเจนไม่มีระบบตรวจสอบ สมาชิกกลุ่มไม่มีการพึ่งพาอาศัยกัน
3.2 กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการทำงานอย่างชัดเจน	กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการทำงานชัดเจน ผลงานมีความสมบูรณ์ถูกต้องสำเร็จตามเวลา	กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการทำงานชัดเจน ผลงานได้รับคำแนะนำแก้ไขเล็กน้อย สำเร็จตามเวลา	ขอบเขตการทำงานยังไม่ชัดเจน ผลงานต้องได้รับคำแนะนำแก้ไขจึงถูกต้อง	เป้าหมายและขอบเขตไม่เป็นระบบ ผลงานต้องแก้ไขเป็นส่วนใหญ่

เกณฑ์การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
3.3 มอบหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสมาชิก	มอบหมายภาระงานให้กับสมาชิก โดยคำนึงถึงความสามารถอย่างทั่วถึง สมาชิกเห็นความสำคัญของตนและปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ จนเกิดผลดีต่อกลุ่ม	มอบหมายภาระงานให้กับสมาชิก โดยคำนึงถึงความสามารถค่อนข้างทั่วถึง สมาชิกส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ	มอบหมายภาระงานให้กับสมาชิก ค่อนข้างทั่วถึง สมาชิกส่วนใหญ่ปฏิบัติภาระที่ได้รับมอบหมาย เพื่อผลสำเร็จของงาน	มอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของบุคคลสมาชิก ปฏิบัติงานเพื่อให้ปรากฏผลงานเท่านั้น
3.4 การระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม	ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสม ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน บ่อยครั้ง	ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานเป็นบางครั้ง	ไม่มีการระดมความคิด สมาชิกปฏิบัติงานตามแนวทางของตน
3.5 การประเมินและพัฒนาผลงานอย่างเป็นระบบ	ตรวจสอบการปฏิบัติงานของกลุ่ม ของสมาชิก ปรับปรุงข้อบกพร่องอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาผลงานได้ตามเป้าหมาย	ตรวจสอบการปฏิบัติงานของกลุ่ม ของสมาชิก ปรับปรุงข้อบกพร่องค่อนข้างเป็นระบบ ผลงานได้รับคำแนะนำ แก้ไขเล็กน้อย	ตรวจสอบการปฏิบัติงานของกลุ่ม ของสมาชิก ยังไม่เป็นระบบ ผลงานต้องได้รับคำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขจึงถูกต้องสมบูรณ์	ไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของกลุ่ม ผลงานไม่ได้รับการพัฒนา ต้องอาศัยคำแนะนำเป็นส่วนใหญ่

เกณฑ์การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
4. ด้านผลงานของกลุ่ม				
4.1 ผลงานตรงตามจุดประสงค์	ผลงานถูกต้องชัดเจนแสดงถึงการศึกษา ค้นคว้า ภูมิรู้ และความเข้าใจจุดประสงค์ของภาระงาน	ผลงานส่วนใหญ่ถูกต้องชัดเจน อาศัยคำแนะนำในการ แก้ไข เพียงส่วนน้อย	ผลงานมีส่วนตรงประเด็น รายละเอียดยังไม่ชัดเจน ต้องอาศัยคำแนะนำในการ แก้ไขเพิ่มเติม	ผลงานผิดไปจากจุดประสงค์
4.2 ผลงานถูกต้องและสมบูรณ์	ผลงานถูกต้อง ปริมาณงานครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข	ผลงานส่วนใหญ่ถูกต้อง ปริมาณงาน ครบถ้วน ต้องปรับปรุงแก้ไขเล็กน้อย	ผลงานมีส่วนถูกต้องปรับปรุงแก้ไขบ่อยครั้ง ปริมาณงานเป็นที่ยอมรับได้	เนื้องานและปริมาณงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย
4.3 ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์	ผลงานแสดงออกถึงความคิดในสิ่งใหม่ที่แปลกใหม่และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ได้จริง	ผลงานแสดงออกถึงความคิดในสิ่งใหม่ที่แปลกใหม่และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่	ผลงานแสดงออกถึงความคิดในสิ่งใหม่ที่แปลกใหม่และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้เป็นบางส่วน	ผลงานแสดงออกถึงความคิดในสิ่งใหม่ที่แปลกใหม่และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้้น้อยมาก
4.4 ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรวดเร็วทันเวลา เป็นระบบไม่ต้องคอยควบคุมติดตาม	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรวดเร็วทันเวลา เป็นระบบ อาศัยการควบคุมติดตามน้อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายค่อนข้างช้า ไม่ค่อยมีระบบ ต้องอาศัยการติดตามงานบ่อยครั้ง	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายค่อนข้างช้า ไม่มีระบบ ต้องอาศัยการติดตามงานมากกว่าปกติเกือบทุกครั้ง

เกณฑ์การประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน (ต่อ)

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
4.5 เสนอผลงานได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ	นำเสนอน่าสนใจ ชวนติดตาม จัดเนื้อหาอย่างเป็นระบบ อธิบายได้ ถูกต้อง คอบ คำถามและสรุป ประเด็นได้ ถูกต้องชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม อย่างกว้างขวาง บริหารจัดการ เวลาได้ตาม กำหนด	นำเสนอน่าสนใจ ชวนติดตาม จัดเนื้อหาอย่างเป็นระบบ อธิบายได้ ถูกต้อง คอบ คำถามและสรุป ประเด็นได้ ถูกต้องเป็นส่วน ใหญ่ เปิดโอกาส ให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม อย่าง กว้างขวาง บริหารจัดการ เวลาได้ตาม กำหนด	นำเสนอไม่เป็น ระบบ แต่พอจับ ประเด็นได้ การ อธิบาย การคอบ คำถามและสรุป ประเด็นต้องคอย ควบคุมให้ความ ช่วยเหลือเป็น ระยะ ผู้ฟังมีส่วน ร่วมน้อย ใช้เวลา มากกว่าหรือ น้อยกว่ากำหนด	นำเสนออวกวน จับประเด็นสำคัญ ไม่ได้ อธิบาย คอบคำถาม และ สรุปไม่ตรง ประเด็น ผู้ฟังมี ส่วนร่วมน้อย หรือ ไม่มี ส่วนร่วมเลย ใช้ เวลามากกว่าหรือ น้อยกว่ากำหนด มาก

**แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียน
ที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน มีทั้งหมด 20 ข้อ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามไม่มีผลใด ๆ ต่อผลการเรียนของนักเรียนหรือผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด
3. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึกหรือความพึงพอใจที่แท้จริงของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง โดยแบ่งระดับความคิดเห็น ความรู้สึก หรือความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ คือ
 - 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 - 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 - 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
 - 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 - 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และส่งคืนครูผู้สอนทุกคน

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ					
2	กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มดีขึ้น					
3	กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ สร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาสังคมศึกษามากขึ้น					
4	กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีเหตุผล ยอมรับในความเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น					
5	กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่และภาระงาน					
6	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง					
7	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความคิดของนักเรียนได้					
8	กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร การพูด การเขียน					
9	ความสำเร็จของกลุ่มมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน					
10	กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียนและสมาชิกคนอื่น ๆ เป็นบุคคลที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน					
11	การให้ความช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ส่งผลต่อความสำเร็จของนักเรียนและของกลุ่ม					

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
12	การประเมินผลงานของตนเอง ของกลุ่มและผลงานของสมาชิกกลุ่มอื่น ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความคิด ความรู้ของตนเองได้					
13	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเข้าใจ เห็นใจ และเห็นความสำคัญของสมาชิกคนอื่น ๆ					
14	การร่วมกันวางแผนปฏิบัติกิจกรรมของสมาชิกในกลุ่มมีผลต่อผลงานของกลุ่ม					
15	ความแตกต่างระหว่างบุคคลของสมาชิกในกลุ่ม ส่งผลให้ผลงานของกลุ่มมีความสมบูรณ์ขึ้น					
16	นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่มีส่วนช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เพื่อให้ผลงานหรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น					
17	การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม					
18	รูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้					
19	กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น					
20	นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในเนื้อหาอื่น หรือรายวิชาอื่น ๆ ด้วย					

แผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง ระบอบการปกครอง

สาระการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โดย
สมศักดิ์ เกรัมย์

โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ: การเรียนแบบร่วมมือ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างเต็มศักยภาพ จำเป็นจะต้องใช้รูปแบบที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นับเป็นรูปแบบ และวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และยังส่งเสริมบรรยากาศแห่งการแข่งขันบนพื้นฐานของความร่วมมือในกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหา สาระอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งแล้ว ยังสามารถพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคม อารมณ์ และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตด้วย

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตระหนักในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง เข้าใจกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ทักษะการทำงานร่วมกัน เกณฑ์ และเครื่องมือวัดผลประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ส 41102 สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง ระเบียบการปกครอง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจหลักเกณฑ์กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
2. เข้าใจหลักเกณฑ์ และวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
3. นำความรู้เรื่องทักษะการทำงานร่วมกันไปใช้ในกระบวนการเรียนรู้ได้
4. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแบบร่วมมือ

สาระการเรียนรู้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง
2. สื่อการเรียนการสอน
3. ทักษะการทำงานร่วมกัน
4. การวัดผลประเมินผล

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. การวางแผนจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบการเรียนการสอน สร้างและจัดหาสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ กำหนดวิธีการ และเครื่องมือวัดผลประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนและทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.2 กำหนดขนาดของกลุ่ม โดยจัดให้มี 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คนถือเป็นกลุ่มถาวรตลอดการเรียนรู้เรื่อง ระบอบการปกครอง

1.3 จัดเตรียมสถานที่เพื่อให้เอื้อและสะดวกต่อการเรียนรู้และการทำงานเป็นกลุ่ม จัดเตรียมเอกสาร สื่อการเรียนรู้ ภาระงานต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับภาระงานของกลุ่ม จุดมุ่งหมายของบทเรียน เหตุผลในการดำเนินการต่าง ๆ รายละเอียดของงานและขั้นตอนในการทำงาน เกณฑ์การประเมินผลงาน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกันว่าความสำเร็จของงานอยู่ตรงไหน งานที่คาดหวังจะมีลักษณะอย่างไร เกณฑ์ที่จะใช้ในการวัดความสำเร็จของงานคืออะไร อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการพึ่งพาและเกื้อกูลกัน กฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกา บทบาทหน้าที่ และประโยชน์ที่กลุ่มจะได้รับในการร่วมมือกันเรียนรู้ อธิบายวิธีการช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม ความสำคัญและวิธีการในการตรวจสอบความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย โดยนักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เกณฑ์การประเมินทักษะด้านต่าง ๆ ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบร่วมมือ นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2.2 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ

2.3 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แต่ละกลุ่มทดสอบความสามารถ (เก่ง กลาง อ่อน) ในจำนวนที่เท่า ๆ กัน โดยพิจารณาจากคะแนนของแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง

2.4 แต่ละกลุ่มประชุม เพื่อมอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกตามความสามารถเพื่อ
ศักยภาพของกลุ่ม

2.5 ครูนัดหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ระบอบการปกครอง

3. การควบคุมและการช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ขณะที่กลุ่มประชุมมอบหมายหน้าที่ ครูดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือ
กันอย่างใกล้ชิด สังเกตการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ตรวจสอบว่า สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในงาน
หรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก ให้ข้อมูล
ป้อนกลับ ให้แรงเสริมและบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม

3.2 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการ
ทำงานเมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ เข้าไปชี้แจง สอนซ้ำ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

4. การประเมินผลและการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกต และ
ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

4.2 ครูจัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของ
สมาชิกกลุ่ม ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเรียนรู้
ที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
2. เกณฑ์การประเมินกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ
3. แบบบันทึกการมอบหมายหน้าที่สมาชิกในกลุ่ม
4. Power point เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

แหล่งเรียนรู้

ห้องปฏิบัติการเรียนการสอน

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่วัดและประเมินผล
 - ความรู้พื้นฐาน เรื่อง ระบอบการปกครอง
2. วิธีการวัด
 - ทดสอบ
3. เครื่องมือ
 - แบบทดสอบ เรื่อง ระบอบการปกครอง
4. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
 - พิจารณาคะแนนการทดสอบก่อนเรียน แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับคะแนนสูง กลุ่มที่มีระดับคะแนนปานกลาง และกลุ่มที่มีระดับคะแนนต่ำ

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) นับเป็นรูปแบบและวิธีการที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และส่งเสริมบรรยากาศแห่งการแข่งขันบนพื้นฐานของความร่วมมือในกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งแล้ว ยังสามารถพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคม อารมณ์ และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตด้วย

ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กันและกัน ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ผลสำเร็จของสมาชิกแต่ละคนถือว่าเป็นผลสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม

องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ

รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ สมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตน และในขณะที่เดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันนี้ทำได้หลายทาง เช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายเดียวกัน หรือการให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำงาน การเรียนรู้ร่วมกัน การให้รางวัลตามผลงานของกลุ่ม การให้งานหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำหรือใช้ร่วมกัน การมอบหมาย บทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกันให้แก่แต่ละคน
2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ห่วงใย ไว้วางใจ ส่งเสริมและช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ กลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย ได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ขอมรับ และไว้วางใจกันและกัน

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม และผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครู หรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และช่วยฝึกทักษะการรู้คิด คือสามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของคนที่ได้ทำไป

ประโยชน์ของการจัดการเรียนแบบร่วมมือ

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบ รูปแบบ วิธีการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน สามารถสรุปประโยชน์ของการจัดการเรียนแบบร่วมมือได้ 3 ประเด็นด้วยกัน คือ

1. ประโยชน์ทางด้านทักษะทางสังคมของผู้เรียน การเรียนแบบร่วมมือมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจะต้องแลกเปลี่ยนความรู้ของตนเองกับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม การเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากสมาชิกคนอื่น ๆ กระบวนการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ มากมาย เช่น ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานร่วมกัน ทักษะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกัน รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา การเรียนรู้จากบุคคลอื่น จนเกิดเป็นองค์ความรู้แห่งตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มด้วย

2. ประโยชน์ด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีกระบวนการที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน สมาชิกในกลุ่มมีการปรึกษาหารือ และมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนต้องใช้ทักษะการทำงานร่วมกัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีน้ำใจ มีความเอื้ออาทรต่อกัน ใส่ใจในบุคคลอื่น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง และมีการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดผลดีต่อการใช้ชีวิตในสังคม

3. ประโยชน์ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่าการเรียนรู้โดยลำพังเพียงบุคคลเดียว เนื่องจากเป็นรูปแบบที่จัดให้สมาชิกในกลุ่มมีความหลากหลายทางด้านความสามารถและสติปัญญาทำให้กลุ่มได้รับความรู้ ความคิดเห็นจากหลายแหล่ง กระบวนการเรียนรู้การแก้ปัญหาจึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง รอบคอบ ผู้เรียนมีผลงานมากขึ้น เข้าใจเนื้อหาชัดเจนขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น การเรียนรู้ถูกทบทวนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากขึ้น การใช้

เวลามีประสิทธิภาพมากขึ้น มีเหตุมีผล และสามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

ทักษะการทำงานร่วมกัน

โดยธรรมชาติมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่ต้องอยู่อาศัยรวมกันเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่ม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การกระทำใด ๆ โดยลำพังจึงเป็นเรื่องยากที่จะสำเร็จได้ ดังนั้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นหมู่คณะ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ความหมายของทักษะการทำงานร่วมกัน

ทักษะการทำงานร่วมกัน หมายถึง การใช้ความสามารถของกลุ่มบุคคลในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ภารกิจของกลุ่มบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน

การทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นหมู่คณะจะประสบความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่ม บรรลุเป้าหมาย หากสมาชิกกลุ่มตระหนักในความสำคัญของตน มีเจตนาที่ดี มีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ร่วมมือและประสานงานกันอย่างมีความเข้าใจ การดำเนินงานของกลุ่มก็จะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม ผู้นำกลุ่มถือเป็นแกนกลางที่สำคัญในการช่วยให้กลุ่มดำเนินงาน หากกลุ่มมีผู้นำที่มีความสามารถ รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน เข้าใจและเอาใจใส่สมาชิกแต่ละคน รวมถึงมีความสามารถในการจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่มได้ กลุ่มนั้นก็ย่อมบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นรวดเร็ว

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการทำงานหรือด้านการจัดการกลุ่ม เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลงานของกลุ่ม แต่ละกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีการวางแผน กระบวนการทำงานและการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดเป้าหมายและขอบเขตของการทำงานอย่างชัดเจน ชี้แจงรายละเอียดให้สมาชิกเข้าใจระบบการทำงานทุกคน มีการระดมความคิดเพื่อแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ประสานงานเพื่อให้เกิดการยึดเหนี่ยวจิตใจในกลุ่ม และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงผลงาน หากกลุ่มใดที่มีกระบวนการในการทำงานที่ดี มีวิธีการจัดการกลุ่มที่เหมาะสม กลุ่มนั้นก็จะได้ประสบความสำเร็จ

ทิตานา แจมมณี. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ:

นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

_____. (2550). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การเรียนรู้แบบร่วมมือ

สมศักดิ์ ภาวีย์
โรงเรียนหัวเวียงพิทยาคม

การเรียนรู้แบบร่วมมือ
Cooperative Learning

การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน เป็นวิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กันและกัน ร่วมมือกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ผลลัพธ์ของสมาชิกแต่ละคนถือเป็นผลสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

- 1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน สมาชิกต้องรับผิดชอบบทบาทและหน้าที่ของตน และในขณะเดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน
- 2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีผลก่อกำเนิดการเรียนรู้กันและกัน ช่วงเวลาไว้ว่างใจ ส่งเสริม และช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

- 3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิก กลุ่มจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
- 4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มอย่างได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานกลุ่ม การสื่อสาร การแก้ปัญหาขัดแย้ง การเคารพ สอนรับ และไว้ใจกันและกัน

- 5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม ต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งเป้าหมาย เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และช่วยฝึกทักษะการรู้จัก คือสามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนเองที่ได้ทำไป

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

- 1. ประโยชน์ทางด้านทักษะทางสังคมของผู้เรียน
- 2. ประโยชน์ด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม
- 3. ประโยชน์ด้านแรงจูงใจไม่สิ้นสุด

ทักษะการทำงานร่วมกัน

- ทักษะการทำงานร่วมกัน หมายถึง การให้ความสามารถของกลุ่มบุคคลในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ภารกิจของกลุ่มบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

- **องค์ประกอบของการทำงานร่วมกัน**

1. องค์ประกอบด้านสมาชิกในกลุ่ม

- สมาชิกในกลุ่มเป็นองค์ประกอบที่ผู้ที่จะช่วยให้งานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย หากสมาชิกดูกระทันหันในความสำคัญของตน มีคนที่มีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความสัมพันธ์ที่ดีกัน ร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดี มีความเข้าใจ ภาระความรับผิดชอบของกลุ่มจะประสบความสำเร็จหรือว่ามีประสิทธิภาพ

2. องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม

- ผู้นำกลุ่มถือเป็นสถานะที่ผู้ในการช่วยทำให้กลุ่มดำเนินงาน หากกลุ่มมีผู้นำที่มีความสามารถ ผู้จะเข้าขอบเขตหน้าที่ของตน มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน เข้าใจและเข้าใจสมาชิกแต่ละคน รวมถึงมีความสามารถในการจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่มได้ กลุ่มนี้ก็จะบรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการทำงานหรือด้านการจัดการกลุ่ม

- แต่ละกลุ่มต้องมีการวางแผน กระบวนการทำงานและการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ ผู้คนมีเป้าหมายและขอบเขตการทำงานอย่างชัดเจน มีระบบและโครงสร้างที่สนับสนุนการทำงานกลุ่ม มีการระดมความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ประสานงานซึ่งกันและกันเพื่อจัดการปัญหาของกลุ่ม องค์กรมีแผนการปฏิบัติงานที่เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงงาน

การวัดและประเมินทักษะด้านการทำงานร่วมกัน

1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม
3. ด้านกระบวนการทำงาน
4. ด้านผลงานของกลุ่ม

1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

- 1 ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- 2 ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม
- 3 ผู้จะเข้าขอบเขตหน้าที่ของตนเอง
- 4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม
- 5 สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม

- 1 ผู้จะเข้าขอบเขตของตนเอง
- 2 มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน
- 3 การจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม
- 4 มีทักษะด้านการเป็นผู้นำ
- 5 การเข้าใจต่อสมาชิกในกลุ่ม

3. ด้านกระบวนการทำงาน

- 1 มีการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ
- 2 กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการทำงานอย่างชัดเจน
- 3 มุ่งหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสมาชิก
- 4 การระดมความคิดเห็นหาแนวทางที่เหมาะสม
- 5 การประเมินและพัฒนาผลงานอย่างเป็นระบบ

4. ด้านผลงานของกลุ่ม

- 1 ผลงานตรงตามจุดประสงค์
- 2 ผลงานถูกต้องและสมบูรณ์
- 3 ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์
- 4 ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 5 ผลงานมีความได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การประเมินการนำเสนอข้อมูล

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. การนำเสนอ	นำเสนอน่าสนใจ ชวนติดตาม จัดลำดับเนื้อหาเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง	นำเสนอน่าสนใจ จัดลำดับเนื้อหา ก่อนข้างเป็นระบบ ขาดความต่อเนื่อง ในบางจุด	การนำเสนอ ยังไม่เป็นระบบ พอเข้าใจประเด็น สำคัญได้	การนำเสนอวกวน ขาดความต่อเนื่อง จับประเด็นสำคัญไม่ได้
2. การอธิบายเนื้อหาสาระ	อธิบายได้ถูกต้อง สาระสำคัญ ครบถ้วน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สรุปประเด็น ได้ถูกต้อง ชัดเจน	อธิบายได้ถูกต้อง เป็นส่วนใหญ่ ขาดความชัดเจน อยู่บ้างในบางประเด็น	มีความพยายามในการอธิบาย การใช้ภาษาวกวน แต่พอเข้าใจได้	นำเสนอในลักษณะของการอ่าน เฉพาะข้อมูลที่เตรียมมา
3. การตอบคำถาม	ตอบได้ ถูกต้อง ตรงประเด็น แสดงถึงการมีภูมิรู้และการเตรียมตัวที่ดี	ตอบโดยใช้หลักวิชา มีความชัดเจน พอประมาณ	ตอบได้บ้างแต่ยังขาดความชัดเจน	ตอบคำถามไม่ได้ ตอบไม่ตรงประเด็น
4. การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง	เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน ประสพการณ์อย่างกว้างขวางจนเกิดองค์ความรู้	เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง แสดงความคิดเห็น บ้าง และสามารถนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้	เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง แสดงความคิดเห็น บ้าง แต่ไม่สามารถนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือข้อสรุปได้	ผู้ฟังไม่มีส่วนร่วม
5. การบริหารเวลา	บริหารเวลาได้ดี สามารถควบคุมเวลาให้เป็นไปตามที่กำหนด	ใช้เวลามากเกินหรือน้อยเกินเล็กน้อย แต่ได้สาระครบถ้วน	ใช้เวลาขาดหรือเกินเล็กน้อย แต่สาระสำคัญไม่ครบถ้วน	ใช้เวลาน้อยกว่าหรือเกินที่กำหนด แต่ได้สาระสำคัญน้อย

เกณฑ์การประเมินการสืบค้นข้อมูล

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. เนื้อหาสาระ	เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียด สมบูรณ์ตามหัวข้อ และเกณฑ์ที่กำหนด	เนื้อหาถูกต้อง รายละเอียด ก่อนข้างสมบูรณ์ เพิ่มเติมข้อมูลเพียงเล็กน้อย	เนื้อหาสาระไม่ สมบูรณ์ ขาดประเด็นที่สำคัญ ต้องอาศัยคำแนะนำเพิ่มเติม	เนื้อหาไม่มีความ ชำช้อน ขาดความ ต่อเนื่อง ไม่ผ่านการตรวจสอบ
2. แหล่งอ้างอิง	มีความหลากหลาย สามารถเชื่อถือได้ มากกว่า 5 แหล่ง	มากกว่า 5 แหล่ง แต่ยังไม่มีความหลากหลาย	มีแหล่งอ้างอิง 3 - 5 แหล่ง	มีแหล่งอ้างอิง 1 - 2 แหล่ง
3. ตรงต่อเวลา	ส่งงานที่สมบูรณ์ ตามกำหนดเวลา	ส่งงานตาม กำหนดเวลา ผลงานต้องแก้ไขเล็กน้อย	ส่งงานช้ากว่า กำหนดผลงานขาด ความสมบูรณ์ต้อง ปรับปรุงแก้ไข	ส่งงานช้ากว่า กำหนด ความสำเร็จใน งานมีน้อย

เกณฑ์การประเมินการจัดทำรายงาน

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. เนื้อหาสาระ	การจัดเรียงหัวข้อและเนื้อหา มีความต่อเนื่อง สอดคล้องกัน เป็นระบบ เนื้อหาถูกต้องรายละเอียด สมบูรณ์	การจัดเรียงหัวข้อและเนื้อหา ขาดความต่อเนื่อง บางช่วงตอนแต่ยังคงสาระที่สำคัญครบถ้วน	การจัดเรียงหัวข้อและเนื้อหา ขาดความเป็นระบบ เนื้อหาสาระ ไม่สมบูรณ์ ยังขาดประเด็นที่สำคัญ	เนื้อหา มีความซ้ำซ้อน ขาดความต่อเนื่อง ไม่ผ่านการตรวจสอบ
2. การใช้ภาษา	ใช้ภาษาเขียนได้ดี มีความเหมาะสม เป็นไปตามหลักวิชา	ใช้ภาษาเขียนได้ค่อนข้างดี	ใช้ภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน พอสื่อความได้	ใช้ภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน สื่อความไม่ชัดเจน
3. แหล่งอ้างอิง	มีความหลากหลาย สามารถเชื่อถือได้มากกว่า 5 แหล่ง	มากกว่า 5 แหล่ง แต่ยังไม่มีความหลากหลาย	มีแหล่งอ้างอิง 3-5 แหล่ง	มีแหล่งอ้างอิง 1-2 แหล่ง
4. องค์ประกอบรูปเล่ม	มีองค์ประกอบครบถ้วนถูกต้อง (ปก คำนำ สารบัญ เนื้อหา บรรณานุกรม)	ขาด 1 องค์ประกอบ	ขาด 2 องค์ประกอบ	ขาด 3 องค์ประกอบ
5. ระยะเวลา	ส่งงานที่สมบูรณ์ ตามกำหนดเวลา	ส่งงานตามกำหนดเวลา ผลงานขาดความสมบูรณ์ต้องแก้ไขเล็กน้อย	ส่งงานช้ากว่ากำหนด ผลงานขาดความสมบูรณ์ ต้องปรับปรุงแก้ไข	ส่งงานช้ากว่ากำหนด ความคืบหน้าในงานมีน้อย

เกณฑ์การประเมินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
4	3	2	1
<p>มีความสามารถในการเป็นผู้สื่อสารที่ดีทุกแง่มุม ทั้งการพูด การฟัง และการเขียน สามารถอธิบายชี้แจง และแสดงข้อความรู้ ความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระ และงานที่ได้รับมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่ม และบุคคลอื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง กระชับ เข้าใจง่าย และเหมาะสม</p>	<p>มีความสามารถในการเป็นผู้สื่อสารที่ดี ทั้งการพูด การฟัง และการเขียน สามารถอธิบายชี้แจงและแสดงข้อความรู้ ความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระ และงานที่ได้รับมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่ม และบุคคลอื่นเข้าใจได้ชัดเจนเกือบทุกครั้ง จะมีข้อบกพร่องบ้างก็ไม่ทำให้ผิดประเด็น รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง เข้าใจง่ายและเหมาะสม</p>	<p>มีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งการพูด การฟัง และการเขียนในระดับปานกลาง สามารถอธิบายชี้แจง และแสดงข้อความรู้ ความคิดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระให้กับสมาชิกในกลุ่มและบุคคลอื่นเข้าใจได้ แต่มีข้อสงสัยซักถามบ่อยครั้ง การใช้ภาษาก่อนข้างเข้าใจยาก</p>	<p>มีปัญหาในการสื่อสาร ไม่สามารถอธิบายชี้แจง ให้สมาชิกในกลุ่มและบุคคลอื่นเข้าใจได้ ไม่มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็น การใช้ภาษากวน สับสน ไม่ถูกต้อง ต้องแก้ไขปรับปรุงเกือบทุกครั้ง</p>

เกณฑ์การประเมินการสร้างองค์ความรู้

เกณฑ์การประเมิน/ระดับคะแนน			
4	3	2	1
จัดการรวบรวม องค์ความรู้อย่าง ครอบคลุมเนื้อหา ตาม จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ชัดเจน รายละเอียด ครบถ้วน มีตัวอย่างและ คำอธิบายสนับสนุน เนื้อหา	จัดการรวบรวม องค์ความรู้อย่าง ครอบคลุมเนื้อหา ตาม จุดมุ่งหมาย เนื้อหามี ข้อผิดพลาดเล็กน้อย ขาดราย ละเอียด บาง ประการ มีตัวอย่างและ คำอธิบายสนับสนุน เนื้อหา	องค์ความรู้ ครอบคลุม เนื้อหา รายละเอียดยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ตัวอย่างและคำอธิบาย มีน้อย	องค์ความรู้ไม่สมบูรณ์ ไม่ครอบคลุมเนื้อหา รายละเอียดมี ข้อผิดพลาดที่เห็นได้ ชัด

แบบบันทึกการมอบหมายหน้าที่สมาชิกกลุ่ม

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ลำดับ	ชื่อ - ชื่อสกุล	เลขที่	ตำแหน่ง / หน้าที่	หมายเหตุ
1
2
3
4
5
6

หมายเหตุ ตำแหน่ง/หน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรมแต่ละภาระงานที่ได้รับมอบหมาย โดยให้แจ้งครูผู้สอนทราบตามแต่ละกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

เวลา 4 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ระบอบการปกครอง (Regime of Government) หมายถึง แนวความคิดรวบยอด หรือ ลัทธิทางการเมืองที่นำมาใช้เป็นหลักในการใช้อำนาจปกครองประเทศ และการจัดการบริหาร แผ่นดิน เพื่อความผาสุกของประชากรในประเทศ ระบอบการปกครองของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ โครงสร้างของรัฐ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการศึกษาบริบทของการบริหารงานในท้องถิ่นของตนเอง และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในเรื่อง รูปแบบของรัฐ ประเภทของระบอบการปกครอง และ โครงสร้างอำนาจทางการเมืองได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบของรัฐ ประเภทของระบอบการปกครอง และ โครงสร้างอำนาจทางการเมือง
2. มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับผิดชอบ ตามที่กลุ่มมอบหมาย
3. ใช้กระบวนการกลุ่มกำหนดข้อความรู้ และรายงานข้อมูลจากการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองจากหน่วยงานหรือ องค์กรที่ศึกษาได้
4. ใช้กระบวนการกลุ่มสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การเมืองการปกครองได้

สาระการเรียนรู้

1. รูปแบบของรัฐ
2. ประเภทของระบอบการปกครอง
3. โครงสร้างอำนาจทางการเมือง

ขั้นตอนการเรียนรู้รูปแบบ ที่ จี ที (TGT)

1. การวางแผนจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และการวัดผลประเมินผล

1.2 แบ่งเนื้อหา เรื่อง การเมืองการปกครอง ออกเป็น 3 ส่วน เพื่อใช้ทดสอบสมาชิกในกลุ่มของนักเรียน

1.3 จัดเตรียมสถานที่ที่เอื้อและสะดวกต่อการเรียนรู้และการทำงานเป็นกลุ่ม

1.4 จัดเตรียมเอกสาร สื่อการเรียนรู้ หมายเลขสมาชิกในกลุ่ม ภาระงานต่าง ๆ เครื่องมือวัดผลประเมินผลและเอกสารขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนศึกษางานที่หน่วยงานองค์การปกครองท้องถิ่น ที่ต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ครูแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลให้นักเรียนทราบแล้วนำเสนอ บทเรียนประกอบใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การเมืองการปกครอง ในหัวข้อ รูปแบบของรัฐ ประเภทของระบอบการปกครอง และ โครงสร้างอำนาจทางการเมือง

2.2 มอบหมายให้แต่ละกลุ่ม ไปศึกษางานที่หน่วยงานองค์การปกครองท้องถิ่น โดยสมาชิกร่วมกันกำหนดประเด็นในการศึกษาตามใบกิจกรรมที่ 2.1

2.3 แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษางานที่หน่วยงานองค์การปกครองท้องถิ่น อภิปรายแลกเปลี่ยนในห้องเรียน ประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเอง และกลุ่มอื่น

2.4 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทบทวนเนื้อหาที่ครูนำเสนอ เนื้อหาจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนในห้องเรียน แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ตามหัวข้อที่กำหนดในใบกิจกรรมที่ 2.2 เป็นผลงานของกลุ่ม

2.5 แต่ละกลุ่มส่งสมาชิกทดสอบความรู้เป็นรายบุคคล ตามหัวข้อ ๆ ละ 2 คน คือ

1. รูปแบบของรัฐ
2. ประเภทของระบอบการปกครอง
3. โครงสร้างอำนาจทางการเมือง

2.6 เรียงลำดับคะแนนผู้ทดสอบแต่ละรายการ นำคะแนนของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนมารวมกัน หาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม

3. การควบคุมและการช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ขณะที่กลุ่มประชุมมอบหมายหน้าที่ ครูดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด สังเกตการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ตรวจสอบว่า สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในงานหรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก ให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้แรงเสริมและบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม

3.2 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการเรียนรู้ เมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ ชี้แจง สอนซ้ำ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

3.3 ครูอธิบายเพิ่มเติมข้อความรู้ เปิดประเด็นการสนทนา แนวคิดและข้อคำถามกับนักเรียนขณะที่ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนอผลงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

4. การประเมินผลและการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกต การบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มทั้งรายบุคคล และภาพรวมของกลุ่ม และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น ๆ

4.2 ครูจัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่มในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การเมืองการปกครอง
2. Power point เรื่อง การเมืองการปกครอง

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. ห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. สำนักงานเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหัวขจร

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่วัดและประเมินผล
 - 1.1 ความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การเมืองการปกครอง
 - 1.2 ทักษะการทำงานร่วมกัน

- 1.3 การนำเสนอข้อมูลจากการศึกษาหน่วยงาน องค์กรที่มอบหมาย
- 1.4 รายงานการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การเมืองการปกครอง
2. วิธีการวัด
 - 2.1 ทดสอบ
 - 2.2 สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - 2.3 ประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 2.4 ประเมินผลจากการนำเสนอข้อมูล
 - 2.5 ประเมินผลการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การเมืองการปกครอง
3. เครื่องมือ
 - 3.1 แบบทดสอบที่ 2.1, 2.2, 2.3
 - 3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมกรปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - 3.3 แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 3.4 แบบประเมินการสืบค้นข้อมูล
 - 3.5 แบบประเมินผลกรนำเสนอข้อมูล
 - 3.6 แบบประเมินผลการสร้างองค์ความรู้
4. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
 - 4.1 ผู้เรียนได้คะแนนจากแบบทดสอบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.2 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.3 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินผลการนำเสนอข้อมูล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.4 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินรายงานการสร้างองค์ความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง การเมืองการปกครอง

การเมือง เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการ ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน การใช้อำนาจในการปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน และการใช้อำนาจที่ได้มาเพื่อสร้างความผาสุกให้แก่ประชาชน ส่วนคำว่า การปกครอง หมายถึง การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจทั้งหลาย ตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล การจะเรียนรู้การเมืองการปกครองจำเป็นที่จะต้องเข้าใจ เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับความเป็นรัฐก่อน

ความหมายของรัฐ

รัฐ (State) หมายถึง ชุมชนทางการเมืองอันประกอบด้วยดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ และมีรัฐบาลของตนเองเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย หรืออำนาจปกครองเหนือดินแดนและประชากรภายในดินแดนเป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร

องค์ประกอบของรัฐ

จากความหมายของรัฐ รัฐจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. มีดินแดนที่เป็นอาณาเขตแน่นอน หมายถึง ดินแดนที่เป็นพื้นดิน น้ำนํ้า และน่านฟ้า ตามข้อตกลงระหว่างรัฐที่มีพรมแดนติดต่อกัน
2. ประชากร ไม่มีกฎหมายกำหนดว่าจะต้องมีประชากรจำนวนเท่าใด ประชากรอาจมีหลายเชื้อชาติ หลายภาษา หรือแตกต่างกันด้านวัฒนธรรม ก็ได้
3. อำนาจอธิปไตย หมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นอำนาจที่เป็นเอกราช สามารถดำเนินกิจการทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ โดยปราศจากการควบคุมหรือบงการจากรัฐอื่น
4. รัฐบาล รัฐบาลเป็นองค์กรทางการเมือง ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ รักษาความสงบเรียบร้อย จัดการปัญหาเศรษฐกิจ การป้องกันประเทศ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ

ประเภทของรัฐ

ประเภทของรัฐที่แบ่งตามลักษณะการใช้อำนาจในรัฐ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. รัฐนคร หมายถึง รัฐที่มีอาณาเขตจำกัดเพียงเมืองเดียวหรือนครเดียว รัฐนครจึงมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับรัฐประเภทอื่น เช่น รัฐวาติกัน สาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นต้น
2. รัฐประชาชาติ หมายถึง รัฐขนาดใหญ่มีอาณาเขตหลายเมืองหรือหลายนครรวมกันได้แก่ ประเทศไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า มาเลเซีย เป็นต้น
3. รัฐจักรวรรดิ หมายถึง รัฐที่มีอำนาจปกครองเหนือประชาชาติอื่น ใช้กำลังแม่อำนาจการปกครองของคนเข้าไปครอบงำประชาชาติอื่น ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน เนเธอร์แลนด์ และโปรตุเกส รัฐจักรวรรดิได้เสื่อมสลายไปตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

รูปแบบของรัฐ

รูปแบบของรัฐ หมายถึง ลักษณะอันแสดงถึงรัฐว่า เป็นประเทศที่มีการปกครองและองค์การทางการเมืองเป็นเอกภาพ เป็นกลุ่มของรัฐที่ประกอบกันเป็นประเทศ และจัดการปกครองตลอดทั้งเมืององค์การทางการเมืองซ้ำซ้อนหรือขนานกัน ดังนั้น รูปแบบของรัฐจึงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของการใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศว่าใช้ลักษณะใด เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีรัฐบาลเดียวกัน และมีรัฐสภาแห่งประเทศเป็นหนึ่งเดียว หรือว่ามีรัฐบาลหรือรัฐสภาซ้ำซ้อนกัน เคียงคู่กัน รูปแบบของรัฐที่ปรากฏแต่อดีตถึงปัจจุบัน สามารถจำแนกออกได้ 2 ชนิด คือ

1. รัฐเดี่ยว หรือเอกรัฐ (Unitary State) คือรัฐที่มีศูนย์กลางทางการเมืองและการปกครองรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว เป็นรัฐที่มีเอกภาพไม่ได้แยกออกจากกัน มีการใช้อำนาจสูงสุดทั้งภายในและภายนอกโดยองค์กรเดียวกันทั่วดินแดนของรัฐ อำนาจสูงสุดในที่นี้ก็คือ อำนาจอธิปไตย (อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ) รัฐเดี่ยวบุคคลทุกคนในประเทศจะอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของอำนาจแห่งเดียวกัน ทุกคนจะอยู่ภายใต้ระบอบการปกครองเดียวกัน และอยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายอย่างเดียวกัน

รัฐเดี่ยวยังมีอยู่มากใน โลกนี้ และมีในทุกทวีป เช่น ไทย รัฐเดี่ยวไม่จำเป็นต้องอยู่บนพื้นแผ่นดินเดียวกัน และติดต่อกัน ไป ตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ที่มีลักษณะเป็นรัฐหมู่เกาะอาจประกอบด้วยดินแดนหลายดินแดนอยู่แยกห่างจากกัน โดยมีประเทศอื่นคั่นอยู่ก็ได้

2. รัฐรวมหรือสหพันธรัฐ (Composite State) คือ รัฐต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 รัฐขึ้นไป ซึ่งได้เข้ามารวมกันภายใต้รัฐบาลเดียวกัน หรือประมุขเดียวกัน อาจด้วยความสมัครใจของทุกรัฐเพื่อประโยชน์ร่วมกัน โดยที่แต่ละรัฐก็ยังคงมีสภาพเป็นรัฐอยู่อย่างเดิม เพียงแต่การใช้อำนาจอธิปไตยได้ถูกจำกัดลง ไปบ้างตามแต่รัฐธรรมนูญกำหนด หรือตามแต่ข้อตกลงที่ได้ให้กันไว้ ทั้งนี้เพราะว่า

ได้นำเอาอำนาจบางส่วนมาให้รัฐบาล หรือประมุขเป็นผู้ใช้ ซึ่งแต่ละรัฐนั้นอยู่ภายใต้อำนาจสูงสุดเดียวกัน ในระบบรัฐรวมหรือสหพันธรัฐจะมีรัฐบาล 2 ระดับคือ

1. รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลของสหพันธรัฐ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงที่มีผลประโยชน์ส่วนรวมต่อประเทศชาติ เช่น กิจการการป้องกันประเทศ การวางนโยบายหลักของชาติ การคลัง การเงิน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กฎหมายรัฐธรรมนูญ

2. รัฐบาลมลรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในกิจการของมลรัฐของตนเอง ได้แก่ การศึกษา การสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในมลรัฐ รัฐบาลมลรัฐสามารถออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ในมลรัฐของตน แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ออกโดยรัฐบาลกลาง

รัฐรวมมักจะเป็นประเทศขนาดใหญ่ มีสภาพภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมแต่ละท้องถิ่น ไม่เหมือนกัน มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การแบ่งอำนาจให้รัฐบาลท้องถิ่น ได้ปกครองตนเอง เป็นการลดภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลาง ทำให้รัฐบาลกลางสามารถบริหารกิจการของประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างประเทศที่รวมตัวแบบรัฐรวม เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อินเดีย สหพันธรัฐเยอรมนี มาเลเซีย สวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น

ความหมายของการเมืองการปกครอง

ระบอบการปกครอง (Regime of Government) หมายถึง รูปแบบการใช้อำนาจในการปกครองภายในรัฐ ในแต่ละรัฐจะแตกต่างกันออกไปตามแต่รัฐหรือประเทศนั้น ๆ จะเลือกใช้ระบบใด ขึ้นอยู่กับความเป็นมาทางสังคม วัฒนธรรม และระบอบการปกครองต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจภายในรัฐด้วย

ประเภทของการเมืองการปกครอง การแบ่งประเภทของการเมืองการปกครองโดยพิจารณาจากเจ้าของอำนาจอธิปไตย สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. การปกครองโดยคนคนเดียว (Government of One) เป็นรูปแบบการปกครองที่อำนาจทั้งหมดขึ้นอยู่กับบุคคลเพียงคนเดียว มี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ

1.1 ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) กษัตริย์เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว

1.2 เผด็จการ (Dictatorship) มีผู้นำเผด็จการเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

2. การปกครองโดยคนส่วนน้อย (Government of Few) เป็นการปกครองที่อำนาจทางการเมืองเป็นของบุคคลเพียงกลุ่มเดียว มี 3 รูปแบบคือ

2.1 อภิชนาธิปไตย เป็นการปกครองของกลุ่มคนที่มีฐานะสูงกว่าคนทั่วไปในสังคม เช่น มีฐานะมั่นคง ชาติตระกูล ฐานะทางการเงิน หรือความรู้ เป็นต้น

2.2 คณาธิปไตย เป็นการปกครองของกลุ่มคนที่ไม่มีความรู้สูงกว่าคนในสังคม แต่มุ่งปกครองประเทศ โดยหวังผลประโยชน์เพื่อกลุ่มหรือพรรคพวกของตน

2.3 คอมมิวนิสต์ เป็นการปกครองที่อยู่ภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์ พรรคเดียวที่กุมอำนาจในการบริหารประเทศทั้งหมด โดยกำหนดแบบแผนทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อให้ประชาชนรับใช้แนวทางอุดมการณ์ของพรรค

3. การปกครองโดยคนส่วนมาก (Government of Many) เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มุ่งเน้นประโยชน์เพื่อคนส่วนรวม ประชาชนมีสิทธิที่จะกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง และเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

รูปแบบการปกครองในปัจจุบัน มี 2 ระบอบใหญ่ ๆ คือ

1. การปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างแท้จริง ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประชาธิปไตยทางตรง คือ การปกครองที่ประชาชนมีสิทธิลงประชามติกำหนดแนวทางหรือตัดสินใจทางการเมืองการปกครองเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์และสิทธิ เสรีภาพของตนได้ โดยตรงซึ่งมักใช้ในสังคมที่มีขนาดเล็ก

ประชาธิปไตยทางอ้อม คือ การที่ประชาชนคัดเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน โดยการใช้สิทธิออกเสียงในสภาเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยรวม การปกครองระบอบประชาธิปไตยยังแบ่งตามรูปแบบการใช้อำนาจของรัฐ ได้

3 รูปแบบ คือ

1. ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary System) เป็นการปกครองที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 17 เป็นผลจากการช่วงชิงอำนาจนักรบกับรัฐสภาที่ประเทศอังกฤษ ประเทศอังกฤษจึงเป็นต้นแบบของรัฐบาลแบบนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้สามัญชนเข้าไปนั่งในสภาด้วย รัฐสภาจึงเป็นสถาบันทางการเมืองเพียงแห่งเดียวที่สามัญชนจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองได้

2. ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี (Presidential System) เกิดขึ้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรก ผู้นำในสหรัฐอเมริกานั้น ได้พัฒนาระบบการปกครองประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดีขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้บุคคลใดใช้อำนาจมากเกินไป

3. ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี (Semi – Parliamentary System. Semi – Presidential System) พัฒนารึ้น โดยประเทศฝรั่งเศส ในช่วงที่มีความวุ่นวายทางการเมือง ไม่ว่าจะประธานาธิบดีคนใดขึ้นมาดำรงตำแหน่งก็จะมีวามขัดแย้งในรัฐบาลและรัฐสภางานต้องลาออกหรือยุบสภาบ่อยครั้งจนเกินไป ดังนั้นนักรัฐศาสตร์และนักนิติศาสตร์ของฝรั่งเศส จึงได้พัฒนารูปแบบการปกครองแบบใหม่ที่นำรูปแบบการปกครองของระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดีมาผสมผสานกัน โดยการมอบอำนาจให้ประธานาธิบดี ในขณะที่เดียวกันก็ให้รัฐสภาควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารด้วย

2. การปกครองระบอบเผด็จการ หมายถึง ระบบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับอำนาจและผลประโยชน์ของรัฐ หรือชนชั้นผู้นำการปกครองมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยผู้นำการปกครองอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคน ประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการ จะมีการจัดตั้งรัฐบาลที่มีอำนาจปกครองประเทศอย่างเต็มที่และครองอำนาจอย่างยาวนาน การสืบทอดอำนาจหรือตำแหน่ง มักดำเนินการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น จากพ่อสู่ลูก บุคคลในครอบครัวหรือพวกพ้องใกล้ชิด

รูปแบบการปกครองในระบอบเผด็จการ แบ่งตามลักษณะการใช้อำนาจของบุคคลได้ 4 ลักษณะดังนี้

1. เผด็จการทหาร มีทหารดำรงตำแหน่งเป็นประมุขของประเทศ ทหารเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารประเทศทุกด้าน รวมทั้งใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยการออกกฎหมายต่างๆ รวมทั้งแต่งตั้งรัฐบาล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนายทหารหรือผู้ใกล้ชิด และอาจมีการตั้งสภาทหารหรือสภาปฏิวัติซึ่งมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เช่น ประเทศสหภาพพม่า เป็นต้น

2. เผด็จการแบบประธานาธิบดี ประเทศที่มีการปกครองในรูปแบบเผด็จการแบบนี้ ประธานาธิบดีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารมีอำนาจสูงสุดและสามารถดำรงตำแหน่งอยู่ได้ตลอดชีวิตหรือจนกว่าจะสละอำนาจแก่ทายาททางการเมืองที่ตนเป็นผู้เลือก ประเทศที่มีการปกครองแบบนี้ส่วนใหญ่เป็นประเทศใน โลกที่สามหรือประเทศยากจนในแถบแอฟริกา และบางประเทศในเอเชีย

3. เผด็จการแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นการปกครองที่พระมหากษัตริย์หรือเจ้าผู้ปกครอง มีพระราชอำนาจเด็ดขาดในการปกครองประเทศ โดยพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขของประเทศ และควบคุมอำนาจทางการบริหาร ตุลาการ และนิติบัญญัติตลอดจนเป็นผู้กำหนดนโยบายของประเทศ รวมถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตของประชาชน ตัวอย่างประเทศที่มีการปกครองแบบนี้ ได้แก่ ประเทศสวาซีแลนด์ ในแอฟริกา รวมทั้งไทยและลาวในอดีตก็มีการปกครองแบบนี้เช่นกัน

4. เผด็จการแบบพรรคการเมืองพรรคเดียวมีอำนาจปกครองสูงสุด ประเทศที่มีการปกครองแบบนี้มักมีพรรคการเมืองที่ยึดอุดมการณ์แบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เป็นหลักในการ

ปกครองประเทศ โดยพรรคการเมืองที่มีอำนาจสูงสุด คือ พรรคคอมมิวนิสต์ ตัวอย่างประเทศที่มีการปกครองแบบนี้ ได้แก่ จีน เกาหลีเหนือ ลาว เวียดนาม และสหภาพโซเวียตในอดีต

ส่วนรูปแบบของเผด็จการแบ่งตามขอบเขตของการใช้อำนาจอธิปไตย มี 2 รูปแบบคือ

1. เผด็จการอำนาจนิยม ลักษณะสำคัญของเผด็จการประเภทนี้ คือ รัฐบาลจะเข้าควบคุมสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน มักจะไม่ยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มีการตรวจสอบหรือใช้อำนาจอธิปไตยสั่งปิดหนังสือพิมพ์ มักจะอ้างลัทธิชาตินิยมมาสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้อำนาจของผู้ปกครอง แต่รัฐจะยังคงให้สิทธิและเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนยังสามารถที่จะเลือกนับถือศาสนา ดำเนินชีวิตส่วนตัวและธุรกิจได้อย่างเป็นอิสระพอสมควร รัฐเผด็จการอำนาจนิยมจะมีบทบาทต่อผู้กระทำผิดกฎหมายของบ้านเมืองอย่างรุนแรง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ผู้นำอำนาจนิยมมักจะพยายามแสวงหาอำนาจ และเมื่อได้อำนาจแล้วจะใช้อำนาจในการบีบบังคับและกำจัดฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรูทางการเมือง หรือแม้แต่กลุ่มการเมืองอื่น ๆ ที่ผู้นำเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะเป็นอันตรายต่อสถานภาพของผู้นำเอง อย่างไรก็ตามกลุ่มทางเศรษฐกิจ สังคมอื่น ๆ เช่น สมาคม สมาพันธ์ หรือสหกรณ์ใด ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองจะไม่ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. เผด็จการเบ็ดเสร็จ หมายถึง การปกครองที่ผู้นำมีอำนาจสูงสุดและใช้อำนาจเด็ดขาดคนเดียว พยายามที่จะสร้างอุดมการณ์ขึ้นมารองรับความชอบธรรมในการใช้อำนาจ อาจมีการจัดตั้งพรรคการเมือง หรืออาจอยู่ในรูปขององค์กร ผู้นำเข้าควบคุมอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม จะตกอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลและควบคุมกำกับโดยอำนาจรัฐ มีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรง พยายามสร้างสำนึกให้ประชาชนเคารพ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามอำนาจรัฐ หรือคำสั่งผู้นำอย่างเคร่งครัด โดยถือเป็นหน้าที่ ทำให้ประชาชนไม่แน่ใจในสถานภาพของตนเองเพราะนอกจากจะถูกกีดกันออกจากการเมืองแล้ว ยังถูกสกัดกั้นความคิดและการกระทำทางเศรษฐกิจ สังคมอีกด้วย รัฐเผด็จการเบ็ดเสร็จจะควบคุมเครื่องมือสื่อสารทุกชนิด และจะใช้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ ปลุกฝังความเชื่อ ความศรัทธาให้เขวazen หรือคนยุคใหม่ให้อึดมั่นอุดมการณ์ของผู้นำ ผู้นำลัทธิเผด็จการเบ็ดเสร็จ มักจะอ้างว่าตนเองเป็นผู้ล่วงรู้หรือเข้าใจถึงเจตนารมณ์หรือความต้องการของคนทั้งหมด เจตนารมณ์ของผู้นำจึงเป็นตัวแทนของเจตนารมณ์ของประชาชน และถือว่าสิ่งที่ผู้นำกระทำถูกต้องเสมอ ดังนั้นประชาชนจึงไม่มีสิทธิที่จะวิพากษ์วิจารณ์หรือคัดค้าน ผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์ หรือคัดค้าน ถือว่าเป็นอาชญากรที่ต่อต้านรัฐ และจะต้องถูกกำจัดออกไป

โครงสร้างทางการเมือง

โครงสร้างทางการเมือง (Political Structure) หมายถึง กระบวนการดำเนินการทางการเมือง ซึ่งจะต้องดำเนินการทั้งหมดภายใต้โครงสร้างทางการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. **ฝ่ายนิติบัญญัติ (The Legislature)** ฝ่ายนิติบัญญัติเป็น โครงสร้างที่มีกระบวนการอยู่ภายใต้ การอภิปรายหรือการถกเถียง การกำหนดกฎหมาย นโยบายต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นที่ปรึกษาของผู้ปกครองทางการเมือง เขียนกฎหมายหรือกระบวนการเสนอร่างกฎหมาย ฝ่ายนิติบัญญัติอาจแบ่งเป็นหนึ่งสภา (สภาผู้แทนราษฎร) หรือสองสภา (สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) ก็ได้ โดยมีหน้าที่ 3 ประเด็นหลัก คือ

1. การผ่านร่างกฎหมาย (Enacting Legislation) ได้แก่ การร่างนโยบาย การปรับแก้ไขนโยบาย การผ่านหรืออนุมัติเพื่อนำ ไปปฏิบัติ
2. เป็นตัวแทนของประชาชน (Representing the Citizenry) ฝ่ายนิติบัญญัติถือว่าเป็นตัวแทนเพื่อผลประโยชน์หรือความต้องการของประชาชน ได้แก่ ผลประโยชน์ของกลุ่มพื้นที่หรือท้องถิ่นที่ตนเองเป็นตัวแทน ผลประโยชน์ของพรรคการเมืองที่สังกัด ผลประโยชน์ของประเทศชาติ ผลประโยชน์ของนักการเมือง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองของประเทศนั้น ๆ
3. การตรวจสอบฝ่ายบริหาร (Overseeing the Executive) ฝ่ายนิติบัญญัติจะตรวจสอบ พฤติกรรมของฝ่ายบริหารว่าน่านโยบายไปปฏิบัติ ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และฝ่ายนิติบัญญัติจะมีหน้าที่อนุมัติ แต่งตั้ง ในเรื่องต่าง ๆ ที่กระทำโดยฝ่ายบริหาร

โครงสร้างของฝ่ายนิติบัญญัติ

1. จำนวนสภา สภาเดียว (สภาผู้แทนราษฎร) หรือ สองสภา (สภาผู้แทนราษฎร กับวุฒิสภา)
2. ขนาดของฝ่ายนิติบัญญัติ อัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อจำนวนประชากร ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อมและผู้มีอำนาจในการร่างรัฐธรรมนูญในขณะนั้น

2. **ฝ่ายบริหาร (Executives)** บริหาร หมายถึง นำไปปฏิบัติ ฝ่ายบริหารเป็นฝ่ายที่นำร่างนโยบายที่ผ่านฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว ไปปฏิบัติ ผู้นำสูงสุดของฝ่ายบริหารคือ ประธานาธิบดี หรือนายกรัฐมนตรี ขึ้นอยู่กับรูปแบบของการปกครอง ตามสภาพความเป็นจริง ฝ่ายบริหารเสนอนโยบาย ฝ่ายนิติบัญญัติจะเป็นฝ่ายพิจารณา แล้วฝ่ายบริหารจึงนำนโยบายนั้น ไปปฏิบัติ แต่ตามหลักทฤษฎี ฝ่ายนิติบัญญัติเสนอและพิจารณา นโยบายแล้วฝ่ายบริหารนำไปปฏิบัติ

หน้าที่ของฝ่ายบริหาร

1. เป็นผู้นำของประเทศ
2. เป็นตัวแทนในลักษณะความเป็นสัญลักษณ์
3. กำกับดูแลการทำงานของราชการ
4. กำกับดูแลฝ่ายทหารหรือความมั่นคงของประเทศ

โครงสร้างของฝ่ายบริหาร

1. คนคนเดียวทำหน้าที่ 2 อย่าง เช่น ระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี
2. คนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประมุขของประเทศ เป็นผู้นำสูงสุดของชาติ เป็นสัญลักษณ์ของชาติ อีกคนเป็นประมุขทางการบริหาร เป็นผู้นำสูงสุดทางการเมือง เช่น ประเทศที่มีระบบพระมหากษัตริย์

3. ฝ่ายราชการ (The Administration) หมายถึง ระบบราชการหรือฝ่ายราชการ มีลักษณะที่สำคัญ คือ ชีตถือกฎระเบียบเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ความเป็นเหตุเป็นผลตามนโยบายของฝ่ายบริหาร ไม่มีการส่งถ่ายอำนาจตัดสินใจให้กับระดับล่าง ๆ คือการใช้ระบบสั่งการจากผู้มีอำนาจสูงสุดในประเทศ คาดคะเนสิ่งที่ก่อให้เกิดขึ้นได้

ระบบราชการของแต่ละประเทศไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับนโยบายภาครัฐที่เข้ามาจัดการความเท่าเทียมกันในสังคม หรือเพราะภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับมากน้อยเพียงใด

หน้าที่ของฝ่ายราชการ

1. เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร และการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ
2. การให้ข้อมูลกับฝ่ายบริหาร
3. การผลิตสินค้าและให้บริการต่าง ๆ (ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครอง)
4. การนำกฎระเบียบ แนวทางและนโยบายจากฝ่ายบริหาร ไปปฏิบัติ
5. การคุ้มครองทรัพยากรจากสังคม หรือการเก็บภาษี อากร
6. เป็นกำลังสูงสุดในการพัฒนาประเทศ

4. ฝ่ายตุลาการ (The Judiciary) ฝ่ายตุลาการต้องเป็นอิสระและเป็นธรรม สถาบันตุลาการ หมายถึง ศาลหรือผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาล เพราะฉะนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของศาลหรือผู้พิพากษาจึงเป็นการกระทำในนามของรัฐหรือพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ในประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว สถาบันตุลาการจึงต้องสรรหาบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญทางกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกและยุติธรรมให้แก่คู่กรณี

หน้าที่ของสถาบันตุลาการ

1. ตีความตามกฎหมาย
2. ดูว่ากฎหมายนั้นถูกละเมิดหรือไม่
3. พิจารณาว่าใครเป็นผู้ละเมิดกฎหมายนั้น ๆ
4. พิจารณาว่าการละเมิดนั้นมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด
5. จะลงโทษด้วยมาตรการใดจึงจะเหมาะสม

กมล ทองธรรมชาติ และคนอื่น ๆ. (2550). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4 – ม.6.** กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ห้องศรี จันท้าว และคนอื่น ๆ. (2548). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มานิต กิตติจงจิต. (2546). **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 – 6.** กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม.** กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุนันทา เจริญพิชญนันท์. (2546). **คู่มือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย สังคมศึกษา.** กรุงเทพฯ: จิรวิสาหการพิมพ์.

การเมืองการปกครอง

สมศักดิ์ เกรียมย์
โรงเรียนหัวรอราชวิทยาลัย จังหวัดบุรีรัมย์

สาระสำคัญ

- ความรู้เรื่องรัฐ
- การเมืองการปกครอง
- โครงสร้างทางการเมือง

ความหมายของรัฐ

- รัฐ (State) หมายถึง ชุมชนทางการเมืองอันประกอบด้วยดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรจำนวนหนึ่งและมีรัฐบาลของตนเองเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย หรืออำนาจปกครองเหนือดินแดนและประชากรภายในดินแดนเป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร

องค์ประกอบของรัฐ

๑. ดินแดนที่เป็นอาณาเขตแน่นอน
๑. ประชากร
๑. 3. อำนาจอธิปไตย
๑. 4. รัฐบาล

ประเภทของรัฐ

การปกครองภายในประเทศ

๑. 1. รัฐนคร หมายถึง รัฐที่มีอาณาเขตจำกัดเหมือนเมืองเดี่ยวหรือนครเดี่ยว
๑. 2. รัฐประชาธิปไตย หมายถึง รัฐขนาดใหญ่มีอาณาเขตหลายเมืองหรือหลายนครรวมกัน
๑. 3. รัฐจักรวรรดิ หมายถึง รัฐที่มีอำนาจปกครองเหนือประเทศอื่น

รูปแบบของรัฐ

๑. 1. รัฐเดี่ยว หรือเอกรัฐ (Unitary State) คือรัฐที่มีศูนย์กลางในทางการปกครองรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว เป็นรัฐซึ่งมีเอกภาพไม่ได้แยกออกจากกัน มีการใช้อำนาจสูงสุดทั้งภายในและภายนอกโดยองค์กรเดียวกันทั่วดินแดนของรัฐ

รูปแบบของรัฐ

๑. • รัฐรวมหรือสหพันธรัฐ (Composite State) คือ รัฐต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 รัฐขึ้นไปเข้าร่วมกันภายใต้รัฐบาลเดียวกัน หรือประมุขเดียวกัน องค์ความรู้และอธิปไตยของรัฐที่ประกอบขึ้นร่วมกัน โดยที่แต่ละรัฐก็ยังคงมีภาพเป็นรัฐอยู่ต่างดินแดน การจัดการใช้อำนาจอธิปไตยได้ถูกส่งต่อไปยังส่วนราชการของรัฐบาล หรือตามคำสั่งของกลางที่ไม่ขึ้นไว้ ทั้งนี้เพราะว่าไม่ไปขออำนาจส่วนกลางให้รัฐบาล หรือประมุขเป็นผู้ใช้ จึงแต่ละรัฐนั้นอยู่ภายใต้อำนาจสูงสุดเดียวกัน

รัฐรวมหรือสหพันธรัฐจะมีรูปแบบ 2 ระดับ

๑. ๑. รัฐเอกราช มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงที่มีผลประโยชน์ส่วนรวมต่อประเทศชาติ เช่น กิจการการป้องกันประเทศ การวางแผนนโยบายต่างประเทศ การคลัง การเงิน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กฎหมายรัฐธรรมนูญ
๑. 2. รัฐเอกราชหรือรัฐเอกราชอื่น มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในกิจการของรัฐบาลของตนเอง ได้แก่ การศึกษา การสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในของรัฐ

ความหมายของการเมืองการปกครอง

- ระบบการปกครอง (Regime of Government) หมายถึง รูปแบบการใช้อำนาจในการปกครองภายในรัฐ การเมืองการปกครองในแต่ละรัฐแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันออกไปตามแต่รัฐธรรมนูญหรือระบอบการปกครองนั้น ๆ จะสื่อถึงระบบการเมือง การปกครองแบบใด ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมทางสังคม วัฒนธรรม ของรัฐหรือประเทศ และระบบการปกครองต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจภายในรัฐ

ประเภทของการเมืองการปกครอง

พิจารณาตามจำนวนผู้ปกครอง

- 1. การปกครองโดยชนคนเดียว (Government of One)
- 2. การปกครองโดยชนส่วนน้อย (Government of Few)
- 3. การปกครองโดยชนส่วนมาก (Government of Many)

การปกครองโดยชนคนเดียว

พิจารณา

- 1 ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) กษัตริย์เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดเด็ดขาดแก่ตนเองเพียงผู้เดียว
- 2 เผด็จการ (Dictatorship) มีผู้นำเผด็จการเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

การปกครองโดยชนส่วนน้อย

พิจารณา

- 1 อธิปไตย เป็นการปกครองของชนส่วนน้อย ที่มีฐานะสูงเด่นกว่าในสังคม
- 2 คณะรัฐมนตรี เป็นการปกครองของชนส่วนน้อย เป็นกลุ่มชนที่ไม่มีฐานะสูงกว่าคนทั่วไปในสังคม แต่ผู้ปกครองประเทศ โดยวิธีผลประโยชน์ที่กลุ่มหรือพรรคพวกของตน
- 3 คณะมนตรี เป็นการปกครองที่ผู้ปกครองได้พรรคคอมมิวนิสต์ที่อุดมการณ์การปฏิวัติประเทศทั้งหมด ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิต

การปกครองโดยชนส่วนมาก (Government of Many)

เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มุ่งเน้นประโยชน์เพื่อชนส่วนรวม ประชาชนมีสิทธิที่จะกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง และเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดใน การปกครองประเทศ

รูปแบบการปกครองในปัจจุบัน

- 1. ระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย
- 2. ระบอบการเมืองการปกครองแบบเผด็จการ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย

- 1. ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
- 2. ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี
- 3. ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี

การปกครองระบอบเผด็จการ

- 1. เผด็จการอำนาจนิยม มีลักษณะที่รัฐบาลเจ้าควบคุมอิทธิพลและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน แต่อำนาจให้สิทธิและเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
- 2. เผด็จการเบ็ดเสร็จ หมายถึง การปกครองโดยผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดใช้อำนาจเด็ดขาดคนเดียว จัดตั้งพรรคการเมืองพรรคเดียว ผู้นำควบคุมอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทั้งหมด

โครงสร้างทางการเมือง

- ๑ 1. ฝ่ายนิติบัญญัติ (The Legislature)
- ๑ 2. ฝ่ายบริหาร (Executives)
- ๑ 3. ฝ่ายราชการ (The Administration)
- ๑ 4. ฝ่ายตุลาการ (The Judiciary)

ฝ่ายนิติบัญญัติ
The Legislature

- ๑ 1. ผ่านร่างกฎหมาย ร่างนโยบาย ปรับแก้กฎหมาย คำหรืออนุวัติเพื่อนำไปปฏิบัติ
- ๑ 2. เป็นตัวแทนของประชาชน กลุ่มพื้นที่ หรือท้องถิ่นที่ตนลงเป็นตัวแทน ผลประโยชน์ของพรรคการเมืองที่สังกัด ผลประโยชน์ของประเทศชาติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบการปกครองของประเทศนั้น ๆ
- ๑ 3. การตรวจสอบฝ่ายบริหาร

โครงสร้างของฝ่ายนิติบัญญัติ

- ๑ จำนวนสภา
 - * สภาเดี่ยว (สภาผู้แทนราษฎร)
 - * สองสภา (สภาผู้แทนราษฎร กับวุฒิสภา)
- ๑ ขนาดของฝ่ายนิติบัญญัติ

ฝ่ายบริหาร
Executives

- ๑ เป็นผู้นำของประเทศ
- ๑ เป็นตัวแทนในลักษณะความเป็นอยู่ลักษณะ
- ๑ ทำกับดูแลการทำงานของราชการ
- ๑ กำกับดูแลฝ่ายราชการหรือความมั่นคงของประเทศ

โครงสร้างของฝ่ายบริหาร

- ๑ 1. Fused ภาคนิติรัฐทำหน้าที่ 2 อย่าง เชนระบบประธานาธิบดี
- ๑ 2. Dual executives ภาคนิติรัฐทำหน้าที่เป็นประมุขประเทศ เป็นผู้นำรัฐสภาของรัฐ เป็นผู้บังคับบัญชาหรืออีกคนเป็นประมุขทางราชการ เป็นผู้นำรัฐสภาการเมือง เช่น ประเทศที่มีระบบพระมหากษัตริย์

ฝ่ายราชการ
The Administration

- ๑ ๑. เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ
- ๑ ๒. การที่ขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร
- ๑ ๓. การรับผิดชอบและให้บริการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครอง
- ๑ ๔. การนำกฎระเบียบ แนวทางแผนนโยบายจากฝ่ายบริหารไปปฏิบัติ
- ๑ ๕. การตั้งรับข้อทักท้วงสั่งลง หรือการสั่งลง
- ๑ ๖. เป็นกำลังหนุนเสริมในการพัฒนาประเทศ

ฝ่ายตุลาการ
The Judiciary

- ๑ ๑. ศึกษาความกฎหมาย
- ๑ ๒. ดูว่ากฎหมายนั้นถูกต้องหรือไม่หรือปด
- ๑ ๓. พิจารณาว่าใครเป็นผู้ละเมิดกฎหมายนั้น ๆ
- ๑ ๔. การพิจารณาว่ากระทำความผิดนั้นมีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด
- ๑ ๕. จะลงโทษผู้กระทำผิดอย่างไรจึงจะเหมาะสม

ใบกิจกรรมที่ 2.1

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับผิดชอบ ตามบทบาทหน้าที่ของตนตามกลุ่มมอบหมาย
2. ใช้กระบวนการกลุ่ม กำหนดข้อความรู้ และรายงานข้อมูลจากการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองจากหน่วยงานหรือ องค์กรที่ศึกษาได้

คำชี้แจง

1. ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันกำหนดหน่วยงานทางการปกครอง ในเขตอำเภอหัวราช เพื่อเข้าศึกษาโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร พร้อมกำหนดประเด็นในการศึกษา ดังนี้

- 1.1 หน่วยงาน องค์กรที่ศึกษา
- 1.2 เหตุผลที่เลือกหน่วยงาน องค์กรนี้
- 1.3 โครงสร้างขององค์กร
- 1.4 อำนาจหน้าที่

2. สรุปประเด็นจากการศึกษา นำเสนอในชั้นเรียน

3. กำหนดการดำเนินกิจกรรม / ส่งงาน

- 3.1 ส่งประเด็นที่จะศึกษา รับหนังสือขออนุญาตเข้าศึกษาวันที่.....
- 3.2 วัน เวลา ที่จะเข้าศึกษา วันที่.....
- 3.3 นำเสนอข้อมูล วันที่.....

ใบกิจกรรมที่ 2.2

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบของรัฐ ประเภทของระบอบการปกครอง และ โครงสร้างอำนาจทางการเมือง
2. มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของ คนตามกลุ่มมอบหมาย
3. ใช้กระบวนการกลุ่ม สร้างองค์ความรู้ เรื่อง การเมืองการปกครองได้

คำชี้แจง

1. ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทบทวนเนื้อหาตามใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การเมืองการ ปกครอง และเนื้อหาที่ครูนำเสนอ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชักถามปัญหา ข้อสงสัย ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม หรือครูผู้สอน แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ตามหัวข้อที่กำหนดดังนี้
 - 1.1 รูปแบบของรัฐ
 - 1.2 ประเภทของระบอบการเมืองการปกครอง
 - 1.3 โครงสร้างอำนาจทางการเมือง
2. แต่ละกลุ่มส่งสมาชิกทดสอบความรู้เป็นรายบุคคลตามหัวข้อ ในข้อ 1 หัวข้อละ 2 คน
3. กำหนดการดำเนินกิจกรรม / ส่งงาน
 - 3.1 ส่งเอกสารองค์ความรู้ วันที่.....
 - 3.2 ทดสอบความรู้รายบุคคล วันที่.....

แบบบันทึกพฤติกรรมกาปฏิบัติงานรายบุคคล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ชื่อ - ชื่อสกุล สมาชิกกลุ่ม	บันทึกพฤติกรรมกาแสดงออก
1.
2.
3.
4.
5.
6.

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานรายกลุ่ม

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการ	บันทึกพฤติกรรมการแสดงออก
1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3. ด้านกระบวนการทำงาน	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
4. ด้านผลงานของกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก

(.....)

แบบประเมินการสืบค้นข้อมูล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการประเมิน	บันทึกคุณภาพงาน/ข้อเสนอแนะ	คะแนนที่ได้
1. เนื้อหาสาระ	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
2. แหล่งอ้างอิง	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
3. ตรงต่อเวลา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
รวมคะแนนที่ได้		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินการนำเสนอข้อมูล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการประเมิน	บันทึกคุณภาพการปฏิบัติ	คะแนนที่ได้
1. การนำเสนอ	
2. การอธิบายเนื้อหาสาระ	
3. การตอบคำถาม	
4. การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง	
5. การบริหารเวลา	
รวมคะแนนที่ได้		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

ที่ ศธ ๐๔๐๘๓.๕๒๔๕/ว๔๕๕

โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อ. ห้วยราช
จ.บุรีรัมย์ ๓๒๐๐๐

๔ มกราคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขออนุญาตให้นักเรียนศึกษาดูงาน

เรียน นายก.....

ด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม ได้ศึกษาบทเรียน เรื่อง ระบบการปกครอง ในรายวิชา สังคมศึกษา (ส ๔๑๑๐๒) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีนายสมศักดิ์ เกร็มย์ เป็นครูผู้รับผิดชอบ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการสืบค้นข้อมูล เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้น โรงเรียนจึงขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานของท่าน ได้อนุญาตให้นักเรียนที่มีรายชื่อข้างล่างนี้ ได้ศึกษาดูงานและเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาด้วย

- ๑.....
- ๒.....
- ๓.....
- ๔.....
- ๕.....
- ๖.....

สำหรับวัน เวลา ที่นักเรียนจะเข้ารับการศึกษาดูงาน นักเรียนในกลุ่มดังกล่าวจะประสานเพื่อความสะดวกในหน่วยงานของท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางธีรยา มณีราชกิจ)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม

แบบทดสอบที่ 2.1 เรื่อง รัฐและรูปแบบของรัฐ

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
2. ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. เพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

- *****
1. ข้อใดแสดงถึงอำนาจอธิปไตยของรัฐ
 - ก. เป็นประเทศเอกราช
 - ข. ประชาชนเลือกรัฐบาลเอง
 - ค. อำนาจสูงสุดมาจากประชาชน
 - ง. มีสภาผู้แทนมาจากการเลือกตั้ง
 2. ข้อใดกล่าว ไม่ถูกต้อง
 - ก. รัฐมีดินแดนที่แน่นอน
 - ข. รัฐมีอธิปไตยเป็นของตนเอง
 - ค. รัฐมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 - ง. รัฐมีรัฐบาลที่มีอำนาจในการปกครองประเทศ
 3. ข้อใดคือความหมายของรัฐรวมหรือสหพันธรัฐถูกต้องที่สุด
 - ก. เป็นรัฐที่มีขนาดใหญ่
 - ข. เป็นรัฐที่มีประชากรมาก
 - ค. เป็นรัฐที่มีผู้คนหลายเชื้อชาติ
 - ง. เป็นรัฐที่มีรัฐบาล 2 ระดับ คือ รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น
 4. ลักษณะที่เด่นชัดของรัฐเดี่ยว หรือ เอกรัฐ คือข้อใด
 - ก. ต้องมีการปกครองโดยใช้ระบบสภาเดียว
 - ข. ต้องมีดินแดนที่ไม่แบ่งแยกเป็นมลรัฐ
 - ค. ต้องมีรัฐบาลกลางทำหน้าที่ปกครองทั่วประเทศ
 - ง. ต้องมีรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองพรรคเดียว

5. ลักษณะเช่นไร ที่ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นรัฐรวม
 - ก. ผู้บริหารรัฐมาจากการเลือกตั้งของประชาชน
 - ข. รัฐเกิดจากการรวมตัวของรัฐตั้งแต่สองรัฐขึ้นไป
 - ค. ขนาดของประเทศกว้างขวางใหญ่โต ต้องแบ่งการปกครองเป็นมลรัฐ
 - ง. รัฐบาลมลรัฐ มีอำนาจในการออกระเบียบข้อบังคับใช้กับประชาชนในมลรัฐ
6. ในเชิงรัฐศาสตร์ถือว่า มลรัฐไม่เป็นรัฐเพราะขาดองค์ประกอบด้านใด
 - ก. ศาสนา
 - ข. รัฐบาล
 - ค. ดินแดน
 - ง. อำนาจอธิปไตย
7. ประชากรของประเทศที่มีความเป็นรัฐประชาชาติ จะต้องมิลักษณะอย่างไร
 - ก. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความสามัคคีกัน
 - ข. มีเอกราชและอธิปไตยทางการเมืองการปกครอง
 - ค. อยู่ภายใต้ระบอบการเมืองการปกครองและรัฐบาลเดียวกัน
 - ง. มีเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และอยู่ในอาณาเขตเดียวกัน
8. ข้อใดถือเป็นรัฐบาลในฐานะองค์ประกอบของรัฐ
 - ก. คณะบุคคลที่มีอำนาจในการบริหารประเทศ
 - ข. คณะบุคคลที่มีความชอบธรรมทางการเมือง
 - ค. คณะบุคคลที่มาจากแต่งตั้งโดยรัฐบาล
 - ง. คณะบุคคลที่ได้อำนาจมาโดยการปฏิวัติ
9. ข้อใดแสดงถึงการมีอำนาจอธิปไตยของรัฐ
 - ก. ประชาชนเลือกรัฐบาลเอง
 - ข. มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง
 - ค. อำนาจสูงสุดมาจากประชาชน
 - ง. ประเทศเป็นเอกราช
10. ข้อความในข้อใดที่อธิบายสภาพของนครรัฐวาติกัน ได้ถูกต้อง
 - ก. มีองค์ประกอบความเป็นรัฐครบถ้วน จึงมีฐานะเช่นเดียวกับประเทศทั่วไป
 - ข. เป็นรัฐประเภทนครรัฐ แต่ไม่เป็นประเทศเพราะมีขนาดเล็กมาก
 - ค. ไม่เป็นรัฐแม้ว่าจะมีอิสระ เพราะดินแดนอยู่ในอาณาเขตของอิตาลี
 - ง. ไม่ถือว่าเป็นรัฐในทางการเมือง แต่เป็นนครที่มีความสำคัญทางศาสนา

แบบทดสอบที่ 2.2 เรื่อง ประเภทของระบอบการเมืองการปกครอง

- คำชี้แจง
1. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
 2. ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. เพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

1. การศึกษาแนวคิดทางการเมืองของแต่ละประเทศให้เข้าใจชัดเจนควรพิจารณาจากเรื่องใด
 - ก. นักการเมือง
 - ข. พรรคการเมือง
 - ค. รัฐธรรมนูญ
 - ง. นโยบายรัฐบาล
2. ข้อใดเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - ก. การยอมให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
 - ข. การยอมให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพเต็มที่
 - ค. การยอมให้ประชาชนได้เลือกตั้งผู้แทนราษฎร โดยตรง
 - ง. การถือว่าอำนาจอธิปไตยมาจากพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก
3. การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยตรง หมายความว่าอย่างไร
 - ก. การปกครองที่รับมาโดยตรงจากประเทศต้นแบบ
 - ข. การปกครองที่ทุกคนแสดงความคิดเห็น โดยไม่ต้องพูดอ้อมค้อม วกวน
 - ค. การปกครองที่ผู้บังคับบัญชามีอำนาจให้คุณให้โทษ โดยตรงต่อผู้ได้บังคับบัญชา
 - ง. การปกครองที่ทุกคนในประเทศมาร่วมแสดงความคิดเห็น โดยไม่ต้องเลือกตัวแทนเข้ามาร่วมประชุม
4. แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน ก่อให้เกิดผลอย่างไร
 - ก. ระบอบการปกครองประเทศ
 - ข. ข้อตกลงร่วมกันเรื่องสิทธิและเสรีภาพ
 - ค. ความเป็นเอกภาพของประชาชนในประเทศ
 - ง. การบริหารประเทศของรัฐบาล

5. การปกครองแบบพ้องปกครองลูกในสมัยสุโขทัย จัดเป็นการปกครองโดยยึดหลักการแบบใด
 - ก. เสรีนิยมประชาธิปไตย
 - ข. สังคมนิยมคอมมิวนิสต์
 - ค. เผด็จการอำนาจนิยม
 - ง. เผด็จการเบ็ดเสร็จ
6. ลักษณะของเผด็จการ ในข้อใดที่มีลักษณะเหมือนการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - ก. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย
 - ข. มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
 - ค. รัฐฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยการแสดงประชามติ
 - ง. ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ แต่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐ
7. ข้อใดที่แสดงให้เห็นหลักการประชาธิปไตย ที่สำคัญกว่าข้ออื่น ๆ
 - ก. การปกครองในระบอบรัฐสภา
 - ข. การปกครองโดยมีรัฐธรรมนูญ
 - ค. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน
 - ง. มีพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง
8. การที่ประชาชนในประเทศต่าง ๆ มีสิทธิและเสรีภาพในระดับที่แตกต่างกัน เป็นเพราะเหตุใด
 - ก. ระบบกฎหมายของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 - ข. ระบอบการเมืองการปกครองของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 - ค. อุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 - ง. การใช้อำนาจการปกครองของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
9. รัฐคือเรา เราคือรัฐ เป็นลักษณะการปกครองแบบใด
 - ก. ระบอบเผด็จการ
 - ข. ระบอบประชาธิปไตย
 - ค. ระบอบอำนาจอธิปไตยอยู่กับประชาชน
 - ง. ระบอบอำนาจอธิปไตยกระจายอยู่ในกลุ่มต่าง ๆ
10. อำนาจอธิปไตย หมายถึงข้อใด
 - ก. อำนาจสั่งการในการบริหารประเทศอย่างเป็นอิสระ
 - ข. อำนาจในการออกกฎหมายให้พลเมืองปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
 - ค. อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศของรัฐบาลในช่วงเวลาที่กำหนด
 - ง. อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ และเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับรัฐอื่น

แบบทดสอบที่ 2.3 เรื่อง โครงสร้างอำนาจทางการเมือง

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
2. ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. เพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

1. หน่วยงานใดที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูล จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับประเทศทั้งหมด
 - ก. ฝ่ายนิติบัญญัติ
 - ข. ฝ่ายบริหาร
 - ค. ฝ่ายราชการ
 - ง. ฝ่ายตุลาการ
2. ในการพิพากษาคดีความต่าง ๆ ศาลจะเป็นหลักประกันที่สำคัญที่สุดในการให้ความยุติธรรม

ยกเว้น ข้อใด

 - ก. ผู้พิพากษามีอิสระในการพิพากษาคดีความ
 - ข. คณะรัฐบาลมีส่วนในการตัดสินอรรถคดี
 - ค. การพิจารณาตัดสินคดีตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
 - ง. ศาลดำเนินการพิจารณาพิพากษาเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตย
3. การแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ส่วน และให้มืองค์กร 3 ฝ่ายรับผิดชอบก่อให้เกิดผลดีต่อหลักการประชาธิปไตยอย่างไร
 - ก. มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน
 - ข. มีการร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่ายโดยไม่หวากระแวงกัน
 - ค. มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่และอยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ
 - ง. ความรับผิดชอบแต่ละองค์กร ทำให้เกิดความคล่องตัวในระบบ
4. ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โครงสร้างทางการเมืองฝ่ายใด ที่ถือเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด
 - ก. ฝ่ายบริหาร
 - ข. ฝ่ายนิติบัญญัติ
 - ค. ฝ่ายราชการ
 - ง. ฝ่ายตุลาการ

5. องค์กรใดที่ช่วยให้วัตถุประสงค์ของรัฐบาลบรรลุเป้าหมายได้ดีที่สุด
 - ก. ฝ่ายบริหาร
 - ข. ฝ่ายตุลาการ
 - ค. ฝ่ายนิติบัญญัติ
 - ง. ฝ่ายราชการ
6. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของฝ่ายนิติบัญญัติ
 - ก. ผ่านร่างกฎหมาย
 - ข. เป็นตัวแทนของประชาชน
 - ค. ตรวจสอบฝ่ายบริหาร
 - ง. บริหารประเทศ
7. เกี่ยวกับฝ่ายราชการของแต่ละประเทศ ข้อใดถูกต้อง
 - ก. ให้ข้อมูลกับฝ่ายบริหาร
 - ข. ให้ข้อมูลกับฝ่ายนิติบัญญัติ
 - ค. ให้ข้อมูลกับฝ่ายตุลาการ
 - ง. ตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล
8. ข้อใดที่บ่งบอกว่าฝ่ายนิติบัญญัติควบคุมฝ่ายบริหาร
 - ก. การเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ
 - ข. ใช้เสียงข้างมากควบคุมการทำงานของรัฐบาล
 - ค. ขูสภาสภาผู้แทนราษฎร เพื่อจัดเลือกตั้งใหม่
 - ง. ถูกทุกข้อ
9. ข้อใด ไม่ใช่ หน้าที่ของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย
 - ก. การอนุมัติงบประมาณแผ่นดิน
 - ข. การเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล
 - ค. การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - ง. การกำหนดแผนนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน
10. ฝ่ายที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐบาลคือข้อใด
 - ก. ฝ่ายนิติบัญญัติ
 - ข. ฝ่ายบริหาร
 - ค. ฝ่ายราชการ
 - ง. ฝ่ายตุลาการ

เฉลยแบบทดสอบ

แบบทดสอบที่ 2.1

- ข้อ
1. ก
 2. ค
 3. ง
 4. ค
 5. ข
 6. ง
 7. ค
 8. ก
 9. ง
 10. ก

แบบทดสอบที่ 2.2

- ข้อ
1. ค
 2. ก
 3. ง
 4. ก
 5. ค
 6. ข
 7. ค
 8. ข
 9. ก
 10. ง

แบบทดสอบที่ 2.3

- ข้อ
1. ค
 2. ข
 3. ก
 4. ข
 5. ง
 6. ง
 7. ก
 8. ก
 9. ค
 10. ก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ประชาธิปไตย เป็นระบอบการเมืองการปกครองที่มีแนวคิดที่ประชาชนมีสิทธิที่จะปกครองตนเอง และมีความเชื่อว่า สามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีกลไก มีเงื่อนไขรองรับศักดิ์ศรี สิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม และถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองที่แท้จริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเรื่อง ความหมาย หลักการ และรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
2. วิเคราะห์ รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
3. สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ของตน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคลอื่นได้
4. ใช้กระบวนการกลุ่มสร้างองค์ความรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
3. ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี
4. ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี
5. ปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
6. ปัญหาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ขั้นตอนการเรียนรู้รูปแบบจิ๊กซอร์ (JIGSAW)

1. การวางแผนจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และการวัดผลประเมินผล

1.2 แบ่งเนื้อหาในบทเรียนออกเป็น 6 ส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้แบบจิ๊กซอร์

1.3 จัดเตรียมสถานที่เพื่อให้เอื้อและสะดวกต่อการเรียนรู้และการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มบ้านเรา (Home Group) และกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group)

1.4 จัดเตรียมเอกสาร สื่อการเรียนรู้ หมายเลขสมาชิกในกลุ่ม ภาระงานต่าง ๆ และเครื่องมือวัดผลประเมินผล

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ครูแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลให้นักเรียนทราบ

2.2 สมาชิกกลุ่มบ้านเรา (Home Group) มอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาเนื้อหา สาระจากใบความรู้คนละ 1 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ใบความรู้ที่ 3.2 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ใบความรู้ที่ 3.3 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี

ใบความรู้ที่ 3.4 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี

ใบความรู้ที่ 3.5 เรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ใบความรู้ที่ 3.6 เรื่อง ปัญหาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.3 สมาชิกในกลุ่มบ้านเรา แยกย้ายไปรวมกับสมาชิกในกลุ่มอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษา เนื้อหา สาระจากใบความรู้เดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่ากลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) ตามหัวข้อที่ศึกษา แล้วร่วมกันศึกษา อภิปราย และสรุปประเด็นสำคัญตามใบกิจกรรมที่ 3.1

2.4 สมาชิกในกลุ่มเชี่ยวชาญกลับกลุ่มเดิม (กลุ่มบ้านเรา) แล้วผลัดกันอภิปราย เพื่อถ่ายทอดเนื้อหา ข้อความรู้ที่ตนได้รับให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้ภาพรวมของเนื้อหาสาระจากสมาชิกทุกคน แล้วร่วมกันสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นผลงานของกลุ่มตามใบกิจกรรมที่ 3.2

2.5 นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 3 เป็นรายบุคคล นำคะแนนทุกคนในกลุ่มบ้านเรามา รวมกันหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของสมาชิกในกลุ่ม

3. การควบคุมและการช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ขณะที่กลุ่มประชุมมอบหมายหน้าที่ ครูดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด และนำเรื่องการแบ่งหัวข้อศึกษาควรแบ่งตามความสามารถ ความยากง่ายของเนื้อหาเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม

3.2 สังเกต การทำงานร่วมกันของกลุ่ม สังเกตพฤติกรรมสมาชิกกลุ่มว่ามีความเข้าใจในงานหรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ ให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้แรงเสริมและบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม

3.3 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการเรียนรู้ เมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ ชี้แจง สอนซ้ำ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

4. การประเมินผลและการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกต การบันทึกพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มทั้งรายบุคคล และภาพรวมของกลุ่ม และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่น ๆ

4.2 ครูจัดให้ผู้เรียนวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มระหว่างดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเรียนรู้ปรับปรุง และพัฒนาส่วนบกพร่อง

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ใบความรู้ที่ 3.2 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
3. ใบความรู้ที่ 3.3 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี
4. ใบความรู้ที่ 3.4 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี
5. ใบความรู้ที่ 3.5 เรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
6. ใบความรู้ที่ 3.6 เรื่อง ปัญหาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
7. ใบกิจกรรมที่ 3.1
8. ใบกิจกรรมที่ 3.2

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด โรงเรียน
2. ห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. ห้องสืบค้นข้อมูลโรงเรียน (Internet)

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่วัดและประเมินผล
 - 1.1 ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - 1.2 ทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 1.3 ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1.4 รายงานการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. วิธีการวัด
 - 2.1 ทดสอบ
 - 2.2 สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - 2.3 ประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 2.4 สังเกตพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 2.5 ประเมินผลงานการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. เครื่องมือ
 - 3.1 แบบทดสอบที่ 3
 - 3.2 แบบบันทึกการปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - 3.3 แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 3.4 แบบบันทึกพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 3.5 แบบประเมินผลงานการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบ

ประชาธิปไตย

4. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
 - 4.1 ผู้เรียนได้คะแนนจากแบบทดสอบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
ถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.2 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ
80 ถือว่าผ่านการประเมิน

4.3 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน

4.4 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินรายงานการสร้างองค์ความรู้ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ใบความรู้ที่ 3.1

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของระบอบประชาธิปไตย นักรัฐศาสตร์ได้ให้ความหมายไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบของการปกครอง หรือระบอบการเมือง คือ องค์การต่าง ๆ ในการปกครอง ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการปกครอง เช่น การมีสภาผู้แทนราษฎร มีพรรคการเมือง มีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน สภามิสระจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น
2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ หมายความว่า ประชาชนมีความรู้สึกและยอมรับคุณค่าของประชาธิปไตยในขอบเขตแห่งกฎหมาย เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ โดยยึดถือและปฏิบัติอย่างมั่นคงตามวิถีแห่งกฎหมายเพื่อธำรงไว้ซึ่งหลักการแห่งประชาธิปไตย
3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีแห่งชีวิต หมายถึง การปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประชาชนทุกคนเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ไม่ละเมิดหรือเอาเปรียบสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น เคารพกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด หากประชาชนของประเทศใดไม่ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิต ประเทศนั้นก็ไม่ได้เรียกว่าเป็นประเทศประชาธิปไตย แม้ว่าจะมีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือแม้จะมีกลไกอื่น เช่น มีรัฐธรรมนูญ มีพรรคการเมือง หรือมีองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม

หลักการสำคัญของประชาธิปไตย

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) เพื่อแสดงออกถึงอำนาจในการปกครองของประชาชนโดยแท้จริง ประชาชนจะได้แสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจ โดยใช้อำนาจที่มีตามระบบที่ยึดถือ โดยใช้กระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระและทั่วถึง เพื่อกำหนดผู้ปกครองหรือผู้แทนของตน
2. หลักเสรีภาพ (Liberty) ในระบอบประชาธิปไตย เสรีภาพ หมายถึง ความสามารถในการกระทำ หรือเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำ ไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำที่ไปละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ

3. หลักความเสมอภาค (Equality) การปกครองระบอบประชาธิปไตย มีสาระสำคัญประการหนึ่งอยู่ที่การเปิดโอกาสให้มนุษย์สามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน บุคคลย่อมไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจหรือด้วยสาเหตุอื่น บนหลักความเชื่อที่ว่า มนุษย์มีความเท่าเทียมกันตั้งแต่พื้นฐานที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างสงบสุขในสังคมและเท่าเทียมกันในเชิงโอกาสในการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้แก่ชีวิตภายใต้กฎหมาย

4. หลักนิติธรรมหรือหลักการปกครองโดยกฎหมาย (Rule of Law) หลักการนี้มีขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออก การดำรงชีพ เป็นต้น ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาสหัตถ์ขั้นพื้นฐานทั้งหมดของปัจเจกบุคคล และโดยหลักการนี้ผู้ปกครอง ไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ที่ละเมิดกฎหมายเพื่อกระทำต่อประชาชนได้ ไม่ว่าจะเป็นการลิดรอน เพิกถอนอำนาจของประชาชน ด้วยการจำกัดสิทธิเสรีภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด

5. หลักการเสียงข้างมาก (Majority Rule) ด้วยเหตุที่การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวผู้ปกครอง การเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง หรือแม้แต่การตัดสินใจในบรรดาภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจทางเลือก ภายใต้เป้าประสงค์ที่จะให้สอดคล้องหรือเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาก อย่างไรก็ตาม ในระบอบประชาธิปไตย นอกเหนือจากการยอมรับต่อเสียงข้างมากแล้วยังมีหลักคิดให้เคารพให้คุ้มครองเสียงข้างน้อย (Minority Rights) ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปตามความเห็นหรือกระแสความนิยมบางอย่างเกินกว่าความเหมาะสม

อดีตประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเน้นให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของประชาชนว่า เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน สามารถอธิบายขยายความได้ดังนี้

1. การปกครองของประชาชน (Rule by People) เป็นหลักยึดพื้นฐานในการแสวงหาสิ่งที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของการเมืองการปกครอง (Mode of rule) เป็นการสร้างพันธะยึดเหนี่ยวที่เรียกว่า อุดมการณ์ทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งก็คือ การกำหนดให้อำนาจอสูงสุดทางการเมืองการปกครองหรืออำนาจอธิปไตย เป็นของประชาชนไม่ใช่ของรัฐบาล (Popular Sovereignty) เช่น การกำหนดให้ผู้ปกครองต้องมาจากการเลือกตั้งทั่วไป โดยเปิดโอกาสให้มีการ

ออกเสียงของประชาชน (General election by universal suffrage) หรือการกำหนดให้การใช้อำนาจของผู้ปกครองต้องอยู่บนพื้นฐานความยินยอมของประชาชน (Consent of people) เป็นต้น

2. การปกครองโดยประชาชน (Rule by People) เป็นการยึดหลักพื้นฐานของการแสวงหา กระบวนการทางการเมืองการปกครอง (Mode of rule) เป็นการสร้างกระบวนการทางการเมืองการปกครองให้รองรับการกำกับควบคุมของประชาชน ในรูปของการสร้างวิถีทางในการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คู่ขนานไปกับการใช้อำนาจของผู้ปกครองที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน (people responsibility and responsiveness) พร้อมกันไป ซึ่งเป็นวิถีทางของความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ปกครองกับประชาชนผู้รับการปกครองนั่นเอง เช่น การกำหนดให้ใช้เสียงข้างมากในการปกครอง โดยเคารพเสียงข้างน้อย เป็นต้น

3. การปกครองเพื่อประชาชน (Rule for People) เป็นหลักยึดพื้นฐานในการแสวงหาสิ่งที่เป็นความชอบธรรมของรัฐบาลที่ยุติธรรม (Legitimacy of Justice Government) เป็นการจัดระเบียบความสัมพันธ์ทางอำนาจขององค์กรรัฐบาลให้สอดคล้องกับครรลองของระบอบการเมืองการปกครอง อันเป็นการสร้างหลักประกันขั้นพื้นฐานให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้อำนาจการปกครองที่ยุติธรรมของรัฐบาล และควรได้รับความยินยอมจากประชาชนในความชอบธรรมของการใช้อำนาจปกครองนั้นด้วย เพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นว่า การใช้อำนาจปกครองของรัฐบาลจะไม่บิดพลิ้ว บิดเบือน ไปจากกฎหมายอันเป็นตัวแทนเจตนารมณ์ร่วมของประชาชนที่เรียกว่า สัญญาประชาคม ซึ่งจะเป็นหนทางในการเอื้อประโยชน์ให้เกิดความยุติธรรมในการปกครองได้ในที่สุด

กมล ทองธรรมชาติ และคนอื่น ๆ. (2550). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4 – ม.6*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ผ่องศรี จันท้าว และคนอื่น ๆ. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มานิต ถิตติงูจิด. (2546). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุนันทา เจริญพิชญนันท์. (2546). *คู่มือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย สังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จีรวัดการพิมพ์.

ใบความรู้ที่ 3.2

เรื่อง ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary System) การปกครองแบบนี้เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษและได้แพร่หลายในทวีปยุโรป เอเชีย และแอฟริกา หลักการสำคัญคือ ให้รัฐสภา กับคณะรัฐมนตรี มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ โดยกำหนดให้รัฐสภามีฐานะ อำนาจ และความสำคัญเหนือกว่าคณะรัฐมนตรี คือ คณะรัฐมนตรีจะเข้าดำรงตำแหน่งได้ต้องได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภาและจะอยู่ในตำแหน่งเท่าที่สภายังให้ความไว้วางใจ ถ้ารัฐสภาไม่ให้ความไว้วางใจ คณะรัฐมนตรีจะต้องพ้นจากตำแหน่ง รัฐสภามีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีจะคองนำเอากฎหมายที่รัฐสภาได้บัญญัติไว้ไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตามนายกรัฐมนตรีอาจจะยุบสภาได้ในบางกรณี

กล่าวโดยสรุป การปกครองแบบนี้รัฐสภาอยู่ในฐานะพิเศษ คือ เป็นทั้งฝ่ายที่ให้ความยินยอมในการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่ไม่มีการแบ่งแยกอำนาจกันระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร แต่ทั้งสองฝ่ายจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ประเทศที่เป็นต้นแบบการปกครองแบบรัฐสภา คือ ประเทศอังกฤษ ตัวอย่างของประเทศที่ปกครองแบบนี้ ได้แก่ อังกฤษ นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศไทย เป็นต้น

หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

1. ตำแหน่งประมุขของประเทศแยกออกจากตำแหน่งบริหาร ประมุขของประเทศมีหน้าที่ในฐานะประมุขอย่างเดียว ไม่มีบทบาทหรืออำนาจในการบริหาร ประมุขของประเทศจะมาจาก การสืบเชื้อสายตามราชวงศ์ของระบบกษัตริย์ ทำหน้าที่ในการเป็นประธานในพิธีการ (Ceremonial) ของรัฐ เป็นผู้รับรองทูตต่างประเทศ หรือลงนามประกอบกฎหมายต่าง ๆ
2. ตัวแทนของประชาชนทำหน้าที่นิติบัญญัติ การที่รัฐสภาเป็นสถาบันที่เป็นตัวแทนของประชาชน ตามหลักการนี้ รัฐสภาจึงมีอำนาจสูงสุดถึงกับมีการกล่าวกันในประเทศอังกฤษว่า รัฐสภาอังกฤษเป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดในประเทศ รัฐสภามีอำนาจที่จะไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้ เพราะรัฐสภาจะเป็นผู้เลือกรัฐบาลขึ้นมาทำหน้าที่บริหาร เมื่อถึงเวลาที่รัฐสภาไม่ไว้วางใจรัฐบาล รัฐบาลต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ในขณะเดียวกัน รัฐบาลก็มีสิทธิ์ที่จะยุบสภาได้ เพื่อเป็นการคืนอำนาจให้กับประชาชน
3. คณะรัฐบาลมาจากรัฐสภา หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลรูปแบบนี้คือ คณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่ต้องมาจากสมาชิกรัฐสภา เพราะถือว่าสมาชิกรัฐสภามาจากประชาชน

ดังนั้นนายกรัฐมนตรีจึงต้องมาจากประชาชนด้วย

4. การคงอยู่ของรัฐบาลขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของรัฐสภา กล่าวคือ หากรัฐสภาไม่รับรองนโยบายของคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีก็ไม่สามารถบริหารประเทศได้

เมื่อพิจารณาถึงหลักการต่าง ๆ ของระบบรัฐสภาแล้วจะเห็นว่า มีทั้งข้อดีข้อเสียดังนี้
ข้อดีของประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

การที่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมาจากแหล่งเดียวกันคือ รัฐสภา ด้วยเหตุนี้ในการปฏิบัติงานของรัฐบาลจึงมักดำเนินไปด้วยความราบรื่น ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นกฎหมายต่าง ๆ ที่มาจากนโยบายของภาครัฐ ก็สามารถผ่านความเห็นชอบของรัฐสภาได้ไม่ยากนัก ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลมีเสียงข้างมากในรัฐสภา นอกจากนี้ระบบยังป้องกันไม่ให้รัฐบาลใช้อำนาจเกินขอบเขตด้วยการที่รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของรัฐมนตรี หากรัฐมนตรีคนใดในรัฐบาลกระทำการเกินขอบเขต รัฐสภาสามารถตั้งกระทู้ถามความบริสุทธิ์ของรัฐมนตรีคนนั้นได้

ข้อเสียของประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ข้อจำกัดของระบบรัฐสภา เกิดจากการที่ระบบรัฐสภาเกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ ซึ่งมีพรรคการเมืองที่มีความเข้มแข็ง หากนำระบบนี้ไปใช้กับประเทศที่มีระบบพรรคการเมืองไม่เข้มแข็ง หัวหน้าพรรคไม่สามารถคุมสมาชิกได้ รวมทั้งหากเกิดกรณีความขัดแย้งในรัฐสภาเนื่องจากการรวมกันของหลายพรรค จะทำให้เกิดความยุ่งยากในการจัดตั้งรัฐบาล รัฐบาลไม่มีความมั่นคงในการบริหารประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การยุบสภาบ่อยครั้ง ทำให้การบริหารประเทศไม่เกิดสัมฤทธิ์ผล

กมล ทองธรรมชาติ และคนอื่น ๆ. (2550). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา*

ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

ม.4 - ม.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ผ่องศรี จันท้าว และคนอื่น ๆ. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา*

และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มานิต กิตติงจิต. (2546). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษา*

ปีที่ 4 - 6. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง*

วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุนันทา เจริญพิชญนันท์. (2546). *คู่มือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย สังคมศึกษา.* กรุงเทพฯ:

จิรวัฒนาการพิมพ์.

ใบความรู้ที่ 3.3

เรื่อง ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี

ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี (Presidential System) เป็นการปกครองที่มีการแยกอำนาจบริหารและนิติบัญญัติออกจากกัน โดยประธานาธิบดีได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนและมีอำนาจบริหาร ให้สภานิติบัญญัติได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนเช่นกันและมีอำนาจนิติบัญญัติ แบ่งแยกอำนาจปกครองออกจากกันอย่างอิสระ คือ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ และอำนาจนิติบัญญัติ มีประธานาธิบดี เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร และมีรัฐสภา อันประกอบด้วย วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจทางด้านนิติบัญญัติ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการออกกฎหมาย ทั้งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน สำหรับอำนาจตุลาการ มีศาลที่ประกอบด้วยผู้พิพากษา ทำหน้าที่ตีความตามรัฐธรรมนูญของประเทศและกำกับดูแล การใช้อำนาจยุติธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ ผู้พิพากษามีได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แต่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดี โดยความเห็นชอบของวุฒิสภา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1. มีการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Power) คือ การแยกอำนาจหน้าที่ฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ มีหลักการที่สำคัญได้แก่ ประธานาธิบดีเป็นผู้สรรหาและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี โดยผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา รัฐมนตรีไม่เป็นสมาชิกของรัฐสภา
2. ประธานาธิบดีเป็นประมุขของฝ่ายบริหารและประมุขของประเทศในขณะเดียวกัน ทำให้ประธานาธิบดีมีอำนาจในการบริหารประเทศอย่างมากมาย และได้รับความเคารพจากประชาชนในฐานะประมุขของประเทศอีกด้วย
3. ฝ่ายบริหารเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐสภา เนื่องจากการปกครองรูปแบบนี้มีลักษณะการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้นประธานาธิบดีจึงมีอิสระจากการควบคุมของรัฐสภา รัฐสภาไม่มีอำนาจในการลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล
4. รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อประธานาธิบดี เนื่องจากประธานาธิบดีเป็นประมุขของฝ่ายบริหารแต่เพียงผู้เดียว หมายความว่าประธานาธิบดีมีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนรัฐมนตรีได้ รัฐมนตรีในระบอบประชาธิปไตยไม่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมประชุมรัฐสภา เพื่อตอบกระทู้ถามจากรัฐสภาแต่ประการใด
5. ใช้หลักการถ่วงอำนาจ (Balance of Power) เนื่องจากประธานาธิบดีและรัฐสภาต่างได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง ดังนั้นจึงมีการแบ่งแยกอำนาจกัน โดยเด็ดขาดทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ แต่จะใช้วิธีถ่วงอำนาจโดยการตรวจสอบซึ่งกันและกันทั้งนี้เพื่อ

ไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจมากกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หลักการคานอำนาจก็คือ ประธานาธิบดีมีอำนาจในการใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) ตามรัฐธรรมนูญ โดยการไม่ลงนามในกฎหมายที่เสนอโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ในขณะที่รัฐสภามีอำนาจลบล้างสิทธิยับยั้งดังกล่าวของประธานาธิบดีได้ โดยการลงคะแนนรอบสอง หากคะแนนของสมาชิกทั้งสองสภาเห็นด้วยคะแนน 2 ใน 3 ถือว่ากฎหมายนั้นมีผลบังคับใช้ได้ นอกจากนี้รัฐสภายังมีอำนาจกล่าวโทษประธานาธิบดี เพื่อให้พ้นจากตำแหน่งได้ เรียกว่า อิมพีชเมนต์ (Impeachment) การอิมพีชเมนต์จะต้องมีคะแนน 2 ใน 3 ของรัฐสภา และขั้นตอนสุดท้ายวุฒิสภาจะต้องเป็นผู้ปลด (Removal) ตำแหน่งประธานาธิบดี ซึ่งใช้คะแนน 2 ใน 3 ของสมาชิกวุฒิสภา

6. บทบาทของวุฒิสภา (Senate) มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร เช่น รัฐมนตรี หรือเอกอัครราชทูตตามที่ประธานาธิบดีเสนอมา หากวุฒิสภามีความเห็นชอบก็จะดำรงตำแหน่งไม่ได้

7. อำนาจตุลาการ ประธานาธิบดีเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งตำแหน่งผู้พิพากษา โดยความเห็นชอบของรัฐสภา ตุลาการ โดยเฉพาะศาลสูง (Supreme Court) มีอำนาจชี้ขาดว่ากฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติออกมานั้นขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติไปในตัว หากกฎหมายใดศาลสูงพิจารณาว่าขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายนั้นเป็นอันตกไป

ข้อดีของประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี

1. ประธานาธิบดีมีสิทธิ์เด็ดขาดในการเลือกคณะรัฐมนตรีของตนเอง ทำให้รัฐมนตรีมีเวลาเต็มที่ในการปฏิบัติภารกิจ เพราะไม่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา ไม่จำเป็นต้องประชุมสภา หรือเสียเวลาในการตอบกระทู้ถามจากรัฐสภา

2. กรณีเกิดเหตุวิกฤตหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินประธานาธิบดีมีอำนาจเด็ดขาดในการดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน ไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

ข้อเสียของประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี

หากประธานาธิบดีสังกัดพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างน้อยในรัฐสภา จะไม่สามารถบริหารประเทศได้อย่างราบรื่น

มานิต กิตติงจิต. (2546). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษา*

ปีที่ 4-6. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง*

วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ใบความรู้ที่ 3.4

เรื่อง ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี

**ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี (Semi-Parliamentary System Semi-
Presidential System)** มีหลักการที่สำคัญ คือ ให้ประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขของชาติและเป็น
ประมุขของฝ่ายบริหาร ขณะเดียวกันก็มีนายกรัฐมนตรีกับคณะรัฐมนตรีร่วมใช้อำนาจบริหารด้วย
ส่วนหนึ่ง นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา รัฐสภามีอำนาจในการออก
กฎหมายและควบคุมคณะรัฐบาล ถ้ารัฐสภาลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐบาลต้องลาออก แต่
ประธานาธิบดีไม่ต้องลาออก ประเทศที่ให้กำเนิดรูปแบบการปกครองแบบนี้ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส

ลักษณะที่สำคัญของการปกครองรูปแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี

1. ประธานาธิบดีมีอำนาจเด็ดขาดเนื่องจากประธานาธิบดีได้รับเลือกตั้งจากประชาชน
โดยตรง ประธานาธิบดีจึงมีอำนาจสูงสุด เป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและฝ่ายบริหาร
ประธานาธิบดีในระบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี มีความแตกต่างจากระบบประธานาธิบดี คือ
ประธานาธิบดีในระบบประธานาธิบดีมีเพียงอำนาจบริหาร ในขณะที่ ประธานาธิบดีในระบบกึ่ง
รัฐสภา กึ่งประธานาธิบดีจะจัดสรรอำนาจในการบริหารประเทศให้กับนายกรัฐมนตรีและ
คณะรัฐมนตรี ด้วยเหตุนี้ประธานาธิบดีจึงมีอำนาจทางการเมือง ส่วนนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่
ผู้จัดการบริหาร (Managing Director) จึงมีอำนาจในการบริหารงาน แต่อำนาจในการอนุมัติ
ตัดสินใจ ลงนามในกฎหมายยังคงอยู่ที่ประธานาธิบดี

2. รัฐสภามีอำนาจนิติบัญญัติและบริหารบางส่วน อำนาจของรัฐสภาในระบบกึ่งรัฐสภา
กึ่งประธานาธิบดีอยู่ตรงกลางระหว่างระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดี กล่าวคือ มีอำนาจ
มากกว่าระบบประธานาธิบดีแต่มีอำนาจน้อยกว่าระบบรัฐสภา ที่กล่าวว่ามีอำนาจมากกว่าระบบ
ประธานาธิบดีคือ นอกจากรัฐสภามีอำนาจนิติบัญญัติแล้วยังมีอำนาจบริหารอีก คือ อำนาจในการ
ควบคุมการบริหารงานของคณะรัฐมนตรี ที่ว่ามีอำนาจน้อยกว่าระบบรัฐสภาคือ ในระบบรัฐสภานั้น
รัฐบาลมาจากรัฐสภา ดังนั้นการคงอยู่ของรัฐบาลจึงขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของรัฐสภา

3. นายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาและประธานาธิบดี เนื่องจากนายกรัฐมนตรี
ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารจากประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีจึงต้องรับผิดชอบต่อ
ประธานาธิบดี และ ในขณะเดียวกันก็ต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา ด้วยเหตุนี้ นายกรัฐมนตรีจึงมีภาระที่
ต้องขึ้นอยู่ทั้ง 2 องค์กร ทั้ง 2 องค์กรสามารถปลดนายกรัฐมนตรีออกได้ นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีอาจเข้าร่วมประชุมในรัฐสภาได้ แต่ไม่มีสิทธิในการออกเสียง

ข้อดีของประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภาถึงประธานาธิบดี

1. การที่ประธานาธิบดีมีอำนาจเด็ดขาด มีอิสระในการปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองของฝรั่งเศสในช่วงที่มีการพัฒนาระบบใหม่ ๆ เพราะในขณะนั้นไม่สามารถหาใครที่มีอำนาจหรือมีอิทธิพลทางการเมืองได้อย่างเด็ดขาด รัฐบาลจึงต้องล้มแล้วล้มอีก ไม่มีเสถียรภาพในการบริหารประเทศ การที่ประธานาธิบดีมีอำนาจเด็ดขาดจึงทำให้รัฐบาลมีอายุยืนยาวขึ้น สามารถปฏิบัติภารกิจทางการบริหารได้อย่างเต็มที่

2. การแยกระหว่างอำนาจทางการเมืองและอำนาจบริหาร ทำให้ประธานาธิบดีไม่ต้องทำงานบริหารแบบงานประจำ เช่น การควบคุมการบริหารงานประจำ การแต่งตั้ง โยกย้ายข้าราชการชั้นสูง เป็นต้น ประธานาธิบดีจะได้ใช้เวลาในการปฏิบัติภารกิจทางการเมือง เช่น การเสนอนโยบายวิเคราะห์และวางแผนทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศ

ข้อเสียของประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภาถึงประธานาธิบดี

ในระบบนี้คณะรัฐมนตรีปฏิบัติงานด้วยความยากลำบากกว่าคณะรัฐมนตรีในระบบอื่น เพราะต้องรับผิดชอบต่อทั้ง 2 องค์กร นอกจากนี้หากสังคมในประเทศมีระบบพรรคการเมืองมากเกินไป รัฐสภาก็อาจไม่มีเสถียรภาพ และหากประธานาธิบดีเป็นบุคคลที่ไม่มีอำนาจที่แท้จริง จะควบคุมรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีไม่ได้ เพราะคณะรัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาด้วย

กมล ทองธรรมชาติ และคนอื่น ๆ. (2550). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานอังกฤษ ม.4 - ม.6*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

ม.4 - ม.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ผ่องศรี จันทน์ห้าว และคนอื่น ๆ. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานอังกฤษ ศาสนา*

และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มานิต กิตติงจิด. (2546). *อังกฤษ ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษา*

ปีที่ 4 - 6. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง*

วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุนันทา เจริญพิชญนันท์. (2546). *คู่มือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย อังกฤษ*. กรุงเทพฯ:

จิรวิภาการพิมพ์.

ใบความรู้ที่ 3.5

ปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตยไม่อาจดำรงอยู่ได้ด้วยตัวของมันเอง จำเป็นจะต้องมีปัจจัยอื่นที่สนับสนุน หรือช่วยให้ระบอบนี้ดำรงอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพ ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่

1. ระดับการศึกษาของประชาชน ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด กล่าวคือ ในเมื่อคนในสังคมได้รับการศึกษาดี มีเหตุผล มักจะติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีความสนใจทางการเมือง และมีความรู้ความเข้าใจในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลที่ได้รับการศึกษามักจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าทางใดก็ตาม

2. สภาพเศรษฐกิจ ประเทศพัฒนาจะมีระดับความเสมอภาคทางเศรษฐกิจสูงกว่าประเทศด้อยพัฒนา นอกจากนี้ยังเป็นผลให้สังคมมีสวัสดิการต่าง ๆ ที่ดี เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้เศรษฐกิจที่มั่นคงจะช่วยให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสมัครใจ ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพล หรือการถูกชักจูง ชูเชิญใด ๆ และยังมีผลให้ระบอบประชาธิปไตยดำเนินไปด้วยดีและมีเสถียรภาพด้วย

3. บุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยยั่งยืนอยู่ได้ ลักษณะของบุคลิกภาพเหล่านี้คือ ความสนใจต่อกิจการบ้านเมือง ความกระตือรือร้นที่จะติดตามความเป็นไป มีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ไร้อคติ และที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถือเสมือนว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ หรือรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของสังคม

4. เสถียรภาพของสถาบันทางการเมือง มีส่วนช่วยให้ระบอบประชาธิปไตยก้าวหน้ามั่นคงด้วย เมื่อสถาบันหรือองค์กรทางการเมืองเป็นที่ยอมรับของประชาชน ประชาชนจะมีความศรัทธา และจะเข้าไปเป็นสมาชิก หรือเข้าไปมีส่วนร่วมมากขึ้น ตัวอย่างเช่น เมื่อพรรคการเมืองมั่นคงสามารถแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของสมาชิกได้อย่างชัดเจน นโยบายที่ออกมา ก็ได้รับความเชื่อถือและนำมาปฏิบัติ ประชาชนจะมีความศรัทธาพรรคการเมืองนั้น ๆ และเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการเกื้อกูลให้ระบอบประชาธิปไตยมีเสถียรภาพยิ่งขึ้นด้วย

5. พัฒนาการทางการเมืองและการบริหาร ปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตย คือการปกครองและการบริหารต้องมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน นโยบายของรัฐบาลตรงตามเจตนารมณ์และมีผลดีต่อประชาชน คือ ประชาชนมีโอกาสมีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจ ศรัทธาและยึดมั่นการเมืองระบอบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น เข้ามามีส่วนสนับสนุน ให้เกิดความมั่นคงทางการเมืองมากขึ้นด้วย

อีกปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือข้อดีของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของประเทศ สามารถเสนอแนวทาง หรือเลือกบุคคลเพื่อเข้าไปเป็นตัวแทนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง และของชาติได้ เป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนเสียงข้างมากดำเนินการปกครองประเทศโดยประชาชนเสียงข้างน้อยมีสิทธิที่จะดำรงอยู่ และทำการคัดค้านการปกครองของฝ่ายข้างมากได้ ข้อดีข้อนี้มีส่วนทำให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติโดยรวม เนื่องจากการตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยฝ่ายเสียงข้างมากย่อมมีข้อผิดพลาดน้อย ขณะเดียวกันฝ่ายเสียงข้างน้อยจะคอยเป็นกระจกเงา และคอยแนะนำถึงผลเสียที่จะต้องป้องกันมิให้เกิดขึ้น
2. เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างเสมอภาคกัน ตัวอย่างเช่น ไม่ว่าจะเป็นคนมั่งมีหรือยากจนก็มีสิทธิที่จะรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองและสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประธานาธิบดี ซึ่งทำให้ประชาชนมีโอกาสเลือกคนดีและมีความสามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งดังกล่าว ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพและความเสมอภาคกันทำให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม
3. ถือกฎหมายเป็นมาตรฐานในการดำเนินการปกครอง โดยใช้กฎหมายบังคับแก่ทุกคน ทำให้ประชาชนทุกคนในประเทศมีความเสมอภาคกันทางกฎหมาย ช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เพราะรัฐหรือประเทศจะยึดกฎหมายเป็นมาตรฐานในการปกครอง โดยมีศาลยุติธรรมเป็นผู้พิพากษา พิจารณาพฤติกรรมของบุคคลในประเทศให้เป็นไปตามกฎหมาย
4. ช่วยระงับความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกันเอง โดยมีศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดีความต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งช่วยให้ประชาชนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยมีกฎหมายเป็นกรอบความประพฤติของทุกคน และยังช่วยให้การแก้ไขตัดสินปัญหาข้อขัดแย้ง ความคิดเห็นที่แตกต่าง ยุติลงด้วยสันติวิธี โดยใช้หลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือหลักเหตุผล และหลักเสียงข้างมาก ทำให้เกิดความยุติธรรมและความรอบคอบในการแก้ปัญหา

มานิต กิตติงจิต. (2546). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษา*

ปีที่ 4 - 6. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง*

วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ใบความรู้ที่ 3.6

เรื่อง ปัญหาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

แม้ว่าระบอบประชาธิปไตยจะเป็นที่นิยมมากที่สุดในปัจจุบัน แต่ก็มีข้อกล่าวหาบางประการที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพลโต กล่าวว่า ระบอบการปกครองที่ค้ำประกันจะดีนั้นจะต้องมาจากคนที่มีความสามารถ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่สมควรจะมีสิทธิในการดำเนินการปกครองเท่านั้น แต่ในระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่ไม่สามารถหาคนที่มีความรู้ความสามารถมาดำเนินการปกครองประเทศได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ในความคิดของพวกเขา อภิสัทธินจึงต้องการให้คนกลุ่มน้อยที่มีความสามารถเข้ามาปกครองประเทศ แต่แนวความคิดนี้ขัดกับหลักความเสมอภาคทางการเมือง เพราะเท่ากับเป็นการ ไม่ยอมรับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดต่อสภาพของมนุษย์ และในบางครั้งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอาจจะไม่สามารถคัดเลือกคนที่มีความสามารถเข้ามาปกครองประเทศได้ แต่การที่จะให้บุคคลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน นำความต้องการของประชาชนมาใช้ได้ ย่อมดีกว่าการที่ได้คนที่มีความสามารถแต่ใช้ความสามารถนั้นหาผลประโยชน์เข้าสู่ตนเอง โดยปราศจากการฟังเสียงของประชาชน

กลุ่มนิยมเผด็จการบางคนอ้างว่า มนุษย์โดยทั่วไปนั้น ไม่มีความรู้ความสามารถ ไม่มี ความเข้าใจและไม่ทราบความต้องการของตนเอง เพราะฉะนั้นการปกครองโดยประชาชน จึงเป็น การปกครองที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประการใด เพราะประชาชนเป็นกลุ่มคนที่ไร้คุณภาพ ไม่สมควรที่จะปกครองประเทศ คนที่ดีที่เหมาะสมเพื่อมาปกครองประเทศก็คือชนชั้นนำ ซึ่งความคิดเห็นของกลุ่มเผด็จการเหล่านี้ อาจไม่ตรงกับความเป็นจริงทั้งหมด เพราะในแต่ละประเทศก็มีบุคคลที่มีความสามารถอยู่ทั่วไป

นักการปกครองส่วนใหญ่เห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ ประชาชนปกครองตนเอง เป็นระบอบการปกครองที่ดีแต่ใช้ยาก เพราะประชาชนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นในทางปฏิบัติประเทศที่สามารถใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างได้ผล จึงเป็นประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาสูง หรือ ได้มีการปูพื้นฐาน ด้านประชาธิปไตยมานานับร้อยปี เช่น ประเทศในแถบยุโรป หรือแถบทวีปอเมริกาเหนือ ในเอเชีย ได้แก่ประเทศญี่ปุ่น สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนมากพบว่า แม้ระบอบประชาธิปไตยจะเป็น ระบบการปกครองที่ดี แต่ไม่อาจเจริญก้าวหน้าได้ ทั้งนี้มีอุปสรรคมากมาย เช่น

1. ประชาชนยังไม่เข้าใจสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย มักจะใช้สิทธิ เสรีภาพเกินขอบเขต จนเกิดความวุ่นวายในสังคม หรือ หากประชาชนขาดสำนึกด้านประชาธิปไตย ก็จะเกิดการซื้อสิทธิ์ ขายเสียงขึ้น

2. ตัวแทนของประชาชน หรือ ผู้แทนราษฎรสร้างผลงานเฉพาะในท้องถิ่นของตนเอง เพราะต้องการรักษาฐานเสียง โดยไม่ใส่ใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศชาติเท่าที่ควร ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภา อาจใช้ความได้เปรียบนี้จนกลายเป็นระบอบประชาธิปไตยได้
3. ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะเมื่อเลือกตั้งไปแล้ว ผู้แทนขาดความจริงใจต่อประเทศชาติ หรือระหว่างการหาเสียง อาจเกิดการสาดโคลน ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย เช่นกัน
4. หากประชาชนขาดจิตสำนึกในทางที่ดี ไม่มีการศึกษาที่ดีพอ หรือสภาพทางเศรษฐกิจของคนส่วนใหญ่ไม่ดี จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มิรู้ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า มีความรู้มากกว่า แสวงหาผลประโยชน์ได้ง่าย การพัฒนาประเทศก็จะล่าช้า ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐ
5. ค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากระบบประชาธิปไตยจะต้องทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา หรือเลือกตั้งประธานาธิบดี แต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และเมื่อได้ผู้แทนมาแล้วก็ต้องมีค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนอีกด้วย
6. มีความล่าช้าในการตัดสินใจสั่งการเรื่องราวต่าง ๆ เนื่องจากต้องผ่านการปรึกษา การหารือ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น ขั้นตอนการลงมติ จากหลายฝ่าย ทำให้การแก้ไขปัญหาบางอย่างเป็นไปอย่างไม่ทันท่วงที

กมล ทองธรรมชาติ และคนอื่น ๆ. (2550). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4 – ม.6*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ผ่องศรี จันทน์ และคนอื่น ๆ. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มานิต กิตติงจิต. (2546). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุนันทา เจริญพิชญนันท์. (2546). *คู่มือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย สังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จิรวัดการพิมพ์.

ใบกิจกรรมที่ 3.1

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. อธิบายความหมายและหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
2. วิเคราะห์ รูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

คำชี้แจง

1. สมาชิกกลุ่มบ้านเรา (Home Group) มอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษา เนื้อหาสาระจากใบความรู้คนละ 1 หัวข้อ ดังต่อไปนี้
 - ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - ใบความรู้ที่ 3.2 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
 - ใบความรู้ที่ 3.3 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี
 - ใบความรู้ที่ 3.4 เรื่อง ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี
 - ใบความรู้ที่ 3.5 เรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - ใบความรู้ที่ 3.6 เรื่อง ปัญหาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. สมาชิกในกลุ่มบ้านเรา แยกย้ายไปพร้อมกับสมาชิกในกลุ่มอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษา เนื้อหา สาระจากใบความรู้เดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่ากลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Group) ตามหัวข้อที่ศึกษา แล้วร่วมกันศึกษา อภิปราย และสรุปเป็นองค์ความรู้ บันทึกเป็นเอกสารข้อความรู้

ใบกิจกรรมที่ 3.2

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ของตน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคลอื่นได้
2. ใช้กระบวนการกลุ่มสร้างองค์ความรู้เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้

คำชี้แจง

1. สมาชิกในกลุ่มเชี่ยวชาญกลับกลุ่มเดิม (กลุ่มบ้านเรา) แล้วผลัดกันอภิปราย เพื่อถ่ายทอดเนื้อหา ข้อความที่ตนได้รับให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้ ภาพรวมของเนื้อหาสาระจากสมาชิกทุกคน แล้วสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นผลงานของกลุ่ม
2. กำหนดส่งเอกสารองค์ความรู้ วันที่.....

แบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ชื่อ - ชื่อสกุล สมาชิกกลุ่ม	บันทึกพฤติกรรมการแสดงออก
1.
2.
3.
4.
5.
6.

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายกลุ่ม

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการ	บันทึกพฤติกรรมการแสดงออก
1. ด้านบทบาท ของสมาชิกใน กลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2. ด้านบทบาท ของผู้นำกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3. ด้าน กระบวนการ ทำงาน	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
4. ด้านผลงาน ของกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก

(.....)

แบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ชื่อ - ชื่อสกุล สมาชิกกลุ่ม	บันทึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออก	คะแนน ที่ได้
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
คะแนนเฉลี่ย		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบทดสอบที่ 3 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
2. ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. เพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

- *****
- ประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา รัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามข้อใด
 - ออกกฎหมายควบคุมรัฐบาลและประชาชน
 - ยับยั้งกฎหมายและลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล
 - เลือกรัฐบาล ตรากฎหมาย และควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล
 - ถวายคำแนะนำแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการตรากฎหมายต่าง ๆ
 - ลักษณะตามข้อใดที่แสดงถึงความเสมอภาคด้านกฎหมาย
 - กฎหมายต้องบังคับใช้แก่คนทั่วไปทั้งประเทศ
 - กฎหมายแต่ละฉบับกำหนดสำหรับบุคคลแต่ละชนชั้นเท่านั้น
 - รัฐบาลสามารถออกกฎหมายคุ้มครองบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้
 - ในกรณีที่ผู้ทำประโยชน์ต่อประเทศชาติ จะได้รับการลดหย่อนภาษีตามกฎหมายเป็นพิเศษ
 - ข้อใด ไม่ใช่ หลักพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน
 - ประชาชนต้องมีความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 - ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพและมีส่วนร่วมในการปกครอง
 - รัฐบาลเป็นตัวแทนของประชาชนต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน
 - การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภามีลักษณะตรงกับข้อใด
 - ประมุขของรัฐมีอำนาจโดยเบ็ดเสร็จ
 - ประมุขของรัฐเป็นบุคคลคนเดียวกับประมุขของฝ่ายบริหาร
 - ประมุขของรัฐแยกกันอย่างเด็ดขาดจากประมุขของฝ่ายบริหาร
 - ประมุขของรัฐจะต้องผ่านขั้นตอนการเลือกตั้งมาจากประชาชนเท่านั้น

5. ข้อใดสอดคล้องกับ หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง มากที่สุด
 - ก. ไม่มีการใช้อำนาจหรืออิทธิพลบีบบังคับ
 - ข. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิ์เลือกตั้งอย่างทั่วถึง
 - ค. มีพรรคการเมืองเสนอตัวเข้ารับการเลือกตั้งหลายพรรค
 - ง. ปกป้องการใช้สิทธิ์ของประชาชนโดยวิธีลงคะแนนลับ
6. ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภา หมายความว่าอย่างไร
 - ก. คณะรัฐมนตรีต้องรายงานการปฏิบัติงานต่อรัฐสภา
 - ข. คณะรัฐมนตรีต้องบริหารงานภายใต้การควบคุมของรัฐสภา
 - ค. คณะรัฐมนตรีอาจถูกรัฐสภาอภิปรายและลงมติไม่ไว้วางใจ
 - ง. คณะรัฐมนตรีไม่อาจอยู่ในตำแหน่งได้ ถ้าปราศจากความไว้วางใจจากรัฐสภา
7. การเลือกตั้งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเหตุใด
 - ก. เป็นการเลือกรัฐบาลของประชาชน
 - ข. เป็นการแสดงออกถึงการมีอำนาจทางการเมืองของประชาชน
 - ค. เป็นวิธีการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของประชาชน
 - ง. เป็นการแสดงความต้องการของประชาชนในการเลือกตัวแทนไปใช้อำนาจในการปกครองประเทศ
8. กิจกรรมทางการเมืองในข้อใดที่ ไม่สอดคล้อง กับหลักคิดพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ
 - ก. การประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่
 - ข. การเดินขบวนเรียกร้องเพื่อให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาราคาข้าวตกต่ำ
 - ค. การเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล
 - ง. การยึดอำนาจการปกครองโดยบุคคลคณะหนึ่งเพื่อพัฒนาประเทศให้ดีขึ้น
9. ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา กรณีใดที่ทำให้คณะรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ
 - ก. เมื่อมีการยุบสภา
 - ข. เมื่อรัฐสภามีมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล
 - ค. เมื่อรัฐมนตรีจำนวนมากว่ากึ่งหนึ่งลาออก
 - ง. เมื่อประธานรัฐสภาพ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใด

10. ข้อใดบอกถึงลักษณะประมุขของรัฐในระบบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี ไม่ถูกต้อง
- วาระของประมุขของรัฐบาลมีกำหนดไว้แน่นอน
 - ผู้เป็นประมุขไม่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐบาลที่ทำหน้าที่บริหาร
 - ประมุขของรัฐบาลหรือผู้บริหารเป็นบุคคลคนเดียวกับประมุขของรัฐ
 - วาระหรืออายุของการดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหาร ไม่ผูกพันกับวาระของการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
11. รัฐสภาในระบบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยวิธีใด
- ตั้งกระทู้ถาม
 - ควบคุมทางงบประมาณ
 - เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ
 - การฟ้องร้องดำเนินคดีทางศาล
12. การปกครองที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ เป็นอิสระจากกันอย่างเด็ดขาด คือการปกครองระบอบประชาธิปไตยรูปแบบใด
- รัฐสภา
 - กึ่งรัฐสภา
 - ประธานาธิบดี
 - กึ่งประธานาธิบดี
13. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา แสดงให้เห็นหลักการของระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยข้อใด
- หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน
 - หลักสิทธิเสรีภาพเป็นของประชาชน
 - หลักความเสมอภาคทางการเมือง
 - หลักการครุภาพทางการเมือง
14. การปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดี รัฐสภา และศาล สามารถถ่วงดุลกันได้ เพราะเหตุใด
- มีกฎหมายกำหนดการควบคุมซึ่งกันและกันไว้
 - เป็นสถาบันที่ได้อำนาจมาจากประชาชน
 - มีสถาบันพรรคการเมืองที่เข้มแข็งคอยควบคุมอยู่ภายนอก
 - เป็นเหตุผลทางประวัติศาสตร์ที่มีมาตั้งแต่ก่อตั้งประเทศ

15. ความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญข้อใด
- การมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ
 - การกำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเหมาะสม
 - การกำหนดขอบเขตอำนาจของสถาบันการเมืองที่รัดกุม
 - การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างกว้างขวาง
16. ระบบรัฐสภา และระบบประธานาธิบดี ในระบอบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันในเรื่องใด
- ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา
 - ที่มาของฝ่ายบริหาร
 - ที่มาของฝ่ายตุลาการ
17. ตามหลักการของระบอบประชาธิปไตยข้อใดคือเหตุผลของการยุบสภา
- เพื่อเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่
 - เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างพรรคการเมือง
 - เพื่อแก้ปัญหาการขาดเสถียรภาพของรัฐบาล
 - คืนอำนาจให้ประชาชนเพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งในสภา
18. ข้อใดกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในระบบประธานาธิบดี
- การลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลโดยรัฐสภา
 - การอนุมัติงบประมาณโดยรัฐสภา
 - การประกาศใช้กฎหมายโดยตุลาการ
 - การยุบสภาโดยประธานาธิบดี
19. ข้อใด **ไม่ใช่** ลักษณะการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี
- ประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ
 - ประธานาธิบดีมีอำนาจยุบสภาผู้แทนราษฎร
 - ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
 - ประธานาธิบดีมีอำนาจในการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสูงสุด
20. ประโยชน์สูงสุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนได้รับคืออะไร
- ได้เลือกตั้งตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศ
 - มีความรับผิดชอบและสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - ตระหนักถึงคุณค่าประโยชน์อันชอบธรรมของคนและของส่วนรวม
 - ได้รับสิทธิอันพึงมีพึงได้ในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศผู้หนึ่ง

เฉลยแบบทดสอบที่ 3

ข้อ

1. ค
2. ก
3. ง
4. ค
5. ก
6. ง
7. ข
8. ง
9. ก
10. ข
11. ข
12. ค
13. ก
14. ก
15. ง
16. ค
17. ง
18. ข
19. ข
20. ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การปกครองระบอบเผด็จการเป็นรูปแบบการปกครองที่มีพื้นฐานความเชื่อว่า บุคคลมีความแตกต่างกันโดยชาติกำเนิด ผู้ที่ค้ำจุนอำนาจจำเป็นต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้ที่เหนือกว่า รูปแบบการปกครองจะรวมอำนาจไว้ที่ผู้ปกครอง หรือผู้นำ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชาติกำเนิดและฐานะทางสังคมสูงกว่าบุคคลทั่วไป ส่วนประชาชนทั่วไปถือเป็นกลุ่มคนที่ไร้ความสามารถและไม่อาจปกครองตนเองได้ ประชาชนเหล่านี้จึงจำเป็นต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้นำเท่านั้น

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบเผด็จการ ในเรื่อง ความหมาย หลักการ และรูปแบบของการปกครองระบอบเผด็จการได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและหลักการของการปกครองระบอบเผด็จการได้
2. วิเคราะห์รูปแบบของการปกครองระบอบเผด็จการได้
3. มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่ของคนที่กลุ่มมอบหมาย
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการได้

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบเผด็จการ
2. เผด็จการแบบอำนาจนิยม
3. เผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ
4. ข้อดี ข้อเสียของการปกครองระบอบเผด็จการ

ขั้นตอนการเรียนรู้รูปแบบ ที่ เอ ไอ (TAI)

1. การวางแผนจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และการวัดผลประเมินผล

1.2 จัดเตรียมสถานที่ที่เอื้อและสะดวกต่อการเรียนรู้ การทำงานเป็นกลุ่มและการ ทดสอบเป็นคู่

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ครูแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลให้นักเรียนทราบ

2.2 สมาชิกกลุ่มบ้านเรา (Home Group) ร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การ ปกครองระบอบเผด็จการ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม

2.3 สมาชิกกลุ่มบ้านเราจับคู่ทำแบบทดสอบที่ 4.1 ตามใบกิจกรรมที่ 4 คู่ใดทำ คะแนนผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป ให้ทำแบบทดสอบที่ 4.2 รวบรวมครั้งสุดท้ายเป็นรายบุคคล คู่ใดทำ แบบทดสอบที่ 4.1 ตามใบกิจกรรมที่ 4 ไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ทำแบบทดสอบใหม่ จนกระทั่งทำได้ตามเกณฑ์ จึงจะ ได้รับการทดสอบรวบรวมตามแบบทดสอบที่ 4.2

2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุป สมาชิกกลุ่มบ้านเรา ร่วมกันสรุป เป็นองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ เป็นผลงานของกลุ่ม

2.5 สมาชิกกลุ่มบ้านเรา นำคะแนนทดสอบรวบรวมมาด้วยกัน หากค่าเฉลี่ยเป็น คะแนนของสมาชิกในกลุ่ม

3. การควบคุมและการช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ขณะที่กลุ่มร่วมกิจกรรมศึกษาใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ ครูดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด จับคู่ดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมเพื่อ ผลสำเร็จของกลุ่ม

3.2 สังเกตการทำงานร่วมกันของกลุ่ม สังเกตพฤติกรรมสมาชิกกลุ่มว่ามีความ เข้าใจในงานหรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ ให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้แรงเสริมและ บันทึกรายชื่อข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม

3.3 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการ เรียนรู้เมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ เข้าไปชี้แจง สอนซ้ำ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

4. การประเมินผลและการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกต และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

4.2 ครูจัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่ม และพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ
2. ใบกิจกรรมที่ 4

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. ห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. ห้องสืบค้นข้อมูลโรงเรียน (Internet)

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่วัดและประเมินผล
 - 1.1 ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ
 - 1.2 ทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 1.3 ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1.4 รายงานการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ
2. วิธีการวัด
 - 2.1 ทดสอบ
 - 2.2 สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - 2.3 สังเกตพฤติกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 2.4 ประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
 - 2.5 ประเมินผลงานการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ
3. เครื่องมือ
 - 3.1 แบบทดสอบที่ 4.1, 4.2
 - 3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล และรายกลุ่ม

- 3.3 แบบประเมินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 3.4 แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
- 3.5 แบบประเมินผลงานการสร้างองค์ความรู้
- 4. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
 - 4.1 ผู้เรียนได้คะแนนจากแบบทดสอบรวบยอด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.2 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.3 ผู้เรียนได้คะแนนจากผลงานการสร้างองค์ความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน

ใบความรู้ที่ 4

เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

แนวคิดในเรื่องเผด็จการทางการเมือง เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากข้อเขียนของ เบติโด มุสโสลินี ผู้นำของอิตาลี และอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ผู้นำของเยอรมนี ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ความหมายของเผด็จการนักรัฐศาสตร์ได้อธิบายไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เผด็จการในฐานะที่เป็นแนวความคิดทางการเมือง แนวคิดนี้เชื่อว่ารัฐเป็นเสมือนพระเจ้าที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณธรรมความดี ความถูกต้อง และความยุติธรรม รัฐจะเป็นผู้ถ่ายทอดความดีเหล่านี้ให้กับประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐ ยอมตนให้กับรัฐ โดยปราศจากเงื่อนไข ประชาชนอยู่ในฐานะเครื่องมือที่สร้างความยิ่งใหญ่ให้กับรัฐ สำหรับผู้ที่เป็นตัวแทนของรัฐในการออกคำสั่งให้ประชาชนปฏิบัติตามก็คือ ผู้นำ ซึ่งอาจมีผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดเพียงผู้เดียว หรืออาจอยู่ในรูปของกลุ่มผู้นำก็ได้ อุดมการณ์เผด็จการนั้นอ้างว่า ผู้นำเป็นผู้ที่มีลักษณะพิเศษ สามารถล่วงรู้เจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างถูกต้อง การกระทำใด ๆ ของผู้นำจึงถือเป็นการกระทำตามเจตนารมณ์ของประชาชน ผู้นำจึงอยู่ในฐานะที่ทำอะไร ไม่ผิด ฉะนั้นผู้ที่ขัดขวางหรือไม่เห็นด้วยกับผู้นำจะถูกตราหน้าว่าเป็นผู้ที่หวังจะทำลายชาติและประชาชน

2. เผด็จการในฐานะที่เป็นรูปแบบของการปกครอง หมายถึง ระบอบรวมอำนาจไว้ที่ผู้ปกครองที่สามารถยึดอำนาจรัฐไว้ได้ ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการรุนแรง เช่น การทำรัฐประหาร ผู้นำจะพยายามใช้วิธีการทุกอย่างเพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจ และขยายอำนาจเพิ่มมากขึ้น อาจมีการจัดสรรตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญ ๆ ในระหว่างผู้ใกล้ชิดหรือญาติมิตร คุมกองกำลังทหาร ตำรวจ และใช้กองกำลังเหล่านี้ข่มขู่ สร้างความสะพรึงกลัวให้เกิดกับผู้ที่จะต่อต้าน มีการออกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะในประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. เผด็จการในฐานะวิถีชีวิต หมายถึง แนวความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนแนวปฏิบัติของคนในสังคมใด ๆ ซึ่งอาจเป็นสังคมประชาธิปไตยก็ได้ พวกนี้เชื่อว่าคนเราแต่ละคนเกิดมา จะมีความแตกต่างกันในทุกด้าน ผู้ที่ด้อยกว่าจำเป็นต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้ที่เหนือกว่า ทั้งนี้เพื่อให้สังคมสามารถอยู่รอดปลอดภัยและก้าวหน้าไปอย่างเป็นเอกภาพ และจะนิยมใช้อำนาจในการกำจัดข้อขัดแย้ง ซึ่งถือเป็นตัวทำลายเสถียรภาพของสังคมมากกว่าที่จะใช้การประนีประนอม

ลักษณะสำคัญของลัทธิเผด็จการ

เนื่องจากแนวความคิดตลอดจนความหมายของเผด็จการยังมีข้อโต้แย้งกันมาก อย่างไรก็ตามก็ถามเผด็จการไม่ว่าในลักษณะใด ๆ จะมีสิ่งร่วมกันอยู่ พงจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ลัทธิเผด็จการ ไม่เห็นความสำคัญของความเสมอภาคหรือไม่เชื่อว่าบุคคลมีความ

เท่าเทียมกัน ไม่ว่าในด้านชาติกำเนิด การศึกษาและฐานะทางสังคม ด้วยเหตุนี้ลัทธิเผด็จการจึงแบ่งคนในสังคมออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้นำ ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีชาติกำเนิด การศึกษา และฐานะทางสังคมสูง เป็นพวกที่มีความสามารถในการค้นพบความจริง ความถูกต้อง และสร้างสรรค์คุณธรรมความดีให้กับสังคม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ ประชาชนทั่วไป ที่เชื่อว่าไร้ความสามารถและไม้อาจที่จะปกครองตนเองได้ มักจะดำเนินการใด ๆ โดยใช้อารมณ์เป็นเกณฑ์ ด้วยเหตุนี้ ประชาชนจึงต้องเชื่อฟังผู้นำ

2. ลัทธิเผด็จการเป็นลัทธิการเมืองที่ไม่ยอมรับว่าประชาชนทั่วไปเป็นผู้มีเหตุผล และเชื่อว่าเหตุผลของประชาชนไม่สามารถนำมาแก้ปัญหาของสังคมได้ เพราะแต่ละคนก็ยึดตนเองเป็นหลัก การใช้เหตุผลเพื่อยุติปัญหาจะนำมาซึ่งความ โกลาหล สังคมขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นลัทธินี้จึงสรุปว่าประชาชนทั่วไป เป็นผู้ที่ไร้เหตุผล ผู้ปกครองจึงไม่จำเป็นต้องให้เหตุผลใด ๆ และประชาชนต้องมีผู้ปกครองเป็นผู้นำ ให้ความคุ้มครองแก่พวกเขา ซึ่งผู้นำจะทำให้ประชาชนมีความก้าวหน้า ความปลอดภัยและความยิ่งใหญ่ได้ ส่วนประชาชนนั้นมีหน้าที่เพียงอย่างเดียว คือ เชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้นำโดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำ

3. ลัทธิเผด็จการให้ความสำคัญกับเสรีภาพส่วนบุคคลน้อยกว่าอำนาจรัฐ จะยึดมั่นว่ารัฐเป็นสิ่งสูงสุดที่ประชาชนจะต้องสักการบูชา และอุทิศตนเองเพื่อความยิ่งใหญ่ และความเจริญ ความก้าวหน้าของรัฐ ฉะนั้นสิ่งใดที่รัฐกำหนดขึ้นทุกคนที่อยู่ในรัฐก็ต้องปฏิบัติตาม โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ นั่นคือ ระบอบเผด็จการจะเน้นที่อำนาจของรัฐมากกว่าเสรีภาพของประชาชน

4. ลัทธิเผด็จการไม่อดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ดังนั้นกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็พรรคการเมือง สมาคมอาชีพ สหพันธ์กรรมกร จะต้องเป็นกลุ่มที่ให้การสนับสนุนผู้นำจึงจะดำรงอยู่ได้ ผู้นำลัทธิเผด็จการจะไม่ยอมให้มีฝ่ายอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจ และด้วยความกลัวว่าจะมีกลุ่มการเมืองอื่นมาแย่งชิงอำนาจ ผู้นำจะพยายามค้นหาและทำลายกลุ่มเหล่านั้น ก่อนที่จะเติบโตขึ้นมาและทำลายพวกตนได้

ประเภทของลัทธิเผด็จการ

ลัทธิเผด็จการมีอยู่กัับสังคมโลกมานาน นับแต่มนุษย์รวมตัวกันเป็นสังคมยุคแรก ๆ ในสังคมเผ่าส่วนใหญ่จะมีหัวหน้าเผ่าเป็นเผด็จการ ปัจจุบันสังคมได้วิวัฒนาการไปมาก รูปแบบหรือประเภทของลัทธิเผด็จการก็เริ่มหลากหลายยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำของประเทศนั้น ๆ ได้พยายามนำเอาลัทธิเผด็จการมาเสริมแต่งเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของตน ทั้งนี้ผู้นำมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อให้ตนเองอยู่ในอำนาจได้นานที่สุด

อย่างไรก็ตามเราอาจแบ่งประเภทของเผด็จการได้เป็น 2 ประเภทโดยอาศัยหลักการเรื่องขอบเขตการใช้อำนาจเป็นเกณฑ์ ได้ดังนี้

1. **เผด็จการอำนาจนิยม** ลักษณะสำคัญของเผด็จการประเภทนี้ คือ รัฐบาลจะเข้าควบคุมสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน จะไม่ยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มีการตรวจสอบหรือใช้อำนาจรัฐสั่งปิดหนังสือพิมพ์ สร้างความชอบธรรมให้ตนเองโดยอ้างลัทธิชาตินิยม แต่ยังคงให้สิทธิและเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือประชาชนยังสามารถเลือกนับถือศาสนา ดำเนินชีวิตส่วนตัว และธุรกิจได้อย่างเป็นอิสระพอสมควร รัฐเผด็จการอำนาจนิยมจะมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดกฎเกณฑ์ของบ้านเมืองอย่างรุนแรง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ผู้นำอำนาจนิยมจะพยายามแสวงหาอำนาจ และเมื่อได้อำนาจแล้วจะใช้อำนาจในการบีบบังคับและกำจัดฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรูทางการเมือง หรือแม้แต่กลุ่มการเมืองอื่นที่ผู้นำเห็นว่ามิมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสถานภาพของตน อย่างไรก็ตามกลุ่มทางเศรษฐกิจ และกลุ่มทางสังคมอื่น ๆ เช่น สมาคม สมาพันธ์ หรือสหกรณ์ ที่ดำเนินกิจกรรมโดยไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองจะไม่ได้รับผลกระทบ หรืออาจได้รับผลกระทบแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. **เผด็จการเบ็ดเสร็จ** หมายถึง การปกครองโดยผู้นำที่มีอำนาจสูงสุดและใช้อำนาจเด็ดขาดคนเดียวหรือกลุ่มเดียว พยายามที่จะสร้างอุดมการณ์ขึ้นมาสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้อำนาจ มีการจัดตั้งพรรคการเมือง หรืออาจอยู่ในรูปขององค์กร เพียงพรรคเดียวหรือองค์กรเดียว เข้าควบคุมอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม กิจกรรมของบุคคลทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม จะตกอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลและควบคุมกำกับโดยอำนาจรัฐ มีการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรง พยายามสร้างสำนึกให้ประชาชนเคารพ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามอำนาจรัฐ หรือคำสั่งผู้นำโดยเคร่งครัด โดยถือเป็นหน้าที่ เผด็จการประเภทนี้จะไม่ยอมให้มีฝ่ายตรงข้าม สังคมที่ปกครองโดยเผด็จการเบ็ดเสร็จ จึงมีสภาพเป็นอาณาจักรแห่งความกลัว ประชาชนไม่แน่ใจในสถานภาพของตนเอง ประชาชนนอกจากจะถูกกีดกันออกจากการเมืองแล้วยังถูกสกัดกั้นความคิดและการกระทำทั้งทางเศรษฐกิจ และทางสังคมอีกด้วย รัฐเผด็จการเบ็ดเสร็จจะควบคุมกำกับเครื่องมือสื่อสารทุกชนิด และใช้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ ปลุกฝังความเชื่อ ความศรัทธาให้เยาวชน หรือคนยุคใหม่ให้ยึดมั่นอุดมการณ์ของผู้นำ ผู้นำมักจะอ้างว่าตนเองเป็นผู้ล่วงรู้หรือเข้าใจถึงเจตนารมณ์ และความต้องการของคนทั้งหมด เจตนารมณ์ของผู้นำจึงเป็นตัวแทนเจตนารมณ์ของประชาชน ผู้นำจึงเป็นผู้ที่ถูกต้องเสมอ ประชาชนไม่มีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์หรือคัดค้าน ผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์ หรือคัดค้านคำสั่งของผู้นำ ถือเป็นอาชญากรที่ต่อต้านรัฐ และจะต้องถูกกำจัดออกไป ในระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จนั้นยังแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

ก. **เผด็จการฟาสซิสต์** เป็นเผด็จการที่เกิดขึ้นในประเทศอิตาลี ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และต่อมาได้ประสานเข้ากับกระบวนการทางการเมืองในประเทศเยอรมนี ในรูปของ นาซี แนวคิดและอุดมการณ์ทั้งของฟาสซิสต์ และนาซีมีความคล้ายคลึงกันมาก พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เชื่อในความไม่เสมอภาคของมนุษย์ เชื่อว่าชายมีคุณสมบัติเหนือกว่าหญิง ทหารมีคุณสมบัติเหนือกว่าประชาชน ผู้นำมีคุณสมบัติเหนือกว่าทุกคน ฉะนั้นประชาชนต้องเชื่อผู้นำ และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำอย่างเคร่งครัด

2. เน้นความสำคัญของรัฐ โดยมองว่ารัฐเป็นที่มาของชีวิตประชาชนทุกคน นอกจากนี้เผด็จการฟาสซิสต์ยังเชื่อว่ารัฐเป็นเสมือนสิ่งที่มีชีวิตเช่นเดียวกับคน ต้องการซื้อเสียง มีการเจริญเติบโต และมีการออกกำลังกายเพื่อพละนามัยที่สมบูรณ์ รัฐจะเจริญเติบโตได้ก็โดยการทำสงครามจักรวรรดินิยม หรือการพุ่งรบกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศอื่น ๆ เพื่อขยายอาณาจักรให้กว้างใหญ่ การเข้าสู่สงครามพวกนี้ถือว่าเป็นการออกกำลังกายที่ดีอย่างหนึ่งของรัฐ

3. ยึดมั่นในหลักผู้นำ ในขณะที่รัฐทำหน้าที่เสมือนกลไกที่สำคัญในการปกครอง โดยอาศัยหลักผู้นำ เผด็จการฟาสซิสต์ อ้างว่าประชาชนทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้การนำของผู้นำที่มีอำนาจเด็ดขาดสูงสุดแต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้เพราะผู้นำจะเป็นผู้ที่สามารถแปลงเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างถูกต้อง

4. เน้นให้รักชาติหรือชาตินิยมรุนแรง เผด็จการฟาสซิสต์ ถือว่าชาติเป็นบุญแก่สำคัญที่จะนำราษฎรไปสู่ความมั่นคงปลอดภัย ฉะนั้นสมาชิกของสังคมนฟาสซิสต์จะต้องจงรักภักดี และอุทิศทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อรัฐหรือชาติ

5. ไม่เชื่อว่าประชาชนเป็นผู้ที่มีเหตุผล แต่เชื่อว่าการที่จะจูงใจให้ประชาชนทำกิจกรรมใด ๆ ต้องใช้การสั่งสอน จูงใจ และสร้างสภาวะทางอารมณ์ของประชาชนก่อน

6. เชื่อในหลักเชื้อชาตินิยม เผด็จนาซี จะให้ความสำคัญกับหลักการนี้มากกว่าฟาสซิสต์ พวกนี้เชื่อว่ามนุษย์แต่ละชาติพันธุ์มีความสามารถที่แตกต่างกัน โดยเชื่อว่าชาวอารยันเป็นชาติพันธุ์ที่ดีที่สุด มีความรู้ ความสามารถ และมีอำนาจพิเศษ มีความเข้มแข็ง จึงสมควรที่จะเป็นผู้นำ และปกครองประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

7. เชื่อในการใช้กำลังรุนแรง เผด็จการฟาสซิสต์ จะแบ่งคนในสังคมนออกเป็น 2 พวก คือ มิตรกับศัตรู และศัตรูนั้นจะต้องถูกทำลายไปโดยสิ้นเชิง ด้วยเหตุนี้ลัทธิฟาสซิสต์จึงสร้างสถาบันต่าง ๆ มากมาย เช่น มีค่ายกักกัน มีการล้างสมองในรูปแบบต่าง

ระบอบการเมืองหรือขบวนการทางการเมืองที่อาจวิวัฒนาการกลายเป็นเผด็จการฟาสซิสต์ได้ มีดังต่อไปนี้

1. ประเทศที่ได้พัฒนาอุตสาหกรรมก้าวหน้าไปพอสมควร มีชนชั้นนายทุน กับชนชั้นกรรมาชีพเกิดขึ้น และมีการจัดตั้งองค์กรขนาดใหญ่โดยเฉพาะในส่วนกรรมาชีพ และพวกนี้เรียกร้องที่จะทำการปฏิวัติสังคมนิยมใหม่

2. ประเทศที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจส่งคมอย่างรุนแรง สร้างความหวาดกลัว ความไม่มั่นคงให้เกิดขึ้นทั่วไป โดยที่รัฐไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้

3. ประเทศสังคมนิยมที่มีพรรคการเมืองฟาสซิสต์เกิดขึ้น โดยมีมวลชนที่เกลียดชังระบอบคอมมิวนิสต์ ไม่พอใจต่อความวุ่นวายจากการเรียกร้องของกลุ่มคนที่กรรมาชีพสนับสนุน ทั้งนี้จะมีผู้นำของชนชั้น นายทุนสนับสนุนทางการเงินอยู่เบื้องหลัง

4. ขบวนการฟาสซิสต์พยายามจูงใจให้มวลชนเชื่อว่ากลุ่มของตนจะมาช่วยแก้ไข ปัญหาของบ้านเมืองได้

5. ขบวนการฟาสซิสต์ จะใช้วิธีการรุนแรงดำเนินการกับศัตรู โดยเฉพาะขบวนการกรรมกร รวมทั้งศัตรูทางการเมืองอื่น ๆ สร้างความนิยมให้กับกลุ่มคนหัวก้าวหน้าที่ต้องการความรุนแรง

6. ขบวนการฟาสซิสต์ พยายามสร้างอุดมการณ์ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจของผู้นำให้ประชาชนยึดมั่นอยู่กับความภูมิใจ หรือศักดิ์ศรีของชาติ เหยียดหยาม ชนชาติอื่น โดยการสร้างแพะรับบาป เช่น ชาวยิว และนิโกร ทำให้คนส่วนใหญ่ในชาติเกิดความพอใจ

7. ระบอบฟาสซิสต์ ดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบก้าวร้าว รุกรานประเทศเพื่อนบ้าน จนสามารถขยายอาณาเขตออกไปได้ เป็นช่องทางให้กระบวนการฟาสซิสต์ใช้เป็นแนวทางในการโฆษณาชวนเชื่อ

ขบวนการฟาสซิสต์ไม่ใช่เป็นเพียงเรื่องราวของพรรคฟาสซิสต์ในอิตาลี และพรรคนาซีในเยอรมนีช่วงหลังสงครามโลกเท่านั้น ขบวนการนี้ยังคงอยู่ในสังคมโลกตลอดมา แม้กระทั่งปัจจุบัน เพียงแต่ว่าเมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ แปรเปลี่ยนไป ขบวนการฟาสซิสต์อาจปรากฏให้เห็นในรูปแบบที่แตกต่างไปในแต่ละประเทศ

ข. **เผด็จการคอมมิวนิสต์** แนวคิดเรื่องคอมมิวนิสต์เป็นหลักการที่นำเสนอโดย คาร์ล มาร์กซ์ และต่อมา นิโคไล เลนิน ได้นำเอาแนวคิดนี้ไปปฏิบัติในประเทศรัสเซีย และเม็กซิโก ได้นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติในประเทศจีน พวกนี้เชื่อว่าสังคมนิยม ที่มีนายทุนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทุกอย่างจะพยายามกดขี่รีดไถ ให้กรรมกรผลิตให้มากที่สุด และจะให้ค่าแรงงานต่ำสุด เพียงแต่ให้กรรมกรรักษาชีวิตอยู่รอดในแต่ละวันเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่กรรมกรต้องทำงานวันละหลาย ๆ ชั่วโมง ในโรงงานที่มีสภาพอับชื้น อับอ้าวและเป็นพิษเป็นภัยต่อสุขภาพ พวกคอมมิวนิสต์มองว่านายทุนเป็นกลุ่มคนกลุ่มน้อยที่เห็นแก่ประ โยชน์ส่วนตัว ไม่ได้ลงแรงทำอะไรเลย แต่กลับได้ประโยชน์มหาศาล และประ โยชน์เหล่านี้ต่างเป็นผลจากหยาดเหงื่อแรงงานของกรรมกรทั้งสิ้น

คาร์ล มาร์กซ์ เชื่อว่าเงื่อนไขที่นำไปสู่การปฏิวัติล้มล้างสังคมนายทุนมีอยู่ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. สังคมนั้นมีการพัฒนาอุตสาหกรรมในระดับสูง สมาชิกส่วนใหญ่เป็นกรรมกรในโรงงานอุตสาหกรรม กรรมกรเหล่านี้ได้รับความลำบากจากสภาพการทำงาน และการกดขี่แรงงานเหมือน ๆ กัน โอกาสที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการจัดกลุ่ม จัดองค์กรข่มขู่ทำได้ง่าย

2. เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำระยะยาว ขณะที่กรรมกรได้ค่าจ้างเพียงน้อยนิด เมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ มีปัญหาเรื่องข้าวยากมากแฉง ปัญหาการอดมื้อกินมื้อ เกิดขึ้นกับกรรมกร ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความเลวร้ายให้มากขึ้นไปอีก

3. กรรมกรรู้สึกสำนึกร่วมกัน ในความเลวร้ายที่พวกเขาได้รับ ว่าเป็นผลมาจากกรกดขี่ขูดรีดของนายทุน จึงมีการการรวมตัวกันกำจัดคั้นคอ หรือที่มาของความเลวร้ายนั้น

หลังการปฏิวัติล้มล้างสังคมทุนนิยมแล้ว รัฐบาลใหม่ซึ่งเป็นรัฐบาลหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะก้าวไปสู่สังคมนิยมมิวนิสต์ เป็นรัฐบาลที่จัดตั้งโดยชนชั้นกรรมาชีพ พวกคอมมิวนิสต์จะอ้างว่าเป็นรัฐบาลของคนส่วนใหญ่ รัฐบาลจะใช้วิธีการเผด็จการรุนแรงในการกำจัดศัตรูหรือนายทุน

ตามประวัติศาสตร์การเมืองยังไม่ปรากฏว่ามีสังคมอุตสาหกรรมก้าวหน้าสังคมนใดที่มีการปฏิวัติเกิดขึ้นตามความเชื่อของ คาร์ล มาร์กซ์ ส่วนการปฏิวัติในรัสเซีย โดยการนำของนิโคไล เลนิน ในปี พ.ศ. 2460 และการปฏิวัติในจีน โดยการนำของเมาเซตุง ในปี พ.ศ. 2492 นั้นเกิดขึ้น ในขณะที่รัสเซียและจีน ในขณะนั้นยังไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมมากนัก ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงเป็นชนชั้นชาวนา

เพื่อให้การปฏิวัติเป็นไปได้ นิโคไล เลนิน จึงได้ตั้งองค์การพรรคคอมมิวนิสต์ ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ปลุกระดมประชาชนและเป็นแกนนำในการลุกขึ้นมาปฏิวัติล้มล้างนายทุนภายในประเทศ และสถาปนารัฐบาลเผด็จการ โดยพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นมาทำหน้าที่ปกครองประเทศต่อไป พรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองเดียวที่ได้รับอนุญาตให้มีได้

การปฏิวัติในจีนนำโดย เมาเซตุง ก็เป็นการปฏิวัติในนามของประชาชนเช่นเดียวกันกับกรณีของการปฏิวัติในรัสเซีย และเสร็จสิ้นในลักษณะเดียวกัน มีการสถาปนารัฐสังคมนิยมขึ้น โดยการขึ้นนำของเผด็จการพรรคคอมมิวนิสต์

เผด็จการอำนาจนิยมกับเผด็จการเบ็ดเสร็จเชิงเปรียบเทียบ

เผด็จการทั้ง 2 รูปแบบต่างก็มีความคล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำมีอำนาจเด็ดขาด
2. ผู้นำต่างใช้อำนาจเพื่อรักษาสถานภาพของตนเอง โดยการกำจัดศัตรูทางการเมือง หรือกลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้าม ทั้งยังไม่ยอมให้มีกลุ่มทางการเมืองที่แตกต่างออกไปเกิดขึ้น
3. มีการจำกัดเสรีภาพของประชาชน
4. มองประชาชนในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่สร้างความยิ่งใหญ่ให้กับตนเอง

5. มีการควบคุมสื่อสารมวลชนในระดับหนึ่ง

และส่วนที่แตกต่างกันระหว่างเผด็จการอำนาจนิยมกับเผด็จการเบ็ดเสร็จ สรุปได้ดังนี้

1. เผด็จการอำนาจนิยมมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การควบคุมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนเท่านั้น ขณะที่เผด็จการเบ็ดเสร็จต้องการที่จะเข้าควบคุมทั้งกิจกรรมการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
2. รัฐเผด็จการอำนาจนิยมไม่เข้าไปควบคุมสถาบันครอบครัว ศาสนา โรงเรียน สมาคม หรือกลุ่มทางเศรษฐกิจสังคมใด ๆ แต่เผด็จการเบ็ดเสร็จนั้นถือว่าองค์กรทุกองค์กร สถาบันทุกสถาบันจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ โดยรัฐจะเป็นผู้กำหนดแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้
3. รัฐเผด็จการอำนาจนิยมนั้น แม้จะเน้นการลงโทษที่รุนแรง โดยเฉพาะกิจกรรมที่ผู้นำพิจารณาแล้วว่าจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองของตน แต่กระบวนการทางกฎหมายที่จะใช้เป็นหลักในการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยทั่วไปก็ยังคงมีอยู่ แต่ในระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จนั้น อำนาจรัฐมีอย่างไม่มีจำกัด สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในทุกเรื่องอาจถูกละเมิดเมื่อใดก็ได้
4. ประชาชนในรัฐเผด็จการอำนาจนิยมมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญ คือจะต้องไม่ดำเนินการทางการเมืองใด ๆ ที่ขัดขวางหรือต่อต้านนโยบายทางการเมืองของผู้นำ แต่ประชาชนในรัฐเผด็จการเบ็ดเสร็จนั้นนอกจากจะต้องเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังต้องแสดงความจงรักภักดี สำนึกในความเป็นหนี้บุญคุณที่มีต่อรัฐต้องยอมรับใช้รัฐในทุกโอกาสอีกด้วย

กมล ทองธรรมชาติ และคนอื่น ๆ. (2550). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4 – ม.6*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ผ่องศรี จันทน์ และคนอื่น ๆ. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มานิต กิตติขจรจิต. (2546). *สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6*. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.

วรทิพย์ มีมาก และกวี วรกวิน. (2548). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

สุนันทา เจริญพิชญนันท์. (2546). *คู่มือเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย สังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จีรวชิการพิมพ์.

ใบกิจกรรมที่ 4

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. อธิบายความหมายและหลักการของการปกครองระบอบเผด็จการได้
2. วิเคราะห์ รูปแบบของการปกครองระบอบเผด็จการได้
3. มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรับผิดชอบตามบทบาท หน้าที่

ของคนที่กลุ่มมอบหมาย

4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการสร้างองค์ความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการได้

คำชี้แจง

1. สมาชิกกลุ่มบ้านเรา (Home Group) ร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ 4 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม
2. สมาชิกกลุ่มบ้านเราจับคู่ทำแบบทดสอบที่ 4.1 คู่ใดทำคะแนนผ่านร้อยละ 70 ขึ้นไป ให้ทำการทดสอบที่ 4.2 รวบรวมข้อสุดท้ายเป็นรายบุคคล คู่ใดทำแบบทดสอบที่ 4.1 ไม่ผ่านให้ทำใหม่จนกระทั่งทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงจะได้รับการทดสอบรวบยอด

แบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ชื่อ - ชื่อสกุล สมาชิกกลุ่ม	บันทึกพฤติกรรมที่แสดงออก
1.
2.
3.
4.
5.
6.

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบบันทึกพฤติกรรมกรปฏิบัติงานรายกลุ่ม

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการ	บันทึกพฤติกรรมกรแสดงออก
1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3. ด้านกระบวนการทำงาน	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
4. ด้านผลงานของกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก

(.....)

แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ชื่อ - ชื่อสกุล สมาชิกกลุ่ม	บันทึกพฤติกรรมกรรมการแสดงออก	คะแนน ที่ได้
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
คะแนนเฉลี่ย		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน
(.....)

แบบทดสอบที่ 4.1 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

ชื่อ - ชื่อสกุล	เลขที่	ชั้น	กลุ่มที่	คะแนนที่ได้
1.....
2.....

คำชี้แจง แบบทดสอบมีทั้งหมด 2 ตอน ให้นักเรียนตอบคำถามให้ได้ใจความ
ตอนที่ 1 จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน

1. เผด็จการ หมายถึง.....
2. เผด็จการแบบ..... รัฐบาลจะควบคุมพฤติกรรมทางการเมือง แต่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
3. ระบอบเผด็จการเชื่อว่า ผู้นำ คือ.....
4. ระบอบเผด็จการเชื่อว่า บทบาทที่สำคัญของประชาชน คือ.....
5. ลักษณะที่สำคัญของระบอบเผด็จการ คือ
 - 1.....
 - 2.....
 - 3.....
 - 4.....
6. เผด็จการมี 2 ประเภท คือ
 - 1.....
 - 2.....
7. เผด็จการเบ็ดเสร็จ แบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ
 - 1.....
 - 2.....
8. ลักษณะที่สำคัญของเผด็จการอำนาจนิยม คือ.....
9. ลักษณะที่สำคัญของเผด็จการเบ็ดเสร็จ คือ.....
10. เผด็จการฟาสซิสต์ มีลักษณะที่สำคัญ คือ.....

11. คอมมิวนิสต์ มีลักษณะที่สำคัญ คือ
-
12. ผู้นำเผด็จการทุกรูปแบบ มีจุดประสงค์เป็นแนวทางเดียวกัน คือ.....
-
13. สถาบันที่รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือ
-
14. ข้อดีของระบอบเผด็จการ ได้แก่.....
-
15. เผด็จการฟาสซิสต์ มีต้นกำเนิดที่ประเทศ..... โดยมีผู้นำ คือ.....
16. เผด็จการนาซี มีต้นกำเนิดที่ประเทศ..... โดยมีผู้นำ คือ.....
17. ผู้นำในประเทศเผด็จการมักจะได้อำนาจมา โดยวิธี.....
18. เผด็จการในฐานะแนวคิดทางการเมือง หมายถึง.....
-
-
19. เผด็จการในฐานะรูปแบบการปกครอง หมายถึง.....
-
-
20. เผด็จการในฐานะวิถีชีวิต หมายถึง.....
-
-

ตอนที่ 2 จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน

1. เพราะเหตุใดประเทศที่กำลังพัฒนา หรือด้อยพัฒนา จึงมักจะมีการปกครองระบอบเผด็จการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ประเทศที่ด้อยพัฒนา เมื่อเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร ประชาชนจะต่อต้านน้อยกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. เผด็จการในฐานะที่เป็นแนวคิดทางการเมือง และในฐานะวิถีชีวิต มีลักษณะคล้าย หรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบที่ 4.2 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ข้อละ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
 2. ในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด จากข้อ ก. ข. ค. หรือ ง. เพียง
 คำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก. ข. ค. หรือ ง. ในกระดาษคำตอบ

- *****
1. ข้อใด **ไม่ใช่** คำอธิบายระบอบการเมืองแบบเผด็จการ
 - ก. ยกย่องความสำคัญของอำนาจรัฐ
 - ข. ถือประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ
 - ค. ประชาชนมีหน้าที่รักษาเกียรติภูมิของรัฐ
 - ง. ผู้บริหารมีอำนาจเหนือสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 2. ข้อใดกล่าว**ไม่ถูกต้อง**
 - ก. ระบอบเผด็จการเป็นระบบที่ไม่มีรัฐธรรมนูญ
 - ข. ระบอบเผด็จการเป็นระบบที่ไม่มีการแบ่งแยกอำนาจ
 - ค. ระบอบเผด็จการเป็นระบบที่ไม่คำนึงถึงหลักนิติธรรม
 - ง. ระบอบเผด็จการเป็นระบบที่ไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 3. การปกครองแบบใดที่รัฐบาลเข้าควบคุมทางด้านการเมือง แต่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - ก. สังคมนิยม
 - ข. ประชาธิปไตย
 - ค. เผด็จการอำนาจนิยม
 - ง. เผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม
 4. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นของระบอบเผด็จการ
 - ก. รัฐแก้ปัญหาบางอย่างได้รวดเร็ว
 - ข. รัฐให้เสรีในการปกครองได้เต็มที่
 - ค. รัฐแก้ไขข้อผิดพลาดได้อย่างรวดเร็ว
 - ง. รัฐดำเนินการสนับสนุนการดำเนินงานของประชาชน

5. ข้อใดคือคำตอบของคำว่า เผด็จการเบ็ดเสร็จชัดเจนที่สุด
 - ก. มีการลงโทษรุนแรงโดยรัฐ
 - ข. รัฐควบคุมเศรษฐกิจทุกด้าน
 - ค. รัฐควบคุมด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
 - ง. รัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
6. ลักษณะการปกครองแบบเผด็จการข้อใดที่ ไม่ตรง กับความเป็นจริง
 - ก. ใช้หลักการรวมอำนาจ
 - ข. อำนาจเด็ดขาดอยู่ที่ผู้นำ
 - ค. ไม่มีการแบ่งชนชั้นทางสังคม
 - ง. ปิดกั้นการแสดงออกของประชาชน
7. การปกครองระบอบเผด็จการมักเกิดในสังคมลักษณะใด
 - ก. ประชาชนยากจน
 - ข. สังคมที่ขาดแคลนทรัพยากร
 - ค. สังคมที่มีประชากรจำนวนมาก
 - ง. สังคมที่ด้อยพัฒนาทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ
8. ระบอบเผด็จการเชื่อว่าประชาชนมีบทบาทอย่างไร
 - ก. รับผิดชอบร่วมกัน
 - ข. แสดงความคิดเห็นได้
 - ค. เชื่อฟังคำสั่งของรัฐเท่านั้น
 - ง. มีส่วนร่วมในการปกครองบ้านเมือง
9. การปกครองเผด็จการแบบอำนาจนิยมมีความเชื่อเกี่ยวกับรัฐและประชากรอย่างไร
 - ก. รัฐเป็นส่วนประกอบของประชากร ประชากรจึงมีอำนาจเหนือรัฐ
 - ข. ประชากรเป็นส่วนประกอบของรัฐ รัฐจึงมีอำนาจเหนือประชากร
 - ค. รัฐเป็นผู้ปกป้องและดูแลประชากร ในฐานะส่วนประกอบสำคัญของรัฐ
 - ง. ประชากรปกป้องคุ้มกันรัฐให้คงอยู่ในฐานะส่วนประกอบสำคัญของรัฐ
10. ถัทธิเผด็จการยึดมั่นสิ่งใดเป็นสิ่งที่สูงสุดที่ประชาชนต้องสักการบูชา
 - ก. รัฐ
 - ข. เศรษฐกิจ
 - ค. ศาสนา
 - ง. พระมหากษัตริย์

11. ข้อใดเป็นจุดประสงค์ร่วมกันที่สำคัญที่สุดของบรรดาผู้นำเผด็จการ
- ต้องอยู่ในอำนาจได้นานที่สุด
 - ทำงานเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม
 - มอบความไว้วางใจให้กับประชาชน
 - ใช้อำนาจต่าง ๆ เพื่อความสุขของหมู่คณะ
12. ข้อใดเป็นความแตกต่างระหว่างเผด็จการอำนาจนิยมกับเผด็จการเบ็ดเสร็จ
- ผู้นำต่างมีอำนาจเด็ดขาด
 - มีการจำกัดเสรีภาพของประชาชน
 - ต่างใช้อำนาจเพื่อรักษาสถานภาพของตนเอง
 - การวางแผนปฏิบัติต่าง ๆ ให้ประชาชนดำเนินชีวิต
13. สังคมที่ปกครองโดยลัทธิเผด็จการเบ็ดเสร็จ สภาพทั่วไปมีลักษณะอย่างไร
- ประชาชนกินดีอยู่ดีอย่างเสรีภาพ
 - ประชาชนหวาดกลัวไม่แน่ใจสถานภาพของตนเอง
 - ประชาชนมีความริเริ่มในวิทยากรต่าง ๆ และเชื่อมั่นในรัฐ
 - ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถานภาพของตนเองว่ามั่นคงและปลอดภัย
14. ข้อใดที่ **ไม่น่า** ไปสู่การปกครองระบอบเผด็จการ
- รัฐขาดสถาบันทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพ
 - ความเข้าใจกันและความสามัคคีของคนในชาติ
 - ความแตกแยกระหว่างกลุ่มผู้นำและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ
 - ระบอบอภิสิทธิ์และความไม่รับผิดชอบต่อความทุกข์สุขของประชาชน
15. เหตุผลในข้อใดที่ผู้นำแบบเผด็จการส่วนมากใช้เป็นข้ออ้างที่จะดำรงคนในฐานะผู้ปกครอง
- ไม่มีการปกครองใดเหมาะสมเท่ากับระบบนี้
 - ประเทศเพื่อนบ้านจะรุกรานได้ถ้าเปลี่ยนการปกครองบ่อย ๆ
 - ผู้นำได้ดำเนินการมาตลอดทำให้นโยบายตั้งค้างควรจะอยู่ปกครองอีก
 - สถานการณ์ยังไม่ควรไว้วางใจและประชาชนยังไม่พร้อมที่จะปกครองตนเอง
16. ข้อใดที่ผู้นำแบบเผด็จการได้ประโยชน์มากที่สุด
- ขวัญและกำลังใจของผู้นำนานาชาติขึ้น
 - สมาชิกทุกคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - สมาชิกทุกคนมีความคิดค้นนวัตกรรมต่อสู้อำนาจ
 - การดำเนินงานบรรลุจุดประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว

17. พฤติกรรมใดเป็นผลเสียของระบอบเผด็จการ
- ผู้นำสามารถตัดสินใจได้รวดเร็วในการแก้ปัญหา
 - ผู้นำใช้อำนาจผิดพลาดไม่มีใครรู้หรือกล้าคัดค้าน
 - ผู้นำควบคุมสมาชิกได้ดี เพราะเป็นผู้ให้คุณและโทษโดยตรง
 - ผู้นำมีความสามารถแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่เกรงอำนาจกฎหมาย
18. ข้อใด ไม่ถูกต้อง
- เผด็จการทหารเชื่อว่ารัฐบาลตั้งอยู่ได้ต้องอาศัยกำลังทหาร
 - เผด็จการอำนาจนิยมให้เสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับประชาชน
 - เผด็จการฟาสซิสต์และเผด็จการนาซีปลูกฝังให้เกิดลัทธิชาตินิยม
 - เผด็จการเบ็ดเสร็จใช้นโยบายเชื่อผู้นำชาติจะพันภัยประชาชนไม่หวาดระแวงกัน
19. หน้าที่สำคัญของประชาชนที่มีต่อรัฐในระบอบการปกครองแบบเผด็จการข้อใด ไม่ถูกต้อง
- เป็นผู้มีระเบียบวินัย
 - ให้ความคุ้มครองรัฐบาล
 - รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม
 - ตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล
20. ข้อใดแสดงถึง โครงสร้างอำนาจที่แท้จริงของระบอบคอมมิวนิสต์
- อำนาจทางการเมืองเป็นของประชาชน
 - ชนชั้นที่มีอำนาจทางการเมืองคือชนชั้นกรรมาชีพ
 - อำนาจสูงสุดอยู่ที่พรรคคอมมิวนิสต์
 - การสืบทอดอำนาจทางการเมืองอยู่ในกลุ่มผู้นำที่มีความสามารถ

แนวการตอบแบบทดสอบที่ 4.1 เรื่อง การปกครองระบอบเผด็จการ

ตอนที่ 1 จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน

1. เผด็จการ หมายถึง รูปแบบการปกครองที่เน้นอำนาจของรัฐ มากกว่าสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ประชาชนไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง
2. เผด็จการแบบ อำนาจนิยม รัฐบาลจะควบคุมพฤติกรรมทางการเมือง แต่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
3. ระบอบเผด็จการเชื่อว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถล่วงรู้เจตนารมณ์ของประชาชนทุกอย่าง
4. ระบอบเผด็จการเชื่อว่า บทบาทที่สำคัญของประชาชน คือ ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐหรือผู้นำ
5. หลักการที่สำคัญของระบอบเผด็จการ คือ
 1. ไม่เชื่อในความเท่าเทียมกันของบุคคล
 2. ไม่ยอมรับว่าประชาชนเป็นผู้มีเหตุผล
 3. ให้ความสำคัญกับอำนาจรัฐมากกว่าสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
 4. ไม่อคทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง
6. เผด็จการมี 2 ประเภท คือ 1. เผด็จการอำนาจนิยม 2. เผด็จการเบ็ดเสร็จ
7. เผด็จการเบ็ดเสร็จ แบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ 1. เผด็จการฟาสซิสต์
2. เผด็จการคอมมิวนิสต์
8. ลักษณะที่สำคัญของเผด็จการอำนาจนิยม คือ จำกัดสิทธิทางการเมืองของประชาชน แต่ยังให้สิทธิและเสรีภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับประชาชน
9. ลักษณะที่สำคัญของเผด็จการเบ็ดเสร็จ คือ รัฐจะเข้าควบคุมกิจกรรมการดำเนินชีวิตทุกอย่างของบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐต้องการ
10. เผด็จการฟาสซิสต์ มีลักษณะที่สำคัญ คือ เน้นความสำคัญของรัฐ ยึดมั่นในผู้นำ ใช้หลักการของลัทธิชาตินิยมที่รุนแรง และใช้ความรุนแรงกับฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรู
11. คอมมิวนิสต์ มีลักษณะที่สำคัญ คือ บริหารประเทศโดยพรรคคอมมิวนิสต์เพียงพรรคเดียว
12. ผู้นำเผด็จการทุกรูปแบบ มีจุดประสงค์เป็นแนวทางเดียวกัน คือ อยู่ในอำนาจให้ได้นานที่สุด
13. สถานันที่รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือ สถานันการเมืองการปกครอง
14. ข้อดีของระบอบเผด็จการ ได้แก่ ตัดสินใจแก้ปัญหาบางอย่างได้อย่างรวดเร็ว.
15. เผด็จการฟาสซิสต์ มีต้นกำเนิดที่ประเทศ อิตาลี โดยมีผู้นำ คือ เบนิโต มุสโสลินี.

16. เผด็จการนาซี มีต้นกำเนิดที่ประเทศ เยอรมนี โดยมีผู้นำ คือ อดอล์ฟ ฮิตเลอร์
17. ผู้นำในประเทศเผด็จการมักจะได้อำนาจมาโดยวิธี รุนแรง เช่น การปฏิวัติยึดอำนาจ
18. เผด็จการในฐานะแนวคิดทางการเมือง หมายถึง แนวความคิดที่ให้ความสำคัญกับรัฐมากกว่าประชาชน ประชาชนมีหน้าที่ต้องเชื่อฟัง ขอมคน และปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐ
19. เผด็จการในฐานะรูปแบบการปกครอง หมายถึง ระบบการรวมอำนาจการปกครองไว้ที่ผู้นำเพียงคนเดียว หรือกลุ่มเดียว มีการกำหนดกฎเกณฑ์ และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
20. เผด็จการในฐานะวิถีชีวิต หมายถึง ความเชื่อ ค่านิยม และแนวการปฏิบัติของบุคคลที่เชื่อว่า บุคคลมีความแตกต่างกัน ไม่เท่าเทียมกัน ผู้ที่มีฐานะดียกว่าต้องเชื่อฟังผู้ที่เข้มแข็งกว่า นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ แม้จะอยู่ในสังคมที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ตาม

ตอนที่ 2 จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน

1. เพราะเหตุใดประเทศที่กำลังพัฒนา หรือด้อยพัฒนา จึงมักจะมีการปกครองระบอบเผด็จการ

ประเทศที่กำลังพัฒนา ประชาชนส่วนใหญ่มีสภาพทางเศรษฐกิจที่ยังไม่มั่นคง ระดับการศึกษาของประชาชนต่ำ ทำให้ไม่ทราบความต้องการของตนเอง ไม่เข้าใจสิทธิและเสรีภาพของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า มีความรู้มากกว่า เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์และเข้ามายึดอำนาจทางการเมืองการปกครองไป
2. ประเทศที่ด้อยพัฒนา เมื่อเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร ประชาชนจะต่อต้านน้อยกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วเพราะเหตุใด

เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษาของประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม ทำให้ไม่สนใจต่อกิจการของบ้านเมือง ไม่ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองและไม่เข้าใจถึงสิทธิและเสรีภาพของตนเอง
3. เผด็จการในฐานะที่เป็นแนวคิดทางการเมือง และในฐานะวิถีชีวิต มีลักษณะคล้าย หรือแตกต่างกันอย่างไร

เผด็จการในฐานะที่เป็นแนวคิดทางการเมือง เชื่อว่ารัฐเป็นเสมือนพระเจ้าที่เทียบพร้อมไปด้วยคุณธรรมความดี ความถูกต้อง และความยุติธรรม รัฐจะเป็นผู้ถ่ายทอดความดีเหล่านี้ให้กับประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐยอมตน ให้กับรัฐโดยปราศจากเงื่อนไข ส่วน เผด็จการในฐานะวิถีชีวิต เป็นแนวความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนแนวปฏิบัติของคนในสังคมใด ๆ ซึ่งอาจเป็นสังคมประชาธิปไตยก็ได้ พวกนี้เชื่อว่าคนเรา แต่ละคนเกิดมาจะมีความแตกต่างกันในทุกด้าน ผู้ที่ด้อยกว่าจำเป็นจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้ที่เหนือกว่า
4. จงเปรียบเทียบระบอบการปกครองแบบเผด็จการอำนาจนิยม และเผด็จการเบ็ดเสร็จ

เผด็จการทั้ง 2 รูปแบบต่างก็มีความคล้ายคลึงกัน คือ ผู้นำมีอำนาจเด็ดขาด ใช้อำนาจเพื่อรักษาสถานภาพของตนเอง โดยการกำจัดการตรวจสอบทางการเมือง หรือกลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้าม ทั้งยังไม่ยอมให้มีกลุ่มทางการเมืองที่แตกต่างออกไปเกิดขึ้น จำกัดเสรีภาพของประชาชน มองประชาชนในฐานะเป็นเครื่องมือที่สร้างความยิ่งใหญ่ให้กับตนเอง และการควบคุมสื่อสารมวลชนในระดับหนึ่ง และส่วนที่แตกต่างกัน คือ เผด็จการอำนาจนิยมมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การควบคุม

กิจกรรม ทางการเมืองของประชาชนเท่านั้น ขณะที่เผด็จการเบ็ดเสร็จต้องการที่จะเข้าควบคุมทั้งกิจกรรม การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เผด็จการอำนาจนิยมนั้น แม้จะเน้นการลงโทษที่รุนแรง โดยเฉพาะ กิจกรรมที่ผู้นำพิจารณาแล้วว่าจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองของตน แต่กระบวนการทางกฎหมายที่จะใช้เป็นหลักในการให้ความยุติธรรมแก่ประชาชน โดยทั่วไปก็ยังคงมีอยู่ แต่ในระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จนั้น อำนาจอธิปไตยอย่างไม่จำกัด สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในทุกเรื่องอาจถูกละเมิดเมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้รัฐจะถือเอาความมั่นคง ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้อำนาจเด็ดขาดของผู้นำ

5. เผด็จการฟาสซิสต์ และเผด็จการคอมมิวนิสต์ แตกต่างกันอย่างไรร

เผด็จการฟาสซิสต์ จะเกลียดชังระบอบคอมมิวนิสต์ ไม่พอใจต่อความวุ่นวายจากการเรียกร้องของกลุ่มคนที่กรรมาชีพสนับสนุน ทั้งนี้จะมีผู้นำของชนชั้น นายทุนสนับสนุนทางการเงินอยู่เบื้องหลัง ในขณะที่เผด็จการคอมมิวนิสต์มองว่านายทุนเป็นกลุ่มคนกลุ่มน้อยที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่ได้ลงแรงทำอะไรเลย แต่กลับได้ประโยชน์มหาศาล และประโยชน์เหล่านี้ต่างเป็นผลจากหยาดเหงื่อแรงงานของกรรมกรทั้งสิ้น

6. เพราะเหตุใดประเทศประชาธิปไตยที่พัฒนาแล้ว และเคยผ่านการปกครองระบอบเผด็จการมาแล้ว จึงไม่กลับไปปกครองระบอบเผด็จการอีก

เพราะในประเทศประชาธิปไตยที่พัฒนาแล้ว ระดับการศึกษาของประชาชนส่วนใหญ่มีสูง ถือว่าเป็น ปัจจัยที่เอื้อต่อระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด คือ ในเมื่อคนในสังคมได้รับการศึกษามีเหตุผล มักจะติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีความสนใจทางการเมือง และมีความรู้ความเข้าใจในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม นโยบายที่รัฐดำเนินการย่อมมีผลกระทบต่อตนเอง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลที่ได้รับการศึกษามักจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และจดจำกับความเลวร้ายของระบอบเผด็จการจึงไม่ยอมให้รัฐบาลนำระบอบเผด็จการกลับมาใช้อีก

เฉลยแบบทดสอบที่ 4.2

ข้อ

1. ข
2. ก
3. ค
4. ก
5. ค
6. ก
7. ง
8. ค
9. ข
10. ก
11. ก
12. ง
13. ข
14. ข
15. ง
16. ง
17. ข
18. ง
19. ง
20. ก

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

เรื่อง กลุ่มประเทศตามระบอบการปกครอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การเมืองการปกครองของประเทศใดประเทศหนึ่งจะแตกต่างกันออกไป ถึงแม้จะใช้หลักการในระบอบเดียวกัน แต่รายละเอียดต่าง ๆ จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของพลเมืองและสภาพความเป็นมาของสังคมและวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ ดังนั้นรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศจึงปรับรูปแบบเพื่อให้เกิดผลดีกับพลเมืองและประเทศของตนเองให้มากที่สุด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถใช้กระบวนการกลุ่มอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน มอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบ ติดตามผลงาน อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ สรุปเป็นองค์ความรู้ นำเสนอ และ เปรียบเทียบ รูปแบบการปกครองของประเทศที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
3. สร้างองค์ความรู้จากเรื่องที่สืบค้นได้
4. นำเสนอข้อมูลจากการสืบค้นได้อย่างเหมาะสม
5. มีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และในชั้นเรียน
6. เปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศได้

สาระการเรียนรู้

1. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
2. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี

3. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภาหรือกึ่งประธานาธิบดี
4. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศในระบอบเผด็จการ
5. รูปแบบการดำเนินการปกครองของประเทศไทย

ขั้นตอนการเรียนรู้รูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex Instruction)

1. การวางแผนจัดการเรียนการสอน

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
- 1.2 ติดต่อประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้สืบค้นข้อมูล
- 1.3 จัดเตรียมสถานที่เพื่อให้เอื้อและสะดวกต่อการนำเสนอผลงานของกลุ่ม
- 1.4 จัดเตรียมเอกสาร สื่อการเรียนรู้ หมายเลขสมาชิกในกลุ่ม ภาระงานต่าง ๆ เครื่องมือวัดผลประเมินผล

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

- 2.1 ครูแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการและเกณฑ์การวัดผลประเมินผลให้นักเรียนทราบ
- 2.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปรูปแบบการปกครองตามระบอบต่าง ๆ แล้วกำหนดกลุ่มตัวอย่างประเทศที่ปกครองตามระบอบนั้น ๆ จำนวน 6 กลุ่มประเทศ มอบหมายให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับรูปแบบการปกครองและการบริหารประเทศ กลุ่มละ 1 ประเทศ นำเสนอข้อมูลเป็นรูปเล่มรายงาน และนิทรรศการตามใบกิจกรรมที่ 5.1
 - กลุ่ม 1 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสหราชอาณาจักร
 - กลุ่ม 2 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา
 - กลุ่ม 3 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส
 - กลุ่ม 4 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
 - กลุ่ม 5 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศบรูไนดารุสซาลาม
 - กลุ่ม 6 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศไทย
- 2.3 นักเรียนศึกษาผลงานการจัดนิทรรศการ ของแต่ละกลุ่ม ร่วมอภิปราย ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าของผลงาน แต่ละกลุ่มประเมินผลงานของตนเอง และผลงานของกลุ่มอื่น

2.4 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายสรุป เปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศ ตามใบกิจกรรมที่ 5.2 เป็นผลงานของกลุ่ม

3. การควบคุมและการช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ติดตามความคืบหน้าในการสืบค้นข้อมูลของแต่ละกลุ่มเป็นระยะ เสนอแนะให้คำปรึกษา สังเกตการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ตรวจสอบว่า สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในงานหรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ ให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้แรงเสริมและบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของกลุ่ม

3.2 ช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการทำงานเมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ เข้าไปชี้แจง แนะนำแหล่งข้อมูล รูปแบบการนำเสนอ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

4. การประเมินผลและการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้วิธีการสังเกต และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

4.2 จัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีโอกาสนำสิ่งที่ปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 5.1
2. ใบกิจกรรมที่ 5.2

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องสมุด โรงเรียน
2. ห้องปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
3. ห้องสืบค้นข้อมูล โรงเรียน (Internet)

การวัดผลและประเมินผล

1. สิ่งที่วัดและประเมินผล
 - 1.1 การเปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของประเทศตามระบอบการปกครอง
 - 1.2 ทักษะในการแสวงหาความรู้และการสืบค้นข้อมูล

- 1.3 การสร้างองค์ความรู้จากเรื่องที่สืบค้น
- 1.4 พฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 1.5 การนำเสนอข้อมูลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 1.6 ทักษะการทำงานร่วมกัน
2. วิธีการวัด
 - 2.1 สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - 2.2 ประเมินจากรายงาน
 - 2.3 ประเมินผลงานการสร้างองค์ความรู้
 - 2.4 ประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 2.5 ประเมินผลจากการนำเสนอข้อมูล
 - 2.6 ประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
3. เครื่องมือ
 - 3.1 แบบบันทึกพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล และรายกลุ่ม
 - 3.2 แบบประเมินรายงาน
 - 3.3 แบบประเมินผลงานการสร้างองค์ความรู้
 - 3.4 แบบบันทึกพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 3.5 แบบประเมินการนำเสนอข้อมูล
 - 3.6 แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน
4. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล
 - 4.1 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.2 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินรายงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.3 ผู้เรียนได้คะแนนจากผลงานการสร้างองค์ความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็มถือว่าผ่านการประเมิน
 - 4.4 ผู้เรียนได้คะแนนจากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ถือว่าผ่านการประเมิน

ใบกิจกรรมที่ 5.1

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. มีทักษะในการสืบค้นข้อมูล และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
3. สร้างองค์ความรู้จากเรื่องที่สืบค้นได้

คำชี้แจง

1. ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดย

กลุ่ม 1 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสหราชอาณาจักร

กลุ่ม 2 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสหรัฐอเมริกา

กลุ่ม 3 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

กลุ่ม 4 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

กลุ่ม 5 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

กลุ่ม 6 สืบค้นรูปแบบการปกครองของประเทศไทย

2. นำข้อมูลที่สืบค้น ได้ตรวจสอบและรับข้อเสนอแนะจากครูผู้สอน

3. แต่ละกลุ่มสรุปข้อมูลที่สืบค้น เป็นองค์ความรู้นำเสนอในรูปแบบรายงานและ

นิทรรศการ

4. กำหนดการดำเนินกิจกรรม / ส่งงาน

6.1 ตรวจสอบข้อมูล วันที่

6.2 รูปเล่มรายงาน วันที่

6.3 นำเสนอข้อมูล วันที่

ใบกิจกรรมที่ 5.2

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. นำเสนอข้อมูลจากการสืบค้นได้อย่างเหมาะสม
2. มีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และในชั้นเรียน
3. เปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศได้
4. สร้างองค์ความรู้จากการศึกษาเรื่องที่สมาชิกในชั้นเรียนนำเสนอได้

คำชี้แจง

1. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มศึกษาผลงานการนำเสนอของกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันอภิปรายซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับเจ้าของผลงาน
2. ประเมินผลงานของแต่ละกลุ่มตามแบบประเมินที่กำหนดให้
3. สรุปองค์ความรู้จากผลงานของกลุ่มอื่น ส่งในรูปของเอกสาร เป็นผลงานของกลุ่ม
4. กำหนดการดำเนินกิจกรรม / ส่งงาน
 - 4.1 นำเสนอผลงานและศึกษางาน วันที่
 - 4.2 เอกสารองค์ความรู้ วันที่

แบบบันทึกพฤติกรรมกรปฏิบัติงานรายกลุ่ม

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการ	บันทึกพฤติกรรมกรแสดงออก
1. ด้านบทบาท ของสมาชิกใน กลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2. ด้านบทบาท ของผู้นำกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3. ด้าน กระบวนการ ทำงาน	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
4. ด้านผลงาน ของกลุ่ม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก

(.....)

แบบบันทึกพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ชื่อ - ชื่อสกุล สมาชิกกลุ่ม	บันทึกพฤติกรรมการแสดงออก
1.
2.
3.
4.
5.
6.

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินการนำเสนอข้อมูล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการประเมิน	บันทึกคุณภาพการปฏิบัติ	คะแนนที่ได้
1. การนำเสนอ	
2. การอธิบายเนื้อหาสาระ	
3. การตอบคำถาม	
4. การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง	
5. การบริหารเวลา	
รวมคะแนนที่ได้		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินการสืบค้นข้อมูล

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่..... เรื่อง.....

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการประเมิน	บันทึกคุณภาพงาน/ข้อเสนอแนะ	คะแนนที่ได้
1. เนื้อหาสาระ	
2. แหล่งอ้างอิง	
3. ครรงค์เวลา	
รวมคะแนนที่ได้		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินรายงาน

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่..... เรื่อง.....

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

รายการประเมิน	บันทึกคุณภาพงาน	คะแนนที่ได้
1. เนื้อหาสาระ	
2. การใช้ภาษา	
3. แหล่งอ้างอิง	
4. องค์กรประกอบ รูปเล่ม	
5. ตรงเวลา	
รวมคะแนนที่ได้		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เรื่อง.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ เรื่อง.....

กลุ่มที่ ชื่อกลุ่ม..... ชั้น.....

ชื่อ - ชื่อสกุล สมาชิกกลุ่ม	บันทึกพฤติกรรมการแสดงออก	คะแนน ที่ได้
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
คะแนนเฉลี่ย		

ลงชื่อ..... ผู้บันทึก/ผู้ประเมิน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

เรื่อง สรุปผล การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ความสามารถของนักเรียนที่วัดและประเมินผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ที่แสดงออกโดยการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยร้อยละ 20 และนักเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ ในระดับมาก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างน้อยร้อยละ 20
2. นักเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีเจตคติต่อการเรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ในระดับมาก

สาระการเรียนรู้

1. ระบอบการปกครอง
2. เจตคติต่อการเรียน โดยใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง

ขั้นตอนการเรียนรู้

1. การวางแผนจัดการเรียนการสอน

1.1 จัดเตรียมแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง และแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 จัดเตรียมสถานที่ที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น และสถานที่สำหรับการทดสอบรายบุคคล

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 สรุปลผลการประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม ทุกกิจกรรมให้นักเรียนทราบ และสุ่มนักเรียน 2-3 คนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ

2.2 นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นรายบุคคล

2.3 ครูแจ้งผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง ให้นักเรียนทราบ แล้ว นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติ

3. การควบคุมและการช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 แจ้งให้นักเรียนทราบกำหนดวันทดสอบและตั้งเตือนให้นักเรียนทบทวนเนื้อหา

3.2 ควบคุมกำกับการทดสอบของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยความสามารถของตนเอง และได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

3.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

4. การประเมินผลและการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ประเมินผลความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ เรื่อง ระบอบการปกครอง จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2 ประเมินระดับเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง จากแบบสอบถามวัดเจตคติ

การวัดผลและประเมินผล

สิ่งที่วัดและประเมินผล

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง

1.2 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบ

การปกครอง

1. วิธีการวัด

2.1 ทดสอบ

2.2 สอบถาม

2. เครื่องมือ

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง

3.2 แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบ

ร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง

3. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

4.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างน้อยร้อยละ 20

4.2 นักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีเจตคติต่อการเรียนโดยใช้การเรียนแบบ ร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ตาราง 9 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	\bar{x}	สรุป
	1	2	3			
1. หัวเรื่อง	4	5	5	14	4.66	ดีมาก
2. เวลาเรียน	4	4	5	13	4.33	ดี
3. สาระสำคัญ	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
5. จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
6. สาระการเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
7. รูปแบบการสอน	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
8. การวางแผนจัดการเรียนการสอน	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
9. กิจกรรมการเรียนการสอน	4	5	5	14	4.66	ดีมาก
10. การควบคุมช่วยเหลือนักเรียน	4	5	5	14	4.66	ดีมาก
11. การประเมินผลและการวิเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้	4	5	5	14	4.66	ดีมาก
12. สื่อการเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
13. แหล่งเรียนรู้	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
14. สิ่งที่วัดผลและประเมินผล	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
15. วิธีการวัดผล	5	4	5	14	4.66	ดีมาก
16. เครื่องมือวัดผล	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
17. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
รวม				248	4.86	ดีมาก

ตาราง 10 ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence of Index : IOC)
ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ กับข้อสอบรายข้อ ของผู้เชี่ยวชาญ

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ รูปแบบของรัฐประเภทของระบอบการปกครอง และ โครงสร้างอำนาจทางการเมือง 2. มีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับศึคชอบตามที่กลุ่มมอบหมาย	1. สิ่ง que แสดงให้เห็น โครงสร้างและขั้นตอนของระบอบการเมืองของ แต่ละประเทศคืออะไร	+1	+1	+1	3	1.00
	2. การจะศึกษาแนวคิดทางการเมืองของ แต่ละประเทศให้เข้าใจชัดเจน ควรพิจารณาจากเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00
	3. รัฐบาลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นรัฐ เพราะสาเหตุสำคัญในข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
	4. ข้อใดคือความสำคัญของอำนาจอธิปไตยภายในรัฐ	+1	+1	+1	3	1.00
	5. แต่ละประเทศหรือแต่ละรัฐมี องค์ประกอบหลักเหมือนกัน แต่มี ส่วนหนึ่งที่แตกต่างกันคือข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
	6. ข้อใดเป็นการดำเนินการตามระบอบประชาธิปไตยโดยตรง	+1	+1	+1	3	1.00
	7. การที่ประชาชนในแต่ละประเทศ มีสิทธิและเสรีภาพในระดับที่แตกต่างกันนั้นเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
	8. รูปแบบการปกครองระบอบเผด็จการและระบอบประชาธิปไตย พิจารณาจากเรื่องใด เป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 10 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
	9. การปกครองแบบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสมัยอยุธยา มีลักษณะใกล้เคียงกับระบอบใดใน ปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.00
	10. ในการพิพากษาคดีความต่าง ๆ ศาลจะเป็นหลักประกันที่สำคัญที่สุด ในการให้ความยุติธรรมกับบุคคล ยกเว้น ข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
1. อธิบายความหมาย และหลักการของการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตยได้	11. หลักสำคัญในการปกครองแบบ ประชาธิปไตยคือข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
	12. ข้อความใดต่อไปนี้ แสดงถึง ความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด	+1	+1	+1	3	1.00
2. วิเคราะห์ รูปแบบของ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยได้	13. ปัญหาสำคัญของประเทศที่ใช้ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประสบมากที่สุดคือเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00
	14. การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย แบบรัฐสภา มีลักษณะ สำคัญตามข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
	15. "รัฐสภาไม่อาจบังคับ ประธานาธิบดีให้ออกจากตำแหน่ง ก่อนครบวาระ และประธานาธิบดีก็ ไม่อาจยุบสภาได้" ข้อความดังกล่าว ปรากฏในการปกครองแบบใด	+1	+1	+1	3	1.00
	16. ข้อใดบอกถึงลักษณะประมุขของ รัฐในระบอบประชาธิปไตยแบบ ประธานาธิบดี ไม่ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 10 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			$\sum R$	IOC
		1	2	3		
	17. ระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดีในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันในเรื่องใด	+1	+1	+1	3	1.00
	18. การเลือกตั้งเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญยิ่ง สำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเพราะเหตุใด	+1	+1	+1	3	1.00
	19. พรรคการเมืองมีความสำคัญอย่างไรต่อการจัดระเบียบการปกครองระบอบประชาธิปไตย	+1	+1	+1	3	1.00
	20. ประชาธิปไตยแบบกึ่งรัฐสภาหรือกึ่งประธานาธิบดีข้อใด ไม่ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00
1. อธิบายความหมายและหลักการของการปกครองระบอบเผด็จการได้	21. ข้อความต่อไปนี้ข้อใด ไม่ใช่ หลักการของระบอบการปกครองระบอบเผด็จการ	+1	+1	+1	3	1.00
2. วิเคราะห์รูปแบบของการปกครองระบอบเผด็จการได้	22. ระบอบเผด็จการเชื่อว่า บทบาทของประชาชนจะต้องเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00
	23. เผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ แตกต่าง จากเผด็จการแบบอำนาจนิยมในข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
	24. การปกครองระบอบเผด็จการแบบอำนาจนิยม มีความเชื่อเกี่ยวกับรัฐและประชาชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 10 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
	25. ข้อใดคือระบอบการปกครองของอิตาลีสมัยมุสโสลินีเป็นผู้นำ	+1	+1	+1	3	1.00
	26. การที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและการเงินกับประเทศสหภาพโซเวียต เนื่องจากรัฐบาลสหภาพโซเวียตขาดความเป็นประชาธิปไตย ข้อใดแสดงการสนับสนุนเหตุผลดังกล่าว	+1	+1	+1	3	1.00
	27. ประเทศใดก็ตามที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง แต่ควบคุมกิจการ การบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อประชาชน ถือเป็นระบอบการปกครองรูปแบบใด	+1	+1	+1	3	1.00
	28. ข้อใดมีลักษณะเผด็จการอำนาจนิยม มากที่สุด	+1	+1	+1	3	1.00
	29. ระบบฟาสซิสต์มีลักษณะเผด็จการเบ็ดเสร็จที่นับว่ารุนแรงกว่าลักษณะเผด็จการอำนาจนิยม เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	3	1.00
	30. หน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการแตกต่างกันในเรื่องใดมากที่สุด	+1	+1	+1	3	1.00
1. เปรียบเทียบรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศได้	31. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของอังกฤษมีลักษณะเด่นตามข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 10 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
	32. ระบอบการปกครองของสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดี รัฐสภา และศาล สามารถถ่วงดุลอำนาจ กันได้ เพราะเหตุใด	+1	+1	+1	3	1.00
	33. ในระบอบประชาธิปไตยของไทย พระมหากษัตริย์มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจธิปไตยอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00
	34. แนวทางสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์ ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คือข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00
	35. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของการควบคุมฝ่ายบริหารในสหรัฐอเมริกา	+1	+1	+1	3	1.00
	36. ข้อใดเรียกได้ว่าเป็นมรยาตทางการเมืองที่สำคัญของการปกครองในประเทศอังกฤษ	+1	+1	+1	3	1.00
	37. ในประเทศฝรั่งเศสซึ่งมีการปกครองแบบกึ่งรัฐสภา-กึ่งประธานาธิบดี สถาบันการเมืองใดที่มีบทบาทและอำนาจสูงสุด	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 10 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
	38. ประเทศที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุขและทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร มีอำนาจบริหารประเทศได้ โดยสถาบันรัฐสภาไม่สามารถเข้าไปควบคุมหรือลงมติไม่ไว้วางใจได้ ในขณะที่ประธานาธิบดี ไม่มีสิทธิในการยุบสภา ลักษณะเช่นนี้เป็นการปกครองของประเทศใด	+1	+1	+1	3	1.00
	39. ประเทศไทยในปัจจุบันเป็นรัฐประเภทใด	+1	+1	+1	3	1.00
	40. รัฐสภาอังกฤษและรัฐสภาสหรัฐอเมริกา มีหน้าที่ที่สำคัญเหมือนกัน ตามข้อใด	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 11 ค่าความยากของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายข้อ

ข้อที่	จำนวนคนตอบถูก	ค่าความยากง่าย
1	32	0.80
2	30	0.75
3	30	0.75
4	32	0.80
5	27	0.67
6	32	0.80
7	30	0.75
8	32	0.80
9	30	0.75
10	28	0.70
11	30	0.75
12	29	0.72
13	31	0.77
14	28	0.70
15	32	0.80
16	32	0.80
17	29	0.77
18	32	0.80
19	32	0.80
20	31	0.77
21	32	0.80
22	32	0.80
23	29	0.72
24	29	0.72
25	32	0.80

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	จำนวนคนตอบถูก	ค่าความยากง่าย
26	32	0.80
27	27	0.67
28	32	0.80
29	32	0.80
30	32	0.80
31	30	0.75
32	32	0.80
33	32	0.80
34	32	0.80
35	28	0.70
36	30	0.75
37	32	0.80
38	32	0.80
39	32	0.80
40	31	0.77

หมายเหตุ N = 40

ได้ค่าความยากของแบบทดสอบรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 - 0.80

ตารางที่ 12 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายข้อ

ข้อที่	จำนวนคนรอบรู้คำตอบถูก (U)	จำนวนคนไม่รอบรู้คำตอบถูก (L)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	9	6	0.27
2	10	4	0.54
3	10	3	0.63
4	9	6	0.27
5	9	3	0.54
6	11	6	0.45
7	10	4	0.54
8	11	5	0.54
9	9	4	0.45
10	8	4	0.36
11	9	4	0.45
12	9	3	0.54
13	10	4	0.54
14	8	4	0.36
15	11	6	0.45
16	10	6	0.36
17	9	4	0.45
18	11	3	0.72
19	10	4	0.54
20	9	5	0.36
21	11	6	0.45
22	11	6	0.45
23	10	4	0.54
24	9	4	0.45
25	11	6	0.45

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	จำนวนคนรอบรู้ตอบถูก (U)	จำนวนคนไม่รอบรู้ตอบถูก (L)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
26	10	5	0.45
27	8	3	0.45
28	10	4	0.54
29	11	4	0.63
30	11	5	0.54
31	9	3	0.54
32	10	5	0.45
33	11	4	0.54
34	11	7	0.36
35	8	4	0.36
36	9	4	0.45
37	11	5	0.54
38	10	7	0.27
39	11	6	0.45
40	10	3	0.63

หมายเหตุ $n_1 = 11$ $n_2 = 11$

ได้ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.45 – 0.82

ตาราง 13 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ

เลขที่	คะแนน (X_i)	$(X_i)^2$	$X_i - C$	$(X_i - C)^2$
1	34	1156	6	36
2	33	1089	5	25
3	31	961	3	9
4	25	625	-3	9
5	36	1296	8	64
6	34	1156	6	36
7	25	625	-3	9
8	24	576	-4	16
9	30	900	2	4
10	36	1296	8	64
11	37	1369	9	81
12	33	1089	5	25
13	36	1296	8	64
14	26	676	-2	4
15	24	576	-4	16
16	34	1156	6	36
17	25	625	-3	9
18	34	1156	6	36
19	33	1089	5	25
20	34	1156	6	36
21	36	1296	8	64
22	30	900	2	4
23	22	484	-6	36
24	36	1296	8	64
25	26	676	-2	4
26	37	1369	9	81
27	34	1156	6	36

ตาราง 13 (ต่อ)

เลขที่	คะแนน (X_i)	$(X_i)^2$	$X_i - C$	$(X_i - C)^2$
28	22	484	-6	36
29	26	676	-2	4
30	35	1225	7	49
31	34	1156	6	36
32	36	1296	8	64
33	25	625	-3	9
34	36	1296	8	64
35	35	1225	7	49
36	36	1296	8	64
37	30	900	2	4
38	22	484	-6	36
39	23	529	-5	25
40	24	576	-4	16
รวม(Σ)	1229	38813	-	1349

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร Lovett หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์จากผลการสอบครั้งเดียว

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K-1) \sum (X_i - C)^2}$$

จุดตัด ($C = 28$)

$$\begin{aligned} \text{ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ} &= 1 - \frac{(40 \times 1229) - (38813)}{(40 - 1) \times 1349} \\ &= 0.81 \end{aligned}$$

ตาราง 14 สรุปการวิเคราะห์ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.80	0.27	21	0.80	0.45
2	0.75	0.54	22	0.80	0.45
3	0.75	0.63	23	0.72	0.54
4	0.80	0.27	24	0.72	0.45
5	0.67	0.54	25	0.80	0.45
6	0.80	0.45	26	0.80	0.45
7	0.75	0.54	27	0.67	0.45
8	0.80	0.54	28	0.80	0.54
9	0.75	0.45	29	0.80	0.63
10	0.70	0.36	30	0.80	0.54
11	0.75	0.45	31	0.75	0.54
12	0.72	0.54	32	0.80	0.45
13	0.77	0.54	33	0.80	0.54
14	0.70	0.36	34	0.80	0.36
15	0.80	0.45	35	0.70	0.36
16	0.80	0.36	36	0.75	0.45
17	0.77	0.45	37	0.80	0.54
18	0.80	0.72	38	0.80	0.27
19	0.80	0.54	39	0.80	0.45
20	0.77	0.36	40	0.77	0.63

ค่าความเชื่อมั่น = 0.81

ตาราง 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของ แบบประเมินทักษะด้านการทำงานร่วมกัน
ของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/คนที่			รวม	\bar{x}	สรุประดับ ความคิดเห็น
	1	2	3			
1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม						
1.1 ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	5	5	5	15	5	ดีมาก
1.2 ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก ในกลุ่ม	5	5	5	15	5	ดีมาก
1.3 รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	5	5	5	15	5	ดีมาก
1.4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	5	5	5	15	5	ดีมาก
1.5 สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	5	5	5	15	5	ดีมาก
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม						
2.1 รู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง	5	5	5	15	5	ดีมาก
2.2 มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน	5	5	5	15	5	ดีมาก
2.3 การจัดการความขัดแย้งของสมาชิก ในกลุ่ม	4	5	5	14	4.66	ดีมาก
2.4 มีทักษะด้านการเป็นผู้นำ	5	5	5	15	5	ดีมาก
2.5 การเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม	5	5	5	15	5	ดีมาก
3. ด้านกระบวนการทำงาน						
3.1 มีการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ	5	5	5	15	5	ดีมาก
3.2 กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการ ทำงานอย่างชัดเจน	5	5	5	15	5	ดีมาก
3.3 มอบหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสม กับสมาชิก	5	5	5	15	5	ดีมาก
3.4 การระดมความคิดเพื่อหาแนวทางที่ เหมาะสม	5	5	5	15	5	ดีมาก
3.5 การประเมินและพัฒนาผลงานอย่าง เป็นระบบ	5	5	5	15	5	ดีมาก

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ/คนที่			รวม	\bar{x}	สรุประดับความคิดเห็น
	1	2	3			
4. ด้านผลงานของกลุ่ม						
4.1 ผลงานตรงตามจุดประสงค์	5	5	5	15	5	ดีมาก
4.2 ผลงานถูกต้องและสมบูรณ์	5	5	5	15	5	ดีมาก
4.3 ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์	5	5	5	15	5	ดีมาก
4.4 ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	5	5	5	15	5	ดีมาก
4.5 เสนอผลงานได้อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพ	5	5	5	15	5	ดีมาก
รวม	99	100	100	299	4.98	ดีมาก

ตาราง 16 การประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามวัดเจตคติของผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	\bar{x}	สรุป ระดับ ความ คิดเห็น
	คนที่					
	1	2	3			
1. นักเรียนมีความสุขกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
2. กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งผลให้ ความ สัมพันธ์ของนักเรียนกับสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่มดีขึ้น	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
3. กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ สร้างแรงงูงในการ เรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมากขึ้น	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
4. กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเป็น บุคคลที่มีเหตุผล ยอมรับในความเห็นที่แตกต่างของ บุคคลอื่น	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
5. กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียน เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่และภาระงาน	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้ เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพียงลำพัง	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
7. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความคิด ของนักเรียนได้	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
8. กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียน พัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร การพูด การเขียน	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
9. ความสำเร็จของกลุ่มมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน ของนักเรียน	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
10. กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ ส่งเสริมให้นักเรียน และสมาชิกคนอื่นๆ เป็นบุคคลที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน	5	5	5	15	5.00	ดีมาก

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการ	ความคิดเห็น ของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม	\bar{x}	สรุป ระดับ ความ คิดเห็น
	1	2	3			
11. การช่วยเหลือสมาชิกคนอื่น ส่งผลต่อความสำเร็จ ของนักเรียนและของกลุ่ม	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
12. การประเมินผลงานของตนเอง ของกลุ่ม และผลงานของสมาชิกกลุ่มอื่น ทำให้นักเรียนสามารถ พัฒนาความคิด ความรู้ของตนเองได้	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
13. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนเข้าใจ เห็นใจและเห็นความสำคัญของสมาชิกคนอื่นๆ	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
14. การร่วมกันวางแผนปฏิบัติกิจกรรมของสมาชิก ในกลุ่มมีผลต่อผลงานของกลุ่ม	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
15. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของสมาชิกในกลุ่ม ส่งผลให้ผลงานของกลุ่มมีความสมบูรณ์ขึ้น	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
16. นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่มีส่วนช่วยเหลือสมาชิก คนอื่นในกลุ่ม เพื่อให้ผลงานหรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
17. การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมี ความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิก ในกลุ่ม	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
18. รูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
19. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น	5	5	5	15	5.00	ดีมาก
20. นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมือในเนื้อหาอื่น หรือรายวิชาอื่น ๆ ด้วย	5	5	5	15	5.00	ดีมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
ผลการใช้เครื่องมือการวิจัย

ตาราง 17 คะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) จากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกันของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ การเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง ทุกกิจกรรม เป็นรายข้อและรายกลุ่ม

รายการประเมิน	กลุ่มที่						\bar{x}	อันดับ
	1	2	3	4	5	6		
1. ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม								
1.1 ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	2.75	3.00	2.75	3.75	4.00	4.00	3.38	14
1.2 ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	3.75	3.50	3.50	3.50	3.75	3.50	3.58	4
1.3 รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	3.75	3.25	2.75	3.75	4.00	3.50	3.50	8
1.4 ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม	3.50	3.75	3.50	4.00	4.00	4.00	3.79	1
1.5 สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.25	3.50	2.75	4.00	3.50	4.00	3.50	8
2. ด้านบทบาทของผู้นำกลุ่ม								
2.1 รู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง	3.50	3.50	2.50	3.25	3.50	4.00	3.38	14
2.2 มีทักษะในการวางแผนปฏิบัติงาน	3.75	3.50	2.50	3.50	3.75	3.50	3.42	11
2.3 การจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม	3.50	3.50	2.50	3.75	3.75	3.50	3.33	11
2.4 มีทักษะด้านการเป็นผู้นำ	3.50	3.25	2.50	4.00	3.50	3.25	3.33	17
2.5 การเอาใจใส่สมาชิกในกลุ่ม	3.75	3.50	2.50	4.00	3.50	4.00	3.54	6
3. ด้านกระบวนการทำงาน								
3.1 มีการจัดการกลุ่มอย่างเป็นระบบ	3.50	3.25	2.75	3.50	3.75	3.50	3.38	14
3.2 กำหนดเป้าหมายและขอบเขตการทำงานอย่างชัดเจน	3.75	3.25	3.25	3.75	3.50	4.00	3.58	4
3.3 มอบหมายงานอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับสมาชิก	3.50	3.25	4.00	3.75	3.50	3.75	3.63	3

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการประเมิน	กลุ่มที่						\bar{x}	อันดับ
	1	2	3	4	5	6		
3.4 การระดมความคิดเพื่อหา แนวทางที่เหมาะสม	3.75	3.25	3.25	3.50	3.50	3.25	3.42	11
3.5 การประเมินและพัฒนาผลงาน อย่างเป็นระบบ	3.50	3.25	3.00	3.25	3.25	3.50	3.29	18
4. ด้านผลงานของกลุ่ม								
4.1 ผลงานตรงตามจุดประสงค์	3.25	3.25	2.75	4.00	4.00	4.00	3.54	6
4.2 ผลงานถูกต้องและสมบูรณ์	3.75	3.00	2.75	3.50	3.75	4.00	3.46	10
4.3 ผลงานมีลักษณะที่สร้างสรรค์	3.25	3.00	2.25	3.50	3.50	3.25	3.13	20
4.4 ผลงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	3.75	3.50	2.75	4.00	4.00	4.00	3.67	2
4.5 เสนอผลงานได้อย่างชัดเจนมี ประสิทธิภาพ	3.50	3.00	2.50	3.50	3.25	3.25	3.25	19
\bar{x}	3.53	3.31	2.85	3.69	3.69	3.69	3.46	

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ของนักเรียน
ที่เรียน โดยการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นรายกลุ่ม

กลุ่มที่	จำนวน สมาชิก	กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่				\bar{x}	ระดับทักษะ
		2	3	4	5		
1	6	3.00	3.50	3.75	3.85	3.53	ดี
2	6	2.55	3.50	3.75	3.90	3.31	ดี
3	6	2.20	2.65	3.10	3.41	2.84	พอใช้
4	6	3.40	3.60	3.90	3.85	3.69	ดี
5	6	3.40	3.45	3.50	4.00	3.68	ดี
6	6	3.50	3.50	3.90	3.90	3.70	ดี
รวม						3.46	ดี

ตาราง 19 คะแนนผลการสอบก่อนเรียน หลังเรียน และร้อยละของผลต่าง ของนักเรียนจากการ
ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบอบการปกครอง

กลุ่มที่	นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่าง	
				คะแนน	ร้อยละ
1	1	23	38	15	37.50
	2	21	35	14	35.00
	3	20	34	14	35.00
	4	18	32	14	35.00
	5	18	33	15	37.00
	6	16	32	16	40.00
2	7	23	37	14	35.00
	8	21	33	12	30.00
	9	20	34	14	35.00
	10	18	33	15	37.00
	11	18	32	14	35.00
	12	16	32	16	40.00
3	13	22	36	14	35.00
	14	21	32	11	27.50
	15	20	33	13	32.50
	16	19	32	13	32.50
	17	18	33	15	37.50
	18	16	32	16	40.00
4	19	22	38	16	40.00
	20	21	36	15	37.50
	21	20	36	16	40.00
	22	19	33	14	35.00
	23	18	32	14	35.00
	24	15	31	16	40.00

ตาราง 19 (ต่อ)

กลุ่มที่	นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่าง	
				คะแนน	ร้อยละ
5	25	22	37	15	37.50
	26	22	35	13	32.50
	27	21	35	14	35.00
	28	20	35	15	37.50
	29	19	37	18	45.00
	30	17	32	15	37.50
6	31	22	36	14	35.00
	32	21	37	16	40.00
	33	21	36	15	37.50
	34	19	36	17	42.50
	35	17	31	14	35.00
	36	16	32	16	40.00
Σx		700	1228	528	-
\bar{x}		19.44	34.11	14.66	36.66
S.D		2.20	2.14	1.37	-
ร้อยละ		48.61	85.27	36.66	-

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ
เรื่อง ระบอบการปกครอง เป็นรายบุคคล

กลุ่มที่	นักเรียน คนที่	\bar{x}	ระดับเจตคติ	หมายเหตุ
1	1	4.35	มาก	
	2	4.25	มาก	
	3	4.60	มาก	
	4	4.40	มาก	
	5	4.20	มาก	
	6	4.30	มาก	
2	7	4.00	มาก	
	8	4.25	มาก	
	9	4.45	มาก	
	10	4.45	มาก	
	11	4.45	มาก	
	12	4.15	มาก	
3	13	4.45	มาก	
	14	4.30	มาก	
	15	4.50	มาก	
	16	4.15	มาก	
	17	4.40	มาก	
	18	4.15	มาก	
4	19	4.10	มาก	
	20	4.15	มาก	
	21	4.55	มาก	
	22	4.40	มาก	
	23	4.50	มาก	
	24	4.55	มาก	

ตาราง 20 (ต่อ)

กลุ่มที่	นักเรียน คนที่	\bar{x}	ระดับเจตคติ	หมายเหตุ
5	25	3.95	มาก	
	26	4.65	มาก	
	27	4.45	มาก	
	28	4.55	มาก	
	29	4.20	มาก	
	30	4.40	มาก	
6	31	4.35	มาก	
	32	4.45	มาก	
	33	4.55	มาก	
	34	4.55	มาก	
	35	4.65	มาก	
	36	4.60	มาก	
รวม		4.37	มาก	

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมศักดิ์ เกรรัมย์
วัน เดือน ปีเกิด 18 มิถุนายน 2511
สถานที่เกิด บ้านสวายจิก ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 138 หมู่ 17 บ้านสวายจิก ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่ง หน้าที่การงาน ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2524 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสวายจิก อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2527 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนห้วยราชพิทยาคม อำเภอห้วยราช
จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2530 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2534 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา
วิทยาลัยครุนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2542 ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) สาขานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2552 ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและ
การสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์